

M. VALERII MARTIALIS

EPIGRAMMATA.

M. VALERII MARTIALIS

EPIGRAMMATA,

EX

OPTIMARUM EDITIONUM COLLATIONE

CONCINNATA.

LONDINI:

SUMTIBUS RODWELL ET MARTIN;
J. CUTHELL; LAW ET WHITTAKER; J. BOOKER;
BALDWIN, CRADOCK, ET JOY; WALKER ET EDWARDS;
J. ROBINSON; ET B. REYNOLDS:

EXCUDIT S. HAMILTON.

1816.

MARTIALIS

EPIGRAMMATA.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER PRIMUS.

Epistola ad Lectorem.

Spero me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cum salvâ infimarum quoque personarum reverentiâ ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abusi sint, sed etiam magnis. At mihi fama vilius constet, et probetur in me novissimum ingenium. Absit a jocorum nostrorum simplicitate malignus interpres, nec Epigrammata mea scribat. Improbe facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Lascivam verborum veritatem, id est, Epigrammatôn linguam, excusarem, si meum esset exemplum: sic scribit Catullus, sic Marsus, sic Pedo, sic Gætulicus, sic quicumque perlegitur. Siquis tamen tam ambitiose tristis est, ut apud illum in nullâ paginâ Latine loqui fas sit, potest epistolâ, vel potius titulo, contentus esse. Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare Florales. Non intret Cato theatrum nostrum;

aut, si intraverit, spectet. Videor mihi meo jure facturus, si epistolam versibus clausero.

1. *Ad Catonem.*

Nôsses jocosæ dulce cum sacrum Floræ,
Festosque lusus, et licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato severe, venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

2. *Ad Lectorem.*

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis
Argutis Epigrammatôn libellis;
Cui, lector studiose, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poëtæ.

3. *Ad Lectorem, ubi Libri venales.*

Qui tecum cupis esse meos ubicumque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis: me manus una capit.
Ne tamen ignores, ubi sim venalis, et erres
Urbe vagus totâ; me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

4. *Ad Librum suum.*

Argiletanas mavis habitare tabernas,
Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu! nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi; juvenesque senesque
Et pueri nasum rhinocerotis habent.

Audieris cum grande "*Sophôs*," dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras:
I, fuge: sed poteras tutior esse domi.

5. *Ad Cæsarem.*

Contigeris nostros, Cæsar, si forte libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevêre jocos vestri quoque ferre triumphi;
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
Illâ fronte, precor, carmina nostra legas.
Innocuos censura potest permittere lusus:
Lasciva est nobis pagina, vita proba est.

6. *Ad Marcum.*

Do tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis.
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

7. *De Leone Cæsaris.*

Ætherias aquilâ puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus et ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula? summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

8. *Ad Maximum, de "Columbâ" Stellæ.*

Stellæ delicium mei, columba,
Veronâ licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.

Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto passere major est columba.

9. *Deciani Dogma laudat.*

Quod magni Thraseæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

10. *In Cottam.*

Bellus homo et magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

11. *De Gemello et Maronillâ.*

Petit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, et instat, et precatur, et donat.
Adeone pulchra est? Immo fœdius nil est.
Quid ergo in illâ petitur et placet? Tussit.

12. *Ad Sextilianum, Potorem.*

Cum data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Jam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

13. *De Regulo.*

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulfureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, dilectaque jugera Musis
Signat vicinâ quartus ab urbe lapis.

Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu! quam pæne novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illâ
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc et damna juvant: sunt ipsa pericula tanti.
Stantia non poterant tecta probare Deos.

14. *De Arriâ et Pæto.*

Casta suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis;
Siqua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

15. *Ad Cæsarem.*

Delicias, Cæsar, lususque jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi;
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur; ergo potest.

16. *Ad Julium.*

O mihi post nullos, Juli, memorande sodales,
Siquid longa fides, castaque jura valent;
Bis jam pæne tibi consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quæ posse negari;
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque catenatique labores.
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
Hæc utrâque manu, complexuque assere toto:
Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita est crastina: vive hodie.

17. *Ad Avitum.*

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
  Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

18. *Ad Titum.*

Cogit me Titus actitare causas,
Et dicit mihi sæpe, Magna res est.
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

19. *Ad Tuccam.*

Quid te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
  In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecêre boni tibi pessima vina?
  Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,
  Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruêre tui fortasse perire:
  Amphora non meruit tam pretiosa mori.

20. *Ad Æliam.*

Si memini, fuerant tibi quattuor, Ælia, dentes:
  Exspuit una duos tussis, et una duos.
Jam secura potes totis tussire diebus;
  Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

21. *Ad Cæcilianum.*

Dic mihi, quis furor est? turbâ spectante vocatâ,
  Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulâque precabor?
  Boletum, qualem Claudius edit, edas.

22. *De Porsenâ et Mucio Scævolâ.*

Cum peteret regem, decepta satellite, dextra
  Ingessit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
  Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contemto Mucius igne,
  Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Major deceptæ fama est et gloria dextræ:
  Si non errâsset, fecerat illa minus.

23. *De Leone et Lepore.*

Quid nunc sæva fugis placidi, lepus, ora leonis?
  Frangere tam parvas non didicêre feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues;
  Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est; vastos non implet hiatus:
  Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

24. *Ad Cottam.*

Invitas nullum, nisi cum quo, Cotta, lavâris;
  Et dant convivam balnea sola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocâsses:
  Jam scio, me nudum displicuisse tibi.

25. *Ad Decianum.*

Adspicis incomtis illum, Deciane, capillis,
  Cujus et ipse times triste supercilium;
Qui loquitur Curios, assertoresque Camillos?
  Nolito fronti credere; nupsit heri.

26. *Ad Faustinum.*

Ede tuos tandem populo, Faustine, libellos,
  Et cultum docto pectore profer opus,

Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec sileant nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere Famam,
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ, per te quoque vivere chartæ
Incipiant: cineri gloria sera venit.

27. *Ad Sextilianum.*

Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque
Solus: aquâ toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina numismata tantum,
Æra sed a cuneis ulteriora, petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prelis;
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis:
Testa sed antiqui felix siccatur Opimî,
Egerit et nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

28. *Ad Procillum.*

Hesternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putâsti,
Et non sobria verba subnotâsti,
Exemplo nimium periculoso.
Μισω μνημονα συμποτην, Procille.

29. *De Acerrâ.*

Hesterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

30. *Ad Fidentinum.*

Fama refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare tuos.

Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua vis, hæc eme, ne mea sint.

31. *De Diaulo, Medico.*

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.
Cœpit, quo poterat, clinicus esse modo.

32. *De Encolpo.*

Hos tibi, Phœbe, vovet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor,
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili.
Quam primum longas, Phœbe, recide comas,
Dum nullâ teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fusæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum dominusque, puerque, fruatur
Muneribus, tonsum fac cito, sero virum.

33. *Ad Sabidium.*

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare;
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

34. *De Gelliâ.*

Amissum non flet, cum sola est, Gellia patrem;
Siquis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.
Non dolet hic, quisquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

35. *Ad Lesbiam.*

Incustoditis et apertis, Lesbia, semper
Liminibus peccas, nec tua furta tegis:
Et plus spectator, quam te delectat adulter;
Nec sunt grata tibi gaudia, siqua latent.
At meretrix abigit testem veloque serâque;
Raraque Summœni fornice rima patet.

A Chione saltem, vel ab Helide, disce pudorem:
Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas.
Numquid dura tibi nimium censura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

36. *Ad Cornelium.*

Versus scribere me parum severos,
Nec quos prælegat in scholâ magister,
Corneli, quereris: sed hi libelli,
Tamquam conjugibus suis mariti,
Non possunt sine mentulâ placere.
Quid si me jubeas Thalassionem
Verbis dicere non Thalassionis?
Quis Floralia vestit, et stolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data est jocosis,
Ne possint, nisi pruriant, juvare.
Quare, depositâ severitate,
Parcas lusibus et jocis, rogamus;
Nec castrare velis meos libellos.
Gallo turpius est nihil Priapo.

37. *Ad Lucanum et Tullum.*

Si, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent;
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret, infernas et qui prior isset ad umbras:
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

38. *Ad Bassam.*

Ventris onus misero, nec te pudet, excipis auro,
Bassa: bibis vitro: carius ergo cacas.

39. *Ad Fidentinum.*

Quem recitas, meus est, o Fidentine, libellus:
Sed, male cum recitas, incipit esse tuus.

40. *Ad Decianum.*

Siquis erit raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaque novit anus;
Siquis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, et verâ simplicitate bonus;
Siquis erit recti custos, mirator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos;
Siquis erit magnæ subnixus robore mentis;
Dispeream, si non hic Decianus erit.

41. *Ad lividum.*

Qui ducis vultus, et non legis ista libenter,
Omnibus invideas, livide, nemo tibi.

42. *In Cæcilium.*

Urbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. Quid ergo? Verna es;
Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia sulfurata fractis
Permutat vitreis; quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ;
Quod custos, dominusque viperarum;
Quod viles pueri salariorum;
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis coquus popinis;
Quod non optimus Urbicus poëta;
Quod de Gadibus improbus magister;
Quod bucca est vetuli loquax cinædi.
Quare desine jam tibi videri,

Quod soli tibi, Cæcili, videris;
Qui Galbam salibus tuis, et ipsum
Possis vincere Sextium Caballum.
Non cuicumque datum est habere nasum.
Ludit qui stolidâ procacitate,
Non est Sextius ille, sed caballus.

43. *De Porciâ, Uxore Bruti.*

Conjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor;
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram, satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, et ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, et ferrum, turba molesta, nega.

44. *In Mancinum.*

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil here, præter aprum:
Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pira, quæ lentâ pendent religata genistâ,
Aut imitata breves Punica mala rosas:
Rustica lactentes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit olîva cadis.
Nudus aper; sed et hic minimus, qualisque necari
A non armato pumilione potest.
Et nihil inde datum est; tantum spectavimus omnes.
Ponere aprum nobis sic et arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

45. *Ad Stellam.*

Lascivos leporum cursus, lususque leonum,
Quod major nobis charta, minorque gerit,

Et bis idem facimus; nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

46. *De Libro suo.*

Edita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius, Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

47. *Ad Hedylum.*

Cum dicis, Propero, fac si facis, Hedyle, languet
Protinus, et cessat debilitata Venus.
Exspectare jube: velocius ibo retentus.
Hedyle, si properas, dic mihi ne properem.

48. *De Diaulo, Medico.*

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facit, fecerat et medicus.

49. *De Leone et Lepore.*

Rictibus his tauros non eripuêre magistri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus:
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
Nec nihil a tantâ nobilitate refert.
Tutior in solâ non est cum currit arenâ,
Nec caveæ tantâ conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris;
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

50. *Ad Licinianum, de Hispaniæ Locis.*

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis et armis nobilem,

Sterilemque Calvum nivibus, et fractis sacrum
  Vadaveronem montibus;
Et delicati dulce Botrodi nemus,
  Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
  Mollesque nympharum lacus;
Quibus remissum corpus adstringas brevi
  Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
  Vobisca prandenti feras.
Æstus serenos aureo franges Tago,
  Obscurus umbris arborum.
Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
  Et Nemea, quæ vincit nives.
At cum December canus, et bruma impotens
  Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis litora,
  Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
  Mactabis, et vernos apros,
Leporemque forti callidum rumpes equo:
  Cervos relinques villico.
Vicina in ipsum silva descendet focum
  Infante cinctum sordido.
Vocabitur venator, et veniet tibi
  Conviva clamatus prope.
Lunata nusquam pellis, et nusquam toga,
  Olidæque vestes murice:
Procul horridus Liburnus, et querulus cliens;
  Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus somnum reus:
  Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande et insanum "*Sophôs:*"
  Miserere tu felicium;
Veroque fruere non superbus gaudio,
  Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit,
  Cum fama, quod satis est, habet.

51. *Jocus ex Homero, in Coquum.*

Si tibi Mistyllus coquus, Æmiliane, vocatur,
Dicetur quare non Taratalla mihi?

52. *Ad Leporem.*

Non facit ad sævos cervix, nisi prima, leones.
Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Desperanda tibi est ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

53. *Quintianum facit Assertorem.*

Commendo tibi, Quintiane, nostros,
Nostros dicere si tamen libellos
Possim, quos recitat tuus poëta.
Si de servitio gravi queruntur,
Assertor venias, satisque præstes;
Et, cum se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos.
Hoc si terque quaterque clamitâris,
Impones plagiario pudorem.

54. *Ad Fidentinum.*

Una est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certâ domini signata figurâ;
Quæ tua traducit manifesto carmina furto.
Sic interpositus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant crystallina testæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte Caystri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:

Sic, ubi multisonâ fervet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris, nec vindice, libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

55. *Ad Fuscum.*

Siquid, Fusce, vacas adhuc amari,
(Nam sunt hinc tibi, sunt et hinc amici)
Unum, si superest, locum rogamus:
Nec me, quod tibi sum novus, recuses:
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

56. *Ad Frontonem.*

Vota tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus;
Hoc petit: esse sui, nec magni, ruris arator;
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus Ave,
Cui licet, exuviis nemoris rurisque beato,
Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremulâ salientem ducere setâ,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Vivat et urbanis albus in officiis.

57. *Ad Cauponem.*

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

58. *Ad Flaccum.*

Qualem, Flacce, velim, quæris, nolimve puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud, quod medium est, atque inter utrumque, probamus.
Nec volo, quod cruciat; nec volo, quod satiat.

59. *De Pueri Pretio.*

Millia pro puero centum me mango poposcit:
Risi ego: sed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, et queritur de me mea mentula mecum,
Laudaturque meam Phœbus in invidiam.
Sed sestertiolûm donavit mentula Phœbo
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

60. *Ad Flaccum, de Sportulâ.*

Dat Baiana mihi quadrantes sportula centum:
Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

61. *De Lepore et Leone.*

Intres ampla licet torvi, lepus, ora leonis,
Esse tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos,
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorum dominum regemque fatigas?
Non nisi delectâ pascitur ille ferâ.

62. *Ad Licinianum, Scriptores unde.*

Verona docti syllabas amat vatis:
Marone felix Mantua est:

Censetur Apona Livio suo tellus,
  Stellâque, nec Flacco minus:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus;
  Nasone Peligni sonant:
Duosque Senecas, unicumque Lucanum
  Facunda loquitur Corduba:
Gaudent jocosæ Canio suo Gades;
  Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
  Nec me tacebit, Bilbilis.

63. *De Lævinâ.*

Casta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
  Et quamvis tetrico tristior ipsa viro,
Dum modo Lucrino, modo se permittit Averno,
  Et dum Baianis sæpe fovetur aquis,
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
  Conjuge, Penelope venit, abît Helene.

64. *Ad Celerem.*

Ut recitem tibi nostra, rogas, epigrammata. Nolo.
  Non audire, Celer, sed recitare, cupis.

65. *Ad Fabullam ambitiosam.*

Bella es; novimus: et puella; verum est:
Et dives; quis enim potest negare?
Sed, dum te nimium, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

66. *Ad Cæcilianum, de Genere et Declinatione Ficus.*

Cum dixi "*Ficus*," rides, quasi barbara verba,
  Et dici "*Ficos*," Cæciliane, jubes.
Dicemus "*Ficus*," quas scimus in arbore nasci:
  Dicemus "*Ficos*," Cæciliane, tuos.

67. *Ad Furem, de Libro suo.*

Erras, meorum fur avare librorum,
Fieri poëtam posse qui putes tanti,
Scriptura quanti constat, et tomus vilis.
Non sex paratur aut decem "*Sophôs*" nummis.
Secreta quære carmina, et rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ;
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus.
Sed pumicatâ fronte siquis est nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membranâ;
Mercare tales adeo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, et petit famam,
Non emere librum, sed silentium, debet.

68. *Ad Chœrilum.*

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, semper.
In te qui dicit, Chœrile, liber homo est.

69. *De Rufo.*

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo.
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit; una est
Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.
Scriberet hesternâ patri cum luce salutem,
Nævia lux, inquit, Nævia lumen, ave.
Hæc legit, et ridet demisso Nævia vultu.
Nævia non una est: quid, vir inepte, furis?

70. *Ad Maximum.*

Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium, Terentos.

71. *Ad Librum.*

Vade; salutatum pro me liber ire juberis
  Ad Proculi nitidos officiose lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
  Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes Pallatia clivo,
  Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat, miri radiata Colossi
  Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyæi,
  Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus a lævâ clari sub fronte penates,
  Atriaque excelsæ sunt adeunda domûs.
Hanc pete: ne metuas fastus, limenque superbum:
  Nulla magis toto janua poste patet;
Nec propior quam Phœbus amat, doctæque sorores.
  Si dicet, Quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses, Quia, qualiacumque leguntur
  Ista, salutator scribere non potuit.

72. *Ad Somnum.*

Nævia sex cyathis, septem Justina bibatur;
  Quinque Lycas, Lyde quattuor, Ida tribus.
Omnis ab infuso numeretur amica Falerno;
  Et, quia nulla venit, tu mihi, Somne, veni.

73. *Ad Fidentinum.*

Nostris versibus esse te poëtam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emtis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris.
Hac et tu ratione, quâ poëta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

74. *Ad Cæcilianum.*

Nullus in urbe fuit totâ, qui tangere vellet
 Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: sed nunc, positis custodibus, ingens
 Turba fututorum est: ingeniosus homo es.

75. *Ad Paulam.*

Mœchus erat: poteras tamen hoc tu, Paula, negare.
 Ecce vir est: numquid, Paula, negare potes?

76. *De Lino.*

Dimidium donare Lino, quam credere totum,
 Qui mavult, mavult perdere dimidium.

77. *Ad Flaccum.*

O mihi curarum pretium non vile mearum,
 Flacce, Antenorei spes et alumne laris!
Pierios differ cantusque chorosque sororum:
 Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
 Hæc sapit; hæc omnes fœnerat una Deos.
Quid possent hederæ Bacchi dare? Palladis arbor
 Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, et serta, lyrasque Dearum,
 Nil habet, et magnum semper inane "*Sophôs.*"
Quid tibi cum Cirrhâ? quid cum Permesside nudâ?
 Romanum propius, divitiusque forum est.
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
 Et steriles cathedras, basia sola crepant.

78. *De Charino.*

Pulchre valet Charinus, et tamen pallet.
Parce bibit Charinus, et tamen pallet.

Bene concoquit Charinus, et tamen pallet.
Sole utitur Charinus, et tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, et tamen pallet.
Cunnum Charinus lingit, et tamen pallet.

79. *De Festo.*

Indignas premeret pestis cum tabida fauces,
Inque ipsos vultus serperet atra lues;
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Aut torsit lentâ tristia fata fame:
Sanctam Romanâ vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore viâ.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

80. *Ad Attalum.*

Semper agis causas, et res agis, Attale, semper:
Est, non est, quod agas, Attale, semper agis.
i res et causæ desunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, agas animam.

81. *Ad Canum.*

Sportula, Cane, tibi supremâ nocte petita est.
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

82. *Ad Sosibianum.*

E servo scis te genitum, blandeque fateris,
Cum dicis dominum, Sosibiane, patrem.

83. *De Regulo.*

Hæc, quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,

En quanto jacet absoluta casu!
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque;
Victa est pondere cum suo repente;
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

84. *De Manneiâ.*

Os et labra tibi lingit, Manneia, catellus:
Non miror, merdas si libet esse cani.

85. *De Quirinali.*

Uxorem habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios; et invenit
Quo possit istud more: futuit ancillas;
Domumque et agros implet equitibus vernis.
Pater familiæ verus est Quirinalis.

86. *De Mario.*

Venderet excultos colles cum præco facetus,
Atque suburbani jugera pulchra soli;
Errat, ait, siquis Mario putat esse necesse
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio est igitur? Servos ubi perdidit omnes,
Et pecus et fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet
Omnia? sic Mario noxius hæret ager.

87. *De Novio, micropsycho.*

Vicinus meus est, manuque tangi
De nostris Novius potest fenestris.

Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longe est mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet: nec urbe totâ
Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum est mihi longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, siquis Novium videre non vult.

88. *Ad Fescenniam.*

Ne gravis hesterno fragres, Fescennia, vino,
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstant,
Extremo ructus cum venit a barathro.
Quid quod olet gravius mixtum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Jam tollas, et sis ebria simpliciter.

89. *Ad Alcimum.*

Alcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cæspite velat humus,
Accipe non Phario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor;
Sed fragiles buxos, et opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta laboris:
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi supremos Lâchesis perneverit annos,
Non aliter cineres mando jacere meos.

90. *Ad Cinnam.*

Garris in aurem semper omnibus, Cinna;
Garris et illud, teste quod licet turbâ.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus sedit hic tibi morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

91. *Ad Bassam, Tribadem.*

Quod nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat;
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexûs, non adeunte viro;
Esse videbaris, fateor, Lucretia nobis:
At tu (pro facinus!) Bassa, fututor eras.
Inter se geminos audes committere cannos,
Mentiturque virum prodigiosa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monstrum:
Hîc, ubi vir non est, ut sit adulterium.

92. *Ad Lælium.*

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

93. *Ad Mamurianum.*

Sæpe mihi queritur non siccis Cestus ocellis,
Tangi se digito, Mamuriane, tuo.
Non opus est digito: totum tibi Ceston habeto,
Si deest nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed si nec focus est, nudi nec sponda grabati,
Nec curtus Chiones, Antiopesve calix;
Cerea si pendet lumbis et trita lacerna;
Dimidiasque nates Gallica palla tegit;

Pasceris et nigræ solo nidore culinæ,
   Et bibis immundam cum cane pronus aquam;
Non culum (neque enim est culus, qui non cacat olim)
   Sed fodiam digito, qui superest, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris esse malignum.
   Denique pædica, Mamuriane, satur.

94. *De Aquino.*

Fabricio junctus fido requiescit Aquinus,
   Qui prior Elysias gaudet adisse domos:
Ara duplex primi testatur munera pili:
   Plus tamen est, titulo quod breviore legis.
Functus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ,
   Famaque quod raro novit, amicus erat.

95. *Ad Æglen, Fellatricem.*

Cantâsti male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene; basianda non es.

96. *Ad Helium.*

Quod clamas semper, quod agentibus obstrepis, Heli,
   Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

97. *Ad Scazontem, de Fellatore.*

Si non molestum est, teque non piget, Scazon,
Nostro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic ut audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et bæticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasque mulierum vocat vestes,
Nativa laudat; habeat et licet semper
Fuscos colores, galbanos habet mores.
Rogabit, unde suspicer virum mollem.

Una lavamur: adspicit nihil sursum;
Sed spectat oculis devorantibus draucos;
Nec otiosis mentulas videt labris.
Quæris, quis hic sit? Excidit mihi nomen.

98. *Ad Nævolum, Causidicum.*

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantum;
Et te patronum, causidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce, tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

99. *Ad Flaccum.*

Litigat, et podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit: hæc cheragra est.

100. *Ad Calenum, avarum.*

Non plenum modo vicies habebas;
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audît vota Deus, precesque nostras;
Atque intra, puto, septimas Kalendas
Mortes hoc tibi quattuor dederunt.
At tu sic, quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem;
Ut convivia sumtuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices monetæ;
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbeâ selibrâ.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc si contigerit, fame peribis.

101. *De Afrâ; Vetulâ.*

Mammas atque tatas habet Afra: sed ipsa tatarum
  Dici et mammarum maxima mamma potest.

102. *De Demetrio.*

Illa manus quondam studiorum fida meorum,
  Et felix domino, notaque Cæsaribus,
Destituit primos virides Demetrius annos:
  Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
  Ureret implicitum cum scelerata lues,
Cavimus; et domini jus omne remisimus ægro:
  Munere dignus erat convaluisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
  Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

103. *Ad Lycorim.*

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

104. *Ad Scævolam.*

Si dederint superi decies mihi millia centum,
  Dicebas, nondum, Scævola, justus eques;
Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
  Riserunt faciles, et tribuêre, Dei.
Sordidior multo post hoc toga, pænula pejor:
  Calceus est sartâ terque quaterque cute;
Deque decem plures semper servantur olivæ;
  Explicat et cœnas unica mensa duas;
Et Veientani bibitur fæx crassa rubelli;
  Asse cicer tepidum constat, et asse Venus.
In jus, o fallax atque inficiator, eamus:
  Aut vive, aut decies, Scævola, redde Deis.

105. *De Spectaculo.*

Picto quod juga delicata collo
Pardus sustinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello;
Mordent aurea quod lupata cervi;
Quod frenis Libyci domantur ursi,
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris;
Turpes esseda quod trahunt bisontes,
Et molles dare jussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro;
Quis spectacula non putet Deorum?
Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda;
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, et timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte;
Sed nôrunt, cuï serviant, leones.

106. *Ad Ovidium.*

In Nomentanis, Ovidi, quod nascitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annosâ mores nomenque senectâ;
Et, quidquid voluit, testa vocatur anus.

107. *Ad Rufum.*

Interponis aquam subinde, Rufe;
Et, si cogeris a sodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.

Numquid pollicita est tibi beatam
Noctem Nævia, sobriasque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suspiras, retices, gemis: negavit.
Crebros ergo bibas licet trientes,
Et durum jugules mero pudorem.
Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum est.

108. *Ad Lucium Julium.*

Sæpè mihi dicis, Luci clarissime Juli,
Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis; sed qualia fecerat olim
Mæcenas Flacco, Virgilioque suo;
Condere victuras tentem per sæcula curas,
Et nomen flammis eripuisse meum.
In steriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue solum lassat; sed juvat ipse labor.

109. *Ad Gallum.*

Est tibi, sitque, precor, multos crescatque per annos,
Pulchra quidem, verum Transtiberina, domus.
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego sum jam regione senex.
Migrandum est, ut mane domi te, Galle, salutem:
Es tanti, vel si longius illa foret.
Sed tibi non multum est, unum si præsto togatum:
Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.
Ipse salutabo decimâ, vel serius, horâ:
Mane tibi pro me dicat *avere* liber.

110. *De Catellâ Publii.*

Issa est passere nequior Catulli:
Issa est purior osculo columbæ:
Issa est blandior omnibus puellis:
Issa est carior Indicis lapillis:

Issa est deliciæ catellæ Publi.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque, gaudiumque:
Collo nixa cubat, capitque somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur;
Et desiderio coacta ventris,
Guttâ pallia non fefellit ullâ:
Sed blando pede suscitat, toroque
Deponi rogat, et monet levari.
Castæ tantus inest pudor catellæ;
Ignorat Venerem; nec invenimus
Dignum tam tenerâ virum puellâ.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Pictâ Publius exprimit tabellâ,
In quâ tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabellâ:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

111. *Ad Velocem.*

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

112. *Ad Regulum.*

Cum tibi sit sophiæ par fama, et cura Deorum,
Ingenio pietas nec minor ipsa tuo;
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

113. *In Priscum.*

Cum te non nôssem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

114. *Ad Lectorem.*

Quæcumque lusi juvenis et puer quondam,
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi,
Male collocare si bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quinto,
Per quem perire non licet meis nugis.

115. *Ad Faustinum.*

Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fœnius, et breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hîc natæ cineres, nomenque sacravit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipse legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem isse sub umbras :
Sed, quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

116. *In Procillum.*

Quædam me cupit, invide Procille,
Toto candidior puella cycno,
Argento, nive, lilio, ligustro;
Jam suspendia sæva cogitabis.
Sed quamdam volo nocte nigriorem,
Formicâ, pice, graculo, cicadâ;
Si novi bene te, Procille, vives.

117. *De Antullâ.*

Hoc nemus æterno cinerum sacravit honore
Fœnius, et culti jugera pauca soli.
Hoc tegitur, cito rapta suis, Antulla sepulcro :
Hoc erit Antullæ mixtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum :
Perpetuo dominis serviet iste suis.

118. *In Lupercum.*

Occurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum, subinde dicis,
Cui tradas epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est, quod puerum, Luperce, vexes.
Longum est, si velit ad Pyrum venire;
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propius petas licebit.
Argi- nempe soles subire -letum:
Contra Cæsaris est forum taberna,
Scriptis postibus hinc et inde totis,
Omnes ut cito perlegas poëtas.
Illinc me pete; me roges Atrectum;
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ)
De primo dabit, alterove nido,
Rasum pumice, purpurâque cultum,
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? Sapis, Luperce.

119. *Ad Cæcilianum.*

Cui legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER SECUNDUS.

Martialis Deciano suo s.

Quid nobis, inquis, cum epistolâ? parumne tibi præstamus, si legimus epigrammata? quid hîc porro dicturus es, quod non possis versibus dicere? Video quare tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet: epigrammata curione non egent, et contenta sunt suâ, id est, malâ linguâ. In quâcumque paginâ visum est, epistolam faciunt. Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, et in togâ saltanti inducere personam. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo, qui protinus reclamant. Puto, me hercule, Deciane, verum dicis. Quid, si scias, cum quâ, et quam longâ epistolâ negotium fueras habiturus? Itaque, quod exigis, fiat. Debebunt tibi, siqui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassi pervenient.

1. *Ad Librum suum.*

Ter centena quidem poteras epigrammata ferre:
  Sed quis te ferret, perlegeretque, liber?
At nunc succincti quæ sint bona, disce, libelli.
  Hoc primum est, brevior quod mihi charta perit.

Deinde, quod hæc unâ peragit librarius horâ,
Nec tantum nugis serviet iste meis.
Tertia res hæc est, quod sicui forte legêris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
Te conviva leget mixto quincunce: sed ante,
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tantâ cautus brevitate videris?
Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris!

2. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Creta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet;
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

3. *Ad Sextum.*

Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, siquis solvere, Sexte, potest.

4. *In Ammianum.*

O quam blandus es, Ammiane, matri!
Quam blanda est tibi mater, Ammiane!
Fratrem te vocat, et soror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod estis, esse?
Lusum creditis hoc, jocumque? non est.
Matrem, quæ cupit esse se sororem,
Nec matrem juvat esse, nec sororem.

5. *Ad Decianum.*

Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.

Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passûm:
Quattuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris:
Vel tantum causis, vel tibi sæpe, vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
Ut te non videam, quattuor ire piget.

6. *Ad Severum.*

I nunc, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas εσχατοκωλιον, Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Rapta exscribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt, singula quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, siqua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ supiniores.
Lassus tam cito deficis viator;
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me jube libellos.

7. *In Attalum.*

Declamas belle; causas agis, Attale, belle:
Historias bellas, carmina bella facis:
Componis belle mimos, epigrammata belle:
Bellus grammaticus; bellus es astrologus:
Et belle cantas, et saltas, Attale, belle:
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

8. *Ad Lectorem.*

Siqua videbuntur chartis tibi, Lector, in istis,
  Sive obscura nimis, sive Latina parum;
Non meus est error: nocuit librarius illis,
  Dum properat versus annumerare tibi.
Quod si non illum, sed me peccâsse putabis;
  Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus:
  Hæc mala sunt; sed tu non meliora facis.

9. *De Næviâ.*

Scripsi; rescripsit nil Nævia: non dabit ergo.
  Sed puto, quod scripsi, legerat: ergo dabit.

10. *In Postumum.*

Basia dimidio quod das mihi, Postume, labro,
  Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, et inenarrabile munus?
  Hoc tibi habe totum, Postume, dimidium.

11. *Ad Rufum, de Selio.*

Quod fronte Selium nubilâ vides, Rufe;
Quod ambulator porticum terit serus;
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
Quod pæne terram tangit indecens nasus;
Quod dextrâ pectus pulsat, et comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, et precor vivat:
Salva est et uxor, sarcinæque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur causa quæ? domi cœnat.

12. *In Postumum.*

Esse quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Postume, semper:
Postume, non bene olet, qui bene semper olet.

13. *Ad Sextum.*

Et judex petit, et petit patronus.
Solvas, censeo, Sexte, creditori.

14. *Ad Paulinum, de Selio.*

Nil intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, et te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Siquid Phillyrides præstet, et Æsonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
Assidet et cathedris, mœsta juvenca, tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis;
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi.
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cum fecit, sed renuente Deo;
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Siquis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

15. *In Hermum.*

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

16. *In Zoïlum.*

Zoïlus ægrotat: faciunt hanc stragula febrem.
  Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid Sidone tinctus olenti?
  Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes.
  Vis fieri sanus? stragula sume mea.

17. *Ad Ammianum.*

Tonstrix Suburæ faucibus sedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argi- que -letum multus obsidet sutor.
Sed ista tonstrix, Ammiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

18. *In Maximum.*

Capto tuam, pudet heu! sed capto, Maxime, cœnam:
  Tu captas aliam: jam sumus ergo pares.
Mane salutatum venio: tu diceris isse
  Ante salutatum: jam sumus ergo pares.
Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis:
  Tu comes alterius: jam sumus ergo pares.
Esse sat est servum: jam nolo vicarius esse.
  Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

19. *Ad Zoïlum.*

Felicem fieri credis me, Zoïle, cœnâ:
  Felicem cœnâ, Zoïle? deinde tuâ?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
  Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

20. *De Paulo.*

Carmina Paulus emit: recitat sua carmina Paulus:
Nam, quod emas, possis dicere jure tuum.

21. *In Postumum.*

Basia das aliis ; aliis das, Postume, dextram.
Dicis, utrum mavis, elige: malo manum.

22. *De eodem.*

Quid mihi vobiscum est, o Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Postumus ante solebat
Basia; nunc labro cœpit utroque dare.

23. *De eodem.*

Non dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Postumus in meo libello:
Non dicam: quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

24. *In Candidum.*

Si det iniqua tibi tristem Fortuna reatum,
Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ,
Per freta, per scopulos, exsulis ibo comes.
Dat tibi divitias: ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miser: quod si Deus ore sereno
Annuerit; felix, Candide, solus eris.

25. *Ad Gallam.*

Das nunquam, semper promittis, Galla, roganti.
Si semper fallis, jam rogo, Galla, nega.

26. *Ad Bithynicum.*

Quod querulum spirat, quod acerbum Nævia tussit,
Inque suos mittit sputa subinde sinus;
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

27. *De Selio.*

Laudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,
Accipe, sive legas, sive patronus agas.
Effecte! graviter! cito! nequiter! euge! beate!
Hoc volui! Facta est jam tibi cœna: tace.

28. *In Sextillum.*

Rideto multum, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, et digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor:
Calda Vetustillæ nec tibi bucca placet.
Ex istis nihil es, fateor, Sextille: quid ergo es?
Nescio: sed tu scis res superesse duas.

29. *Ad Rufum.*

Rufe, vides illum subsellia prima terentem,
Cujus et hinc lucet sardonychata manus;
Quæque Tyron toties epotavêre lacernæ,
Et toga non tactas vincere jussa nives;
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et splendent vulso brachia trita pilo.

Non hesterna sedet lunatâ lingula plantâ;
  Coccina non læsum cingit aluta pedem;
Et numerosa linunt stellantem splenia frontem.
  Ignoras quis sit? Splenia tolle: leges.

30. *In Caium.*

Mutua viginti sestertia forte rogabam;
  Quæ vel donanti non grave munus erat:
Quippe rogabatur felixque vetusque sodalis,
  Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si causas egeris, inquit.
  Quod peto, da, Cai: non peto consilium.

31. *Ad Marianum.*

Sæpe ego Chrestillam futui. Det quam bene, quæris?
  Supra quod fieri nil, Mariane, potest.

32. *In Ponticum.*

Lis mihi cum Balbo est; tu Balbum offendere non vis,
  Pontice: cum Licino est; hic quoque magnus homo est.
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
  Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat et retinet nostrum Laronia servum:
  Respondes, orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico.
  Sit liber, dominus qui volet esse meus.

33. *In Philænim.*

Cur non basio te, Philæni? calva es.
Cur non basio te, Philæni? rufa es.
Cur non basio te, Philæni? lusca es.
Te qui basiat, hic, Philæni, fellat.

34. *In Gallam.*

Cum placeat Phileros, totâ tibi dote redemtus,
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præstatur cano tanta indulgentia cunno,
Quem nec casta potest jam decuisse Venus.
Perpetuam Dî te faciant Philerotis amicam,
O mater, quâ nec Pontia deterior.

35. *Ad Phœbum.*

Cum sint crura tibi, simulent quæ cornua lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

36. *Ad Pannicum.*

Pectere te nolim, sed nec turbare capillos.
Splendida sit nolo, sordida nolo, cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Sunt tibi crura pilis, et sunt tibi pectora setis
Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

37. *In Cæcilianum.*

Quidquid ponitur, hinc et inde verris:
Mammas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Muræenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alicâ suâ palumbum.
Hæc cum condita sunt madente mappâ,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

38. *In Linum.*

Quid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

39. *De Muneribus Mœchæ.*

Coccina famosæ donas, et ianthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

40. *In Tongilium.*

Uri Tongilius male dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores: esurit, atque sitit.
Subdola tenduntur crassis modo retia turdis:
Hamus et in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba saccentur; quæque annus coxit Opimî,
Condantur parco fusca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici jussêre lavari.
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

41. *In Maximinam.*

"Ride, si sapis, o puella, ride,"
Pelignus, puto, dixerat poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verum, ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella non es:
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes;
Sed plane piceique, buxeique.
Quare, si speculo mihique credis,
Debes non aliter timere risum,
Quam ventum Spanius, manumque Priscus;
Quam cretata timet Fabulla nimbum,
Cerussata timet Sabella solem.
Vultus indue tu magis severos,
Quàm conjux Priami, nurusque major.

Mimos ridiculi Philistionis,
Et convivia nequiora vita,
Et quidquid lepidâ procacitate
Laxat perspicuo labella risu.
Te mœstæ decet assidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu, judicium secuta nostrum,
Plora, si sapis, o puella, plora.

42. *In Zoïlum.*

Zoïle, quid solium subluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

43. *In Candidum.*

Candide, κοινα φιλων, hæc sunt tua, Candide, παντα,
Quæ tu magniloquus nocte dieque sonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeso,
Vel quam seposito de grege Parma dedit.
At me, quæ passa est furias et cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima suam.
Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testâ fagina mensa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chrysendeta mulli:
Concolor in nostrâ, cammare, lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:
At mihi succurrit pro Ganymede manus.
Ex opibus tantis veteri fidoque sodali
Das nihil; et dicis, Candide, κοινα φιλων?

44. *In Sextum.*

Emi seu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quattuorve libras;

Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nôstis veterem meum sodalem,
Nequid forte petam, timet, cavetque;
Et secum, sed ut audiam, susurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quattuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arcâ.
O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cum rogaris;
Quanto durius, antequam rogeris!

45. *Ad Glyptum.*

Quæ tibi non stabat, præcisa est mentula, Glypte.
Demens, cum ferro quid tibi? Gallus eras.

46. *In Nævolum.*

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes;
Sic tua suppositis perlucent prela lacernis:
Sic micat innumeris arcula synthesibus.
Atque unam vestire tribum tua vellera possunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas hiemem succincti lentus amici,
(Pro scelus!) et lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis?) non te, Nævole, sed tineas?

47. *In Gallum.*

Subdola famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Lævior o conchis, Galle, Cytheriacis.
Confidis natibus? non est pædico maritus:
Quæ faciat, duo sunt: irrumat, aut futuit.

48. *Ad Rufum.*

Cauponem, laniumque, balneumque,
Tonsorem, tabulamque, calculosque,
Et paucos, sed ut eligam, libellos;
Unum non nimium rudem sodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum, diuque lævem;
Hæc præsta mihi, Rufe, vel Bitonti;
Et thermas tibi habe Neronianas.

49. *De Thelesinâ.*

Uxorem nolo Thelesinam ducere. Quare?
Mœcha est. Sed pueris dat Thelesina. Volo.

50. *In Lesbiam.*

Quod fellas, et aquam potas, nil, Lesbia, peccas.
Quâ tibi parte opus est, Lesbia, sumis aquam.

51. *In Hyllum.*

Unus sæpe tibi totâ denarius arcâ
Cum sit, et hic culo tritior, Hylle, tuo;
Non tamen hunc pistor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed siquis nimio pene superbus erit.
Infelix venter spectat convivia culi;
Et semper miser hic esurit, ille vorat.

52. *De Dasio.*

Novit loturas Dasius numerare: poposcit
Mammosam Spatalen pro tribus: illa dedit.

53. *In Maximum.*

Vis fieri liber? Mentiris, Maxime: non vis:
  Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis;
  Veientana tuam si domat uva sitim;
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ;
  Contentus nostrâ si potes esse togâ;
Si plebeia Venus gemino tibi vincitur asse;
  Si tua non rectus tecta subire potes.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
  Liberior Partho vivere rege potes.

54. *In Linum.*

Quid de te, Line, suspicetur uxor,
Et quâ parte velit pudiciorem,
Certis indiciis satis probavit,
Custodem tibi quæ dedit spadonem.
Nil nasutius hac, maligniusque est.

55. *Ad Sextum.*

Vis te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi; quod jubes, colêris:
Sed, si te colo, Sexte, non amabo.

56. *Ad Gallum, de ejus Uxore.*

Gentibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur
  Immodicæ fœdo crimine avaritiæ.
Sed mera narrantur mendacia: non solet illa
  Accipere omnino. Quid solet ergo? Dare.

57. *In fictum Divitem.*

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa;

Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus, alpha pænulatorum;
Quem grex togatus sequitur, et capillatus,
Recensque sella linteisque lorisque;
Oppigneravit Claudii modo ad mensam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

58. *In Zoïlum.*

Pexatus pulchre rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; sed mea sunt.

59. *De Cœnatione Micæ.*

Mica vocor: quid sim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
Frange toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo:
Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

60. *In Hyllum.*

Uxorem armati futuis, puer Hylle, tribuni,
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis! castrabere. Jam mihi dices,
Non licet hoc. Quid, tu quod facis, Hylle, licet?

61. *In maledicum.*

Cum tibi vernarent dubiâ lanugine malæ,
Lambebat medios improba lingua viros.
Postquam triste caput fastidia vespillonum,
Et miseri meruit tædia carnificis;
Uteris ore aliter, nimiâque ærugine captus,
Allatras nomen, quod tibi cumque datur.
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua:
Nam, cum fellaret, purior illa fuit.

62. *In Labienum.*

Quod pectus, quod crura tibi, quod brachia vellis,
  Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis;
Hoc præstas, Labiene, tuæ (quis nescit?) amicæ.
  Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

63. *In Milichum.*

Sola tibi fuerant sestertia, Miliche, centum;
  Quæ tulit e Sacrâ Leda redemta viâ.
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
  Non amo, jam dices: hæc mage luxuria est.

64. *In Taurum.*

Dum modo causidicum, dum te modo rhetora fingis,
  Et non decernis, Taure, quid esse velis;
Peleos et Priami transit, vel Nestoris, ætas;
  Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe, (tres uno perierunt rhetores anno)
  Siquid habes animi, siquid in arte vales.
Si schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
  Ipse potest fieri Marsya causidicus.
Eia age, rumpe moras: quo te sperabimus usque?
  Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

65. *In Saleianum.*

Cur tristiorem cernimus Saleianum?
An causa levis est? Extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! o gravem casum!
Illa, illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis!
Nollem accidisset hoc tibi, Saleiane.

66. *In Lalagen.*

Unus de toto peccaverat orbe comarum
  Annulus, incertâ non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est;
  Et cecidit sectis icta Plecusa comis.
Desine jam, Lalage, tristes ornare capillos;
  Tangat et insanum nulla puella caput.
Hoc salamandra notet, vel sæva novacula nudet,
  Ut digna speculo fiat imago tuo.

67. *In Postumum.*

Occurris quocumque loco mihi, Postume, clamas
  Protinus, et prima est hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
  Dicis: habes, puto, tu, Postume, nil quod agas.

68. *Ad Olum.*

Quod te nomine jam tuo saluto,
Quem regem et dominum prius vocabam;
Ne me dixeris esse contumacem:
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges et dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit,
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

69. *In Classicum.*

Invitum cœnare foris te, Classice, dicis:
  Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire:
  Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis?

Cogor, ais: verum est; cogitur et Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce, nega.

70. *In Cotilum.*

Non vis in solio prius lavari
Quemquam, Cotile: causa quæ, nisi hæc, est?
Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, necesse est,
Ante hîc mentula, quam caput, lavetur.

71. *Ad Cæcilianum.*

Candidius nihil est te, Cæciliane: notavi,
Si quando ex nostris disticha pauca legis,
Protinus aut Marsi recitas, aut scripta Catulli.
Hæc mihi das, tamquam deteriora legas?
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

72. *In Postumum.*

Hesternâ factum narratur, Postume, cœnâ,
Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi percisum, quanto non ipse Latinus
Vilia Panniculi percutit ora sono:
Quodque magis mirum est, auctorem criminis hujus
Cæcilium totâ rumor in urbe sonat.
Esse negas factum: vis hoc me credere? credo.
Quid quod habet testes, Postume, Cæcilius?

73. *In Lyrim.*

Quid faciat, vis scire, Lyris? quid? sobria fellat.

74. *In Saufeium.*

Cinctum togatis post et ante Saufeium,
Quantâ reduci Regulus solet turbâ,
Ad alta tonsum templa cum reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito.
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, et greges togatorum,
Fusciculenus præstat, et Faventinus.

75. *De Leone.*

Verbera securi solitus leo ferre magistri,
  Insertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem, subito feritate reversâ,
  Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.
Nam duo de tenerâ puerilia corpora turbâ,
  Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus et infelix furiali dente peremit.
  Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet: crudelis, perfide, prædo,
  A nostrâ pueris parcere disce lupâ!

76. *De Mario.*

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit.
  Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

77. *In Cosconium.*

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostra,
  Utilis ungendis axibus esse potes.
Hac tu credideris longum ratione colossum,
  Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras: Marsi, doctique Pedonis,
  Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est, quod demere possis;
  Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

78. *Ad Cæcilianum.*

Æstivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis serva, Cæciliane, tuis.

79. *In Nasicam.*

Invitas tunc me, cum scis, Nasica, vocâsse.
Excusatum habeas me, rogo; cœno domi.

80. *De Fannio.*

Hostem cum fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic, rogo, non furor est, ne moriare, mori?

81. *In Zoïlum.*

Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit;
Dum tamen hæc tua sit, Zoïle, sandapila.

82. *Ad Ponticum.*

Abscissâ servum quid fœdas, Pontice, linguâ?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

83. *In sævum Maritum.*

Fœdâsti miserum, marite, mœchum;
Et se, qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus auribusque vultus.
Credis te satis esse vindicatum?
Erras: iste potest et irrumare.

84. *In Sertorium.*

Mollis erat, facilisque viris Pœantius heros:
Vulnera sic Paridis dicitur ulta Venus.

Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc est:
Ex hoc occisus, Rufe, videtur Eryx.

85. *Ad Amicum.*

Vimine clausa levi niveæ custodia coctæ
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris; rasam tu mihi mitte togam.

86. *Ad Classicum.*

Quod nec carmine glorior supino,
Nec retro lego Sotaden cinædum,
Nusquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate galliambon;
Non sum, Classice, tam malus poëta.
Quid si per graciles vias petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

87. *In Sextum.*

Dicis amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem sub aquâ, Sexte, natantis habes.

88. *In Mamercum.*

Nil recitas; et vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis esto, dummodo nil recites.

89. *In Gaurum.*

Quod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco: vitium, Gaure, Catonis habes.

Carmina quod scribis Musis et Apolline nullo,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes;
Quod vomis, Antonî; quod luxuriaris, Apicî:
Quod fellas, vitium, dic mihi, cujus habes?

90. *Ad Quintilianum.*

Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ,
Vivere quod propero, pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, et nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, et fons vivus, et herba rudis.
Sit mihi verna satur; sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno: sit sine lite dies.

91. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Rerum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
Sospite quo magnos credimus esse Deos;
Si festinatis toties tibi lecta libellis
Detinuêre oculos carmina nostra tuos;
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

92. *Ad Uxorem.*

Natorum mihi jus trium roganti
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. Valebis, uxor.
Non debet Domini perire munus.

93. *Ad Regulum.*

Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus?
　Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum;
　Unum de titulo tollere iota potes.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER TERTIUS.

---

1. *Ad Lectorem, de Libro Gallicano.*

Hoc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, et laudas librum fortasse priorem:
Illa vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.
Plus sane placeat, dominâ qui natus in urbe est;
Debet enim Gallum vincere verna liber.

2. *Ad Librum suum.*

Cujus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madidâ tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum: sapîsti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et, frontis gemino decens honore,
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index.
Illo vindice, nec Probum timeto.

3. *In Mulierem formosam Vultu, sed Corpore deformem.*

Formosam faciem nigro velamine celas;
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede Deam verbis tibi dicere nostris,
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

4. *Ad Librum suum.*

Romam vade, liber. Si, veneris unde, requiret;
Æmiliæ, dices, de regione viæ.
Si, quibus in terris, quâ simus in urbe, rogabit;
Corneli referas me licet esse foro.
Cur absim, quæret? breviter tu, multa, fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: responde, Poëta
Exierat; veniet, cum citharœdus erit.

5. *Ad eumdem.*

Vis commendari sine me cursurus in urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
Julius, assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primæ quæres in limine Tectæ:
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, lares.
Est illi conjux, quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem,
Videris, hoc dices: Marcus avere jubet.
Hoc satis est: alios commendet epistola: peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

6. *Ad Marcellinum.*

Lux tibi post Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda sacris.

Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

7. *De Sportulâ.*

Centum miselli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassi,
Quos dividebat balneator elixus.
Quid cogitatis, o fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt.
Nihil stropharum est: jam salarium dandum est.

8. *In Quintum.*

Thaïda Quintus amat. Quam Thaïda? Thaïda luscam.
Unum oculum Thaïs non habet, ille duos.

9. *In Cinnam.*

Versiculos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, cujus carmina nemo legit.

10. *In Philomusum.*

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
Menstrua; perque omnes præstitit illa dies,
Luxuriam premeret cum crastina semper egestas,
Et vitiis essent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:
Exhæredavit te, Philomuse, pater.

11. *Ad Quintum.*

Si tua nec Thaïs, nec lusca est, Quinte, puella,
Cur in te factum distichon esse putas?
Sed simile est aliquid: pro Laïde Thaïda dixi.
Dic mihi, quid simile est Thaïs et Hermione?

Tu tamen es Quintus: mutemus nomen amantis;
Si non vult Quintus Thaïda, Sextus amet.

12. *In Fabullum.*

Unguentum, fateor, bonum dedisti
Convivis here: sed nihil scidisti.
Res salsa est bene olere, et esurire.
Qui non cœnat et ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

13. *In Næviam.*

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plus quam patri, Nævia, parcis apro;
Accusas, rumpisque coquum, tamquam omnia cruda
Attulerit. Nunquam sic ego crudus ero.

14. *De Tuccio.*

Romam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispaniâ.
Occurrit illi sportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

15. *De Codro.*

Plus credit nemo, quam totâ Codrus in urbe.
Cum sit tam pauper, quomodo? Cæcus amat.

16. *In Cerdonem, Munerarium.*

Das gladiatores, sutorum regule, cerdo;
Quodque tibi tribuit subula, sica rapit.
Ebrius es; nec enim faceres id sobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti, satis est: sed te, mihi crede, memento
Nunc in pelliculâ, cerdo, tenere tuâ.

17. *In Sabidium.*

Circumlata diu mensis scriblita secundis
  Urebat nimio sæva calore manus;
Sed magis ardebat Sabidî gula: protinus ergo
  Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est:
  Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

18. *In Maximum.*

Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces.
  Cum te excusâris, Maxime, quid recitas?

19. *De Viperâ in ore Ursæ.*

Proxima centenis ostenditur ursa columnis,
  Exornant fictæ qua platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
  Pulcher Hylas, teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
  Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sensit puer esse dolos, nisi dente recepto,
  Dum perit. O facinus, falsa quod ursa fuit!

20. *De Canio.*

Dic, Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in scholâ poëtarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi,

An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus euris?
Titine thermis, an lavatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigellini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuantes jam profectus ad Baias
Piger Lucrino nauculatur in stagno?
Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

21. *In crudelem Dominum.*

Proscriptum famulus servavit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

22. *De Apicio.*

Dederas, Apici, bis tricenties ventri;
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ut famem et sitim ferre,
Summâ venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

23. *In Invitatorem.*

Omnia cum retro pueris opsonia tradas,
Cur non mensa tibi ponitur a pedibus?

24. *De Haruspice hernioso.*

Vite nocens rosâ stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata sacris;
Quem Tuscus mactare Deo cum vellet haruspex,
Dixerat agresti forte rudique viro,
Ut cito testiculos peracutâ falce secaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.

Ipse super virides aras luctantia pronus
 Dum resecat cultro colla, premitque manu;
Ingens iratis apparuit hernia sacris.
 Occupat hanc ferro rusticus, atque secat;
Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
 Talibus et fibris numina prisca coli.
Sic, modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex,
 Dum jugulas hircum, factus es ipse caper.

25. *Ad Faustinum.*

Si temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret,
Roga, lavetur, rhetorem Sabinæum.
Neronianas hic refrigeret thermas.

26. *In Candidum.*

Prædia solus habes, et solus, Candide, nummos;
 Aurea solus habes; myrrhina solus habes;
Massica solus habes, et Opimi Cæcuba solus;
 Et cor solus habes, solus et ingenium.
Omnia solus habes: hoc me puta velle negare:
 Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

27. *In Gallum.*

Nunquam me revocas, venias cum sæpe vocatus:
 Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque. Quod? inquis.
 Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, pudor.

28. *In Nestorem.*

Auriculam Mario graviter miraris olere!
 Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

29. *In Zoïlum.*

Has cum geminâ compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoïlus, annulos priores.

30. *Ad Gargilianum.*

Sportula nulla datur; gratis conviva recumbis:
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, et fuscæ pensio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere summâ:
Quod vivis, nullâ cum ratione facis.

31. *Ad Rufinum.*

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa lares;
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ;
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

32. *In Matriniam.*

Num possim vetulam, quæris, Matrinia? Possum
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.
Possum Hecubam, possum Nioben, Matrinia: sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

33. *Qualem Puellam velit.*

Ingenuam malo: sed, si tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio est:
Extremo est ancilla loco: sed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenuâ.

34. *Ad Chionen.*

Digna tuo cur sis, indignaque nomine, dicam.
  Frigida es, et nigra es: non es, et es Chione.

35. *De Piscibus sculptis.*

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
  Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

36. *In Fabianum.*

Quod novus et nuper factus tibi præstat amicus,
  Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi:
Horridus ut primo semper te mane salutem,
  Per mediumque trahat me tua sella lutum;
Lassus ut in thermas decimâ, vel serius, horâ
  Te sequar Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
  Ut sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, togâ tritâque, meâque,
  Ut nondum credas me meruisse rudem?

37. *In irascentes Amicos.*

Irasci tantum felices nôstis amici.
  Non belle facitis: sed juvat hoc facere.

38. *Ad Sextum.*

Quæ te causa trahit, vel quæ fiducia, Romam,
  Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso;
  Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus causas, et Caius: utrumque
  Nôras: sed neutri pensio tota fuit.

Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
  Audieris, dices esse Maronis opus.
Insanis: omnes gelidis quicumque lacernis
  Sunt ibi, Nasones, Virgiliosque vides.
Atria magna colam. Vix tres aut quattuor ista
  Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? suade; nam certum est vivere Romæ.
  Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

39. *De Lycori.*

Iliaco similem puerum, Faustine, ministro
  Lusca Lycoris amat: quam bene lusca videt!

40. *In Thelesinum.*

Mutua quod nobis ter quinquaginta dedisti
  Ex opibus tantis, quas gravis arca premit,
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
  Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

41. *In Lacertam cælatam.*

Inserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, et timetur argentum.

42. *In Pollam.*

Lomento rugas uteri quod condere tentas,
  Polla; tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum:
  Quod tegitur, majus creditur esse malum.

43. *In Lentinum.*

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis,
  Tam subito corvus, qui modo cycnus eras.
Non omnes fallis: scit te Proserpina canum:
  Personam capiti detrahet illa tuo.

44. *In Ligurinum.*

Occurrit tibi nemo quod libenter;
Quod, quacumque venis, fuga est, et ingens
Circa te, Ligurine, solitudo;
Quid sit, scire cupis? nimis poëta es:
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, et legis sedenti;
Currenti legis, et legis cacanti.
In thermas fugio; sonas ad aurem:
Piscinam peto; non licet natare:
Ad cœnam propero; tenes euntem:
Ad cœnam venio; fugas sedentem.
Lassus dormio; suscitas jacentem:
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir justus, probus, innocens, timeris.

45. *De eodem.*

Fugerit an mensas Phœbus cœnamque Thyestæ,
  Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis;
  Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem;
  Nec volo boletos; ostrea nolo: tace.

46. *Ad Candidum.*

Exigis a nobis operam sine fine togatam.
  Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem: multo plus esse probabo.
  Vix ego lecticam subsequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
  Invalidum est nobis, ingenuumque latus.

Quidlibet in causis narraveris, ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille "*Sophôs.*"
Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

47. *De Basso.*

Capena grandi porta qua pluit guttâ,
Phrygiæque Matris Almo qua lavat ferrum,
Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua pusilli fervet Herculis fanum,
Faustine, plenâ Bassus ibat in rhedâ,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, sessilesque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas;
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victâ lacteum fabâ porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno cursor ova portabat.
Romam petebat Bassus? Immo rus ibat.

48. *De Ollo.*

Pauperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

49. *In Invitatorem.*

Veientana mihi misces; tu Massica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

50. *In Ligurinum.*

Hæc tibi, non alia, est ad cœnam causa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.

Deposui soleas; affertur protinus ingens,
  Inter lactucas, oxygarumque, liber:
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
  Tertius est; nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, et quintum denique librum.
  Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quod si non scombris scelerata poëmata donas,
  Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

51. *Ad Gallam.*

Cum faciem laudo, cum miror crura manusque,
  Dicere, Galla, soles: Nuda placebo magis.
Et semper vitas communia balnea nobis.
  Numquid, Galla, times, ne tibi non placeam?

52. *Ad Tongilianum.*

Emta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis:
  Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens.
Collatum est decies. Rogo, non potes ipse videri
  Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

53. *Ad Chloën.*

Et vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibusque, cruribusque,
Et mammis, natibusque, clunibusque:
Et, ne singula persequi laborem,
Totâ te poteram, Chloë, carere.

54. *Ad Gallam.*

Cum dare non possim, quod poscis, Galla, rogantem,
  Multo simplicius, Galla, negare potes.

55. *In Gelliam.*

Quod, quacumque venis, Cosmum migrare putamus,
Et fluere excusso cinnama fusa vitro;
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

56. *De Cisternâ Ravennate.*

Sit cisterna mihi, quam vinea, malo, Ravennæ,
Cum possim multo vendere pluris aquam.

57. *De Caupone.*

Callidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

58. *De Villâ Faustini, ad Bassum.*

Baiana nostri villa, Basse, Faustini
Non, otiosis ordinata myrtetis,
Viduâque platano, tonsilique buxeto,
Ingrata lati spatia detinet campi;
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hìc farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus auctumnis.
Hìc post Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in altâ valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
Argutus anser, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus penn
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi feminas premunt galli;
Sonantque turres plausibus columbarum.

Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci;
Matremque plenam mollis agnus exspectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares silva.
Non segnis albo pallet otio campo:
Nec perdit oleum lubricus palæstrita:
Sed tendit avidis rete subdolum turdis;
Tremulâve captum lineâ trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos;
Et, pædagogo non jubente, lascivi
Parere gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis rusticus salutator:
Fert ille ceris cana cum suis mella,
Metamque lactis: Sassinate de silvâ
Somniculosos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hispidæ fetum;
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus;
Nec avara servat crastinas dapes mensa:
Vescuntur omnes; ebrioque non novit
Satur minister invidère convivæ.
At tu sub urbe possides famem mundam,
Et turre ab altâ prospicis meras laurus,
Furem Priapo non timente securus.
Et vinitorem farre pascis urbano,
Pictamque portas otiosus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
Rus hoc vocari debet, an domus longe?

59. *De Sutore et Fullone.*

Sutor cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus:
Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi campo dabit?

60. *In Ponticum.*

Cum vocer ad cœnam, non jam venalis ut ante,
  Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino;
  Sumitur inciso mytilus ore mihi:
Sunt tibi boleti; fungos ego sumo suillos:
  Res tibi cum rhombo est; at mihi cum sparulo:
Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
  Ponitur, in caveâ mortua, pica mihi.
Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
  Sportula quod non est, prosit: edamus idem.

61. *In Cinnam.*

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
  Si nil, Cinna, petis, nil tibi, Cinna, nego.

62. *In Quintum.*

Centenis quod emis pueros, et sæpe ducenis;
  Quod sub rege Numâ condita vina bibis;
Quod constat decies tibi non spatiosa supellex;
  Libra quod argenti millia quinque rapit;
Aurea quod fundi pretio carruca paratur;
  Quod pluris mula est, quam domus, empta tibi;
Hæc animo credis magno te, Quinte, parare?
  Falleris: hæc animus, Quinte, pusillus emit.

63. *In Cotilum.*

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi.
  Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo?
Bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines;
  Balsama qui semper, cinnama semper olet;
Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat;
  Qui movet in varios brachia vulsa modos;

Inter femineas totâ qui luce cathedras
  Desidet, atque aliquâ semper in aure sonat;
Qui legit hinc illinc missas, scribitque tabellas;
  Pallia vicini qui refugit cubiti;
Qui scit, quam quis amet; qui per convivia currit;
  Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus?
  Res pertricosa est, Cotile, bellus homo.

64. *Ad Cassianum.*

Sirenas, hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulysses dicitur reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquisset.

65. *Ad Diadumenum.*

Quod spirat tenerâ malum mordente puellâ,
  Quod de Corycio quæ venit aura croco;
Vinea quod primis floret cum cana racemis;
  Gramina quod redolent, quæ modo carpsit ovis;
Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita,
  Pallidus Eoo thure quod ignis olet;
Gleba quod, æstivo leviter cum spargitur imbre;
  Quod madidis nardo sparsa corona comis;
Hoc tua, sæve puer Diadumene, basia fragrant.
  Quid, si tota dares illa sine invidiâ?

66. *In M. Antonium.*

Par scelus admisit Phariis Antonius armis;
  Abscidit vultus ensis uterque sacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos,
  Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.
Antoni tamen est pejor, quam causa Pothini:
  Hic facinus domino præstitit; ille sibi.

67. *De pigris Nautis.*

Cessatis, pueri, nihilque nostis,
Vatreno, Eridanoque pigriores,
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeuma remos.
Jam prono Phaëthonte sudat Æthon,
Exarsitque dies; et hora lassos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tutâ luditis otium carinâ;
Non nautas puto vos, sed Argonautas.

68. *Ad Matronam pudicam.*

Huc est usque tibi scriptus, matrona, libellus.
Cui sint scripta, rogas, interiora? mihi.
Gymnasium, thermæ, stadium est hac parte: recede.
Exuimur: nudos parce videre viros.
Hic jam deposito post vina rosasque pudore,
Quid dicat, nescit saucia Terpsichore.
Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam,
Quam recipit sexto mense superba Venus;
Custodem medio statuit quam villicus horto;
Oppositâ spectat quam proba virgo manu.
Si bene te novi, longum jam lassa libellum
Ponebas: totum nunc studiosa leges.

69. *Ad Cosconium.*

Omnia quod scribis castis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla est mentula carminibus;
Admiror; laudo: nihil est te sanctius uno:
At mea luxuriâ pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facilesque puellæ,
Hæc senior, sed quem torquet amica, legat.

At tua, Cosconi, venerandaque sanctaque verba
A pueris debent, virginibusque legi.

70. *Ad Scævinum.*

Mœchus es Aufidiæ, qui vir, Scævine, fuisti.
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.
Cur aliena placet tibi, quæ tua non placet, uxor?
Numquid securus non potes arrigere?

71. *In Nævolum.*

Mentula cum doleat puero, tibi, Nævole, culus;
Non sum divinus, sed scio quid facias.

72. *Ad Laufeiam.*

Vis futui, nec vis mecum, Laufeia, lavari.
Nescio quod magnum suspicor esse nefas.
Aut tibi pannosæ pendent a pectore mammæ;
Aut sulcos uteri prodere nuda times;
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu;
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil est horum: credo, pulcherrima nuda es.
Si verum est, vitium pejus habes: fatua es.

73. *In Phœbum.*

Dormis cum pueris mutoniatis;
Et non stat tibi, Phœbe, quod stat illis.
Quid vis me, rogo, Phœbe, suspicari?
Mollem credere te virum volebam:
Sed rumor negat esse te cinædum.

74. *In Gargilianum.*

Psilothro faciem lævas, et dropace calvam.
Numquid tonsorem, Gargiliane, times?

Quid facient ungues? nam certe non potes illos
  Resinâ, Veneto nec resecare luto.
Desine, si pudor est, miseram traducere calvam:
  Hoc fieri cunno, Gargiliane, solet.

75. *In Lupercum.*

Stare, Luperce, tibi jam pridem mentula desit:
  Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces;
  Improba nec prosunt jam satureia tibi.
Cœpisti puras opibus corrumpere buccas:
  Sic quoque non vivit sollicitata Venus.
Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
  Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

76. *In Bassum.*

Arrigis ad vetulas; fastidis, Basse, puellas;
  Nec formosa tibi, sed moritura, placet.
Hic, rogo, non furor est? non est hæc mentula demens?
  Cum possis Hecubam, non potes Andromachen.

77. *In Bæticum.*

Nec mullus, nec te delectat, Bætice, turdus;
  Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper;
Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ;
  Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, et putri cepas alece natantes,
  Et pulpam dubio de petasone voras.
Teque juvant gerres, et pelle melandrya canâ:
  Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse
  Suspicor: ut quid enim, Bætice, σαπροφαγεις?

78. *Ad Paulinum.*

Minxisti currente semel, Pauline, carinâ.
  Meiere vis iterum? jam Palinurus eris.

79. *Ad Sertorium.*

Rem peragit nullam Sertorius; inchoat omnes.
  Hunc ego, cum futuit, non puto perficere.

80. *Ad Apicium.*

De nullo quereris, nulli maledicis, Apici:
  Rumor ait, linguæ te tamen esse malæ.

81. *In Bæticum.*

Quid cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
  Hæc debet medios lambere lingua viros.
Abscissa est quare Samiâ tibi mentula testâ,
  Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
Castrandum caput est: nam sis licet inguine Gallus,
  Sacra tamen Cybeles decipis: ore vir es.

82. *In Zoïlum.*

Conviva quisquis Zoïli potest esse,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtâque Ledæ sobrius bibat testâ:
Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto;
Cubitisque trudit hinc et inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Stat exoletus, suggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuspidesque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus
Supina prasino concubina flabello;

Fugatque muscas myrteâ puer virgâ.
Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam spargit omnibus membris:
Digiti crepantis signa novit eunuchus,
Et delicatæ suscitator urinæ
Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipse retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum exta lambentes,
Partitur apri glandulas palæstritis,
Et concubino turturum nates donat:
Ligurumque nobis saxa cum ministrentur,
Vel cocta fumis musta Massilitanis;
Opimianum morionibus nectar
Crystallinisque myrrhinisque propinat.
Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus stertit:
Nos accubamus; et, silentium ronchis
Præstare jussi, nutibus propinamus.
Hos Malchionis patimur improbi fastus;
Nec vindicare, Rufe, possumus: fellat.

83. *In Coclitem.*

Ut faciam breviora mones epigrammata, Cocles.
Fac mihi, quod Chione: non potui brevius.

84. *In Tongilionem.*

Quid narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. Quid ergo? Linguam.

85. *Ad Maritum.*

Quis tibi persuasit nares abscindere mœcho?
Non hac peccatum est parte, marite, tibi.
Stulte, quid egisti? nihil hîc tua perdidit uxor,
Cum sit salva sui mentula Deiphobi.

86. *Ad castam Matronam.*

Ne legeres partem lascivi, casta, libelli,
Prædixi et monui: tu tamen, ecce, legis.
Sed si Panniculum, si spectas, casta, Latinum;
Non sunt hæc mimis improbiora: lege.

87. *In Chionen.*

Narrat te rumor, Chione, nunquam esse fututam,
Atque nihil cunno purius esse tuo.
Tecta tamen non hac, quâ debes, parte lavaris.
Si pudor est, transfer subligar in faciem.

88. *In Fratres Fellatores.*

Sunt gemini fratres; diversa sed inguina lingunt.
Dicite, dissimiles sint magis, an similes?

89. *Ad Phœbum.*

Utère lactucis, et mollibus utere malvis;
Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes.

90. *De Gallâ.*

Vult, non vult dare Galla mihi: nec dicere possum,
Quod vult, et non vult, quid sibi Galla velit.

91. *De Misitio*

Cum peteret patriæ Misitius arva Ràvennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
Insignis formâ nequitiâque puer.
Hoc steriles sensêre viri: quâ parte cubaret,
Quærunt; sed tacitos sensit et ille dolos.

Mentitur, credunt: somni post vina petuntur:
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque senem, spondæ qui parte jacebat;
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppositam, fama est, quondam pro virgine cervam;
At nunc pro cervo mentula supposita est.

92. *Ad Gallum.*

Ut patiar mœchum, rogat uxor, Galle; sed unum.
Huic ego non oculos eruo, Galle, duos?

93. *In Vetustillam.*

Cum tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quattuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ;
Rugosiorem cum geras stolâ frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas;
Cum, comparata rictibus tuis, ora
Niliacus habeat corcodilus angusta,
Meliusque ranæ garriant Ravennates,
Et Adrianus dulcius culex cantet,
Videasque quantum noctuæ vident mane,
Et illud oleas, quod viri capellarum,
Et anatis habeas orropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat osseus cunnus;
Cum te lucernâ balneator exstinctâ
Admittat inter bustuarias mœchas;
Cum bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentia possit;
Gaudes ducentas nupturire post mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris
Prurire. Quid, sarrire si velit saxum?
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Quod si cadaver exigis tuum scalpi;
Sternatur a Coricle clinico lectus,

Thalassionem qui tuum decet solus;
Ustorque tædas præferat novæ nuptæ:
Intrare in istum sola fax potest cunnum.

94. *In Rufum.*

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella:
Mavis, Rufe, coquum scindere, quam leporem.

95. *In Nævolum.*

Nunquam dicis Ave, sed reddis, Nævole, semper,
Quod prior et corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectes a me, rogo, Nævole, dicas:
Nam, puto, nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exspectato dat mihi fama rogo.
Est et in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et sedeo qua te suscitat Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.
Sed pædicaris: sed pulchre, Nævole, ceves:
Jam jam sic prior es, Nævole: vincis: ave.

96. *In Gargilium.*

Lingis, non futuis, meam puellam;
Et garris, quasi mœchus et fututor.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

97. *Ad Rufum.*

Ne legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum.
Carmine læsa meo est; lædere et illa potest.

98. *In Sabellum.*

Sit culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

99. *Ad Cerdonem.*

Irasci nostro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita, est carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales. Cur ludere nobis
Non liceat, licuit si jugulare tibi?

100. *Ad Rufum.*

Cursorem sextâ tibi, Rufe, remisimus horâ,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER QUARTUS.

1. *De Natali Domitiani.*

Cæsaris alma dies, et luce sacratior illâ,
  Conscia Dictæum quâ tulit Ida Jovem,
Longa, precor, Pylioque veni numerosior ævo,
  Semper et hoc vultu, vel meliore, nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
  Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro,
  Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus, sed debita terris.
  Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

2. *De Horatio.*

Spectabat modo solus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, et minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repente cœlo:
Albis spectat Horatius lacernis.

3. *De Nivibus.*

Adspice quam densum tacitarum vellus aquarum
  Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
  Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
  Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, et ab æthere ludit,
  Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

4. *In Bassam.*

Quod siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressâ piger hircus in capellâ,
Lassi bardaicus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabinâ,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quam quod oles, olere, Bassa.

5. *Ad Fabianum.*

Vir bonus et pauper, linguâque et pectore verus,
  Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comissator haberi,
  Nec pavidos tristi voce citare reos:
Nec potes uxorem cari corrumpere amici;
  Nec potes algentes arrigere ad vetulas;
Vendere nec vanos circa Pallatia fumos;
  Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miser vives, homo fidus, certus amicus?
  Hoc nihil est: nunquam sic Philomelus eris.

6. *In Malisianum.*

Credi virgine castior pudicâ,
Et frontis teneræ cupis videri,
Cum sis improbior, Malisiane,
Quam qui compositos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

7. *Ad Hyllum.*

Cur, here quod dederas, hodie, puer Hylle, negâsti,
Durus tam subito, qui modo mitis eras?
Sed jam causaris barbamque, annosque, pilosque:
O nox, quam longa es, quæ facis una senem!
Quid nos derides? here qui puer, Hylle, fuisti,
Dic nobis, hodie quâ ratione vir es?

8. *Ad Euphemum.*

Prima salutantes atque altera continet hora;
Exercet raucos tertia causidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæstris;
Imperat exstructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum;
Temperat ambrosias cum tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

9. *In Fabullam.*

Sotæ filia clinici, Fabulla,
Deserto sequeris Clytum marito,
Et donas, et amas: εχεις ασωτως.

10. *Ad Faustinum.*

Dum novus est, neque adhuc rasâ mihi fronte libellus;
Pagina dum tangi non bene sicca timet;
I, puer, et caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, sed instructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare jocos: una litura potest.

11. *In Antonium Saturninum.*

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes;
Et Saturninum te, miser, esse pudet;
Impia Parrhasiâ movisti bella sub ursâ,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, et Arctois plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
Qui, tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

12. *In Thaidem.*

Nulli, Thaï, negas: sed si te non pudet istud,
Hoc saltem pudeat, Thai, negare nihil.

13. *Ad Rufum, de Nuptiis Pudentis et Claudiæ Peregrinæ.*

Claudia, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Macte esto tædis, o Hymenæe, tuis!
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Theseis tam bene vina favis:

Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi;
  Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reside, Concordia, lecto;
  Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
Diligat illa senem quondam: sed et ipsa marito,
  Tunc quoque cum fuerit, non videatur, anus.

14. *Ad Silium.*

Sili, Castalidum decus sororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
Fastus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis;
Paulum sepositâ severitate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis sonat hinc et hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Nostris otia commoda Camœnis:
Nec torvâ lege fronte, sed remissâ,
Lascivis madidos jocis libellos.
Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

15. *Ad Cæcilianum.*

Mille tibi nummos hesternâ luce roganti,
  In sex aut septem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi: sed tu, causatus amici
  Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
  Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

16. *In Gallum.*

Privignum non esse tuæ te, Galle, novercæ
  Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.

Jam nusquam pater est, Galle; noverca domi est.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipse licet;
Non potes absolvi: nam quæ non desinit esse
Post patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

17. *Ad Paulum.*

Facere in Lyciscam, Paule, me jubes versus,
Quibus illa lectis rubeat, et sit irata.
O Paule, malus es: irrumare vis solus.

18. *De Puero Stillicidio jugulato.*

Qua vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roscida tecta subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cumque peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit Fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugulatis, aquæ?

19. *De Endromide.*

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, sed gelido non adspernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
Plumea seu laxi partiris pondera follis;
Sive levem cursu vincere quæris Atham;
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subitâ te premat Iris aquâ;
Ridebis ventos hoc munere tectus, et imbres:
Nec sic in Tyriâ sindone tutus eris.

20. *De Cærelliâ et Gelliâ.*

Dicit se vetulam, cum sit Cærellia puppa:
  Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam:
  Altera ridicula est, altera putidula.

21. *De Selio.*

Nullos esse Deos, inane cœlum
Affirmat Selius; probatque, quod se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

22. *De Cleopatrâ.*

Primos passa toros, et adhuc placanda marito,
  Merserat in nitidos se Cleopatra lacus,
Dum fugit amplexus: sed prodidit unda latentem:
  Lucebat, totis cum tegeretur aquis.
Condita sic puro numerantur lilia vitro:
  Sic prohibet teneras gemma latere rosas.
Insilui, mersusque vadis luctantia carpsi
  Basia: perspicuæ plus vetuistis aquæ.

23. *Ad Thaliam, de Brutiano.*

Dum tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Graium quisve epigramma comparabit;
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano;
Qui si, Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ,
Illi me facias, precor, secundum.

24. *De Lycori, ad Fabianum.*

Omnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit ; uxori fiat amiça meæ.

25. *De Litoribus Altini, et Aquileiâ.*

Æmula Baianis Altini litora villis,
Et Phaëthontei conscia silva rogi ;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus ;
Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hîc ubi septenas Cyllarus hausit aquas ;
Vos eritis nostræ portus requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

26. *Ad Postumum.*

Quod te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Postume, perdiderim ?
Tricenos, puto, bis ; vicenos ter, puto, nummos.
Ignosces ; togulam, Postume, pluris emo.

27. *Ad Cæsarem Augustum Domitianum.*

Sæpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
Invidus ecce negat : non minus ergo soles.
Quid, quod honorato non solâ voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi ?
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

28. *Ad Chloën.*

Donâsti tenero, Chloë, Luperco
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et lotam tepido togam Galeso,

Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ;
Et quidquid petit, usque et usque donas.
Væ, glabraria! væ tibi, misella!
Nudam te statuet tuus Lupercus.

29. *Ad Pudentem.*

Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis:
Lectoremque frequens lassat et implet opus.
Rara juvant: primis sic major gratia pomis;
Hibernæ pretium sic meruêre rosæ.
Sic spoliatricem commendat fastus amicam;
Janua nec juvenem semper aperta tenet.
Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quam levis in totâ Marsus Amazonide.
Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis,
Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

30. *Ad Piscatorem.*

Baiano procul a lacu, monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui nôrunt Dominum, manumque lambunt
Illam, quâ nihil est in orbe majus.
Quid, quod nomen habent, et ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus,
Captum non potuit videre piscem:
Et nunc, sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis simplicibus cibis in undas;
Et pisces venerare dedicatos.

31. *Ad Hippodamum.*

Quod cupis in nostris dicique legique libellis,
Et nonnullus honos creditur esse tibi;
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes averso fonte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit;
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta:
Non semper belle dicitur Hippodamus.

32. *De Ape Electro inclusâ.*

Et latet et lucet Phaëthontide condita guttâ,
Ut videatur apis nectare clausa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

33. *Ad Sosibianum.*

Plena laboratis habeas cum scrinia libris,
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina. Quando?
Tempus erat jam te, Sosibiane, legi.

34. *Ad Attalum.*

Sordida cum tibi sit, verum tamen, Attale, dixit,
Quisquis te niveam dixit habere togam.

35. *De Pugnâ Damarum.*

Frontibus adversis molles concurrere damas
Vidimus, æquali sorte jacere pari.
Spectavêre canes prædam; stupuitque superbus

Venator, cultro nil superesse suo.
Unde leves animi tanto caluêre furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidêre viri.

36. *Ad Olum.*

Cana est barba tibi; nigra est coma: tingere barbam
Non potes; hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

37. *Ad Afrum.*

Centum Coranus, et ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex insulis fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras;
Et teneo melius ista, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis:
Audire gratis, Afer, ista non possum.

38. *Ad Gallam.*

Galla, nega: satiatur amor, nisi gaudia torquent:
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

39. *Ad Charinum.*

Argenti genus omne comparâsti,
Et solus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores;
Nec desunt tibi vera Grantiana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

40. *Ad Postumum.*

Atria Pisonum stabant cum stemmate toto,
  Et docti Senecæ ter numeranda domus:
Prætulimus tantis solum te, Postume, regnis:
  Pauper eras, et eques; sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Postume, brumas;
  Communis nobis lectus et unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
  Largus opum: exspecto, Postume, quid facias.
Nil facis: et serum est alium mihi quærere regem.
  Hoc, Fortuna, placet? Postumus imposuit.

41. *In male recitantem.*

Quid recitaturus circumdas vellera collo?
  Conveniunt nostris auribus illa magis.

42. *Ad Flaccum.*

Siquis forte mihi posset præstare roganti,
  Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
Niliacis primum puer is nascatur in oris:
  Nequitias tellus scit dare nulla magis.
Sit nive candidior: namque in Mareotide fuscâ
  Pulchrior est, quanto rarior, iste color.
Lumina sideribus certent; mollesque flagellent
  Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Frons brevis, atque modus breviter sit naribus uncis:
  Pæstanis rubeant æmula labra rosis.
Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem:
  Liberior domino sæpe sit ille suo.
Et timeat pueros, excludat sæpe puellas.
  Vir reliquis, uni sit puer ille mihi.
Jam scio, nec fallis: nam me quoque judice verum est:
  Talis erat, dices, noster Amazonicus.

43. *In Coracinum.*

Non dixi, Coracine, te cinædum:
Non sum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum;
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metili.
Juro per Syrios tibi tumores,
Juro per Berecynthios furores.
Quod dixi tamen, hoc leve et pusillum est;
Quod notum est, quod et ipse non negabis:
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

44. *De Vesuvio Monte.*

Hic est pampineis viridis modo Vesvius umbris:
Presserat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nysæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedêre choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis et tristi mersa favillâ:
Nec Superi vellent hoc licuisse sibi.

45. *Votum Parthenii ad Phœbum pro Burro.*

Hæc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius;
Ut, qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: sic te tua diligat arbor,
Gaudeat et certâ virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices; sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quam tibi, Phœbe, comæ.

46. *De Sabello.*

Saturnalia divitem Sabellum
Fecerunt: merito tumet Sabellus;
Nec quemquam putat esse, prædicatque,
Inter causidicos beatiorem.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fresæ,
Et thuris, piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycâ gelata testâ,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quoque venit a cliente
Parcæ cistula non capax olivæ,
Et crasso figuli polita cælo
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

47. *De Phaëthonte.*

Encaustus Phaëthon tabulâ depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëthonta facis?

48. *In Papilum.*

Percidi gaudes: percisus, Papile, ploras.
Cur, quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscœnæ pruriginis? an magis illud
Fles, quod percidi, Papile, desieris?

49. *Ad Flaccum.*

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,
Qui tantum lusus illa, jocosque putas.

Ille magis ludit, qui scribit prandia sævi
  Tereos; aut cœnam, crude Thyesta, tuam;
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
  Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
A nostris procul est omnis vesica libellis;
  Musa nec insano syrmate nostra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
  Confiteor: laudant, illa; sed ista legunt.

50. *In Thaidem.*

Quid me, Thai, senem subinde dicis?
Nemo est, Thai, senex ad irrumandum.

51. *Ad Cæcilianum.*

Cum tibi non essent sex millia, Cæciliane,
  Ingenti late vectus es hexaphoro.
Postquam bis decies tribuit Dea cæca, sinumque
  Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, et tantis laudibus, optem?
  Dî reddant sellam, Cæciliane, tibi.

52. *In Hedylum.*

Gestari junctis nisi desinis, Hedyle, capris,
  Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

53. *Ad Cosmum.*

Hunc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
  Pallados, et templi limina, Cosme, novi,
Cum baculo, perâque senem; cui cana, putrisque
  Stat coma, et in pectus sordida barba cadit;
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati;
  Cui dat latratos obvia turba cibos;
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsâ.
  Non est hic Cynicus, Cosme. Quid ergo! Canis.

54. *Ad Colinum.*

O cui Tarpeias licuit contingere quercus,
  Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si sapis, utaris totis, Coline, diebus,
  Extremumque tibi semper adesse putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
  Contigit: observant, quem statuêre, diem.
Divitior Crispo, Thraseâ constantior ipso,
  Lautior et nitido sis Meliore licet;
Nil adicit penso Lachesis; fusosque sororum
  Explicat, et semper de tribus una secat.

55. *Ad Lucium.*

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Graium veterem, Tagumque nostrum
Arpis cedere non sinis disertis;
Argivas generatus inter urbes,
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinosæ
Ledæas Lacedæmonis palæstras.
Nos, Celtis genitos et ex Iberis,
Nostræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre versu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasque, Noricosque,
Et ferro Plateam suo sonantem,
Quam fluctu tenui, sed inquieto,
Armorum Salo temperator ambit;
Tutelamque, chorosque Rixamarum,
Et convivia festa Carduarum,
Et textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas,
Et certos jaculo levi Silaos,
Turgentisque lacus, Petusiæque,
Et parvæ vada pura Vetonissæ,

Et sanctum Baradonis ilicetum,'
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matinessæ.
Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit;
Hæc tam rustica malo, quam Bituntos.

56. *In Gargilianum.*

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

57. *Ad Faustinum.*

Dum nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent;
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida sed fervent Nemeæi pectora monstri;
Nec satis est, Baias igne calere suo.
Ergo, sacri fontes et litora grata, valete,
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

58. *In Gallam.*

In tenebris luges amissum, Galla, maritum:
Nam plorare pudet te, puto, Galla virum.

59. *De Viperâ Electro inclusâ.*

Flentibus Heliadum ramis, dum vipera repit,
Fluxit in obstantem succina gemma feram;
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulcro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

60. *De Curiatio.*

Ardea solstitio, Castranaque rura petantur,
Quique Cleonæo sidere fervet ager;
Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

61. *In Mancinum.*

Donâsse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactâsti.
Quartus dies est, in scholâ poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emtas lacernas munus esse Pompillæ;
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas,
Dedisse Bassam, Cæliamque jurâsti.
Here, de theatro, Pollione cantante,
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris,
Hæreditatis tibi trecenta venisse;
Et mane centum, et post meridiem centum.
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam, crudelis, et sile tandem:
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, quod velimus audire.

62. *De Lycori.*

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

63. *De Cærelliâ.*

Dum petit a Baulis mater Cærellia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perît vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis, aquæ.

64. *De Hortis Julii Martialis.*

Julî jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore;
Et, curvas nebulâ tegente valles,
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam,
Albanos quoque, Tusculosque colles,
Et quodcumque jacet sub urbe frigus,
Fidenas veteres, brevesque Rubras,
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet helciariorum;
Cum sit tam prope Mulvius, sacrumque

Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (seu potius domus vocanda est)
Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios penates,
Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc, omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, præferantur istis
Julî jugera pauca Martialis.

65. *De Philæni.*

Oculo Philænis semper altero plorat.
Quo fiat istud, quæritis, modo? Lusca est.

66. *Ad Linum.*

Egisti vitam semper, Line, municipalem,
  Quâ nihil omnino vilius esse potest.
Idibus, et raris togula est excussa Kalendis;
  Duxit et æstates synthesis una decem.
Saltus aprum, campus leporem, tibi misit inemtum:
  Silva graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
  Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolicâ missus de gente minister,
  Sed stetit inculti rustica turba foci.
Villica, vel duri compressa est nupta coloni,
  Incaluit quoties saucia vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris;
  Nec mersa est pelago, nec fluit ulla ratis.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo;
  Alea sed parcæ sola fuêre nuces.
Dic ubi sit decies, mater quod avara reliquit?
  Nusquam est. Fecisti rem, Line, difficilem.

67. *In Prætorem.*

Prætorem pauper centum sestertia Gaurus
  Orabat, canâ notus amicitiâ;
Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
  Ut posset domino plaudere justus eques.
Prætor ait: Scis me Scorpo, Thalloque daturum;
  Atque utinam centum millia sola darem.
Ah! pudet ingratæ, pudet, ah! male divitis arcæ.
  Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

68. *Ad Sextum.*

Invitas centum quadrantibus, et bene cœnas.
  Ut cœnem, invitor, Sexte, an ut invideam?

69. *Ad Papilum.*

Tu Setina quidem semper, vel Massica ponis,
  Papile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cœlebs quater esse lagenâ.
  Nec puto, nec credo, Papile, nec sitio.

70. *De Ammiano, ad Maronillum.*

Nihil Ammiano, præter aridam restem,
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret posse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

71. *Ad Sophronium Rufum.*

Quæro diu totam, Sophroni Rufe, per urbem,
  Siqua puella neget; nulla puella negat.
Tamquam fas non sit, tamquam sit turpe negare,
  Tamquam non liceat; nulla puella negat.
Casta igitur nulla est? Castæ sunt mille. Quid erg
  Casta facit? Non dat; non tamen illa negat.

72. *Ad Quintum.*

Exigis, ut donem nostros tibi, Quinte, libellos.
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, et emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam tam fatue. Nec ego.

73. *De Vestino.*

Cum gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas;
Ultima volventes orabat pensa sorores,
Ut traherent parvâ stamina pulla morâ:
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis;
Moverunt tetricas tam pia vota Deas.
Tum largas partitus opes, a luce recessit;
Seque mori post hoc credidit ille senem.

74. *De Damis.*

Adspicis, imbelles tentent quam fortia damæ
Prœlia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

75. *De Nigrinâ.*

O felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus!
Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti;
Nec minor Alcestin fama sub astra ferat;
Tu melius: certo meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

76. *In Avarum Amicum.*

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti:
Ut bis sena feram, bis duodena petam.

77. *In Zoïlum invidum.*

Nunquam divitias Deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

78. *In Varum.*

Ad cœnam nuper Varus me forte vocavit;
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur mensa: ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego: Non oculos, sed ventrem pascere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

79. *In Afrum.*

Condita cum tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
Discurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus Ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno;
Nec caret officio consul uterque tuo;
Et Sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
Hæc faciant sane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione sene.

80. *Ad Mathonem.*

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: imposui: rus tibi vendo tuum.

81. *In Mathonem.*

Declamas in febre, Mathon: hanc esse phrenesim
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger; declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est, errans cum viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

82. *De Fabullâ.*

Epigramma nostrum cum Fabulla legisset,
Negare nullam quo queror puellarum,
Semel rogata bisque terque neglexit
Preces amantis. Jam, Fabulla, promitte:
Negare jussi, pernegare non jussi.

83. *Ad Rufum.*

Hos quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos;
Imputet et nobis otia parva, roga:
Immemor et paulum curarum, operumque suorum,
Non tetricâ nugas exigat aure meas.
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientem;
Sed sua cum medius prœlia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos; tibi charta plicetur
Altera: divisum sic breve fiet opus.

84. *In Nævolum.*

Securo nihil est te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito nihil est, Nævole, te melius.

Securus, nullum resalutas, despicis omnes:
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.
Sollicitus, donas; dominum regemque salutas;
Invitas. Esto, Nævole, sollicitus.

85. *In Thaidem.*

Non est in populo, nec urbe totâ,
A se Thaida qui probet fututam;
Cum multi cupiant, rogentque multi.
Tam casta est, rogo, Thais? immo fellat.

86. *In Ponticum.*

Nos bibimus vitro, tu myrrhâ, Pontice: quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

87. *Ad Librum suum, de Apollinari.*

Si vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiusque est,
Sed nec candidius, benigniusque.
Si te pectore, si tenebit ore,
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnaverit, ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inversâ pueris arande chartâ.

88. *De Bassâ.*

Infantem secum semper tua Bassa, Fabulle,
Collocat, et lusus deliciasque vocat.
Et, quod mireris magis, infantaria non est.
Ergo quid in causâ est? Pedere Bassa solet.

89. *In Dissimulatorem.*

Nulla remisisti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuêre dies.
Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani
Missa, nec a querulo mappa cliente fuit;
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ coctana parva gerit;
Nec rugosarum vimen breve Picenarum;
Dicere te posses ut meminisse mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

90. *De Rusticatione.*

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus:
Luce Deos oro; famulos, post arva reviso,
Partibus atque meis justos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi.
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

91. *Ad Librum.*

Ohe! jam satis est, ohe! libelle.
Jam pervenimus usque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, et ire quæris;
Nec summâ potes in schedâ teneri;
Sic, tamquam tibi res peracta non sit,
Quæ primâ quoque paginâ peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc et ipse dicit:
Ohe! jam satis est, ohe! libelle.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER QUINTUS.

1. *Ad Cæsarem.*

Hoc tibi, Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
   Cæsar, et hinc Triviam prospicis, inde Thetin;
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
   Plana suburbani qua cubat unda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
   Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, o rerum felix tutela, salusque!
   Sospite quo, gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legisse putabo,
   Et tumidus Gallâ credulitate fruar.

2. *Ad Lectores.*

Matronæ, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, salesque nudi,
Lascivos lege quattuor libellos;
Quintus cum Domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropiâ legat puellâ.

3. *Ad Domitianum.*

Accola jam nostræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus et attonitus, viso modo præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea quam fratris melior; cui tam prope fas est
Cernere, tam longe quem colit ille, Deum.

4. *Ad Paulum, de Myrtale.*

Fœtere multo Myrtale solet vino:
Sed, fallat ut nos, folia devorat lauri,
Merumque cautâ fronde, non aquâ, miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contra;
Dicas licebit: Myrtale bibit laurum.

5. *Ad Sextum.*

Sexte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore Dei;
Nam tibi nascentes Domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nôsse licet;
Sit locus et nostris aliquâ tibi parte libellis,
Quâ Pedo, quâ Marsus, quâque Catullus erit.
Ad Capitolini cœlestia carmina belli
Grande cothurnati pone Maronis opus.

6. *Ad Musas, ut Librum hunc commendent Parthenio.*

Si non est grave, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior et beata quondam
Salvo Cæsare finiat senectus,

Et sis invidiâ favente felix;
Sic Burrus cito sentiat parentem;
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina sanctioris aulæ.
Nôsti tempora tu Jovis sereni,
Cum fulget placidus, suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quod metuas preces iniquas:
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ, cedro decorata, purpurâque,
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris ista, sed teneto
Sic tamquam nihil offeras agasque.
Si novi dominum novem sororum,
Ultro purpureum petet libellum.

7. *Ad Volcanum.*

Qualiter Assyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties sæcula vixit avis;
Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumsit vultus præsidis ipsa sui.
Jam, precor, oblitus nostræ, Volcane, querelæ,
Parce: sumus Martis turba, sed et Veneris.
Parce, pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, et patienter amet.

8. *De Phaside.*

Edictum Domini, Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phasis in theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore:
Tandem commodius licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris;

Turbâ non premimur, nec inquinamur:
Hæc et talia dum refert supinus,
Illas purpureas et arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

9. *In Symmachum, Medicum.*

Languebam: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigêre manus Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache; nunc habeo.

10. *Ad Regulum, de Famâ Poëtarum.*

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
Sic laudant Catuli vilia templa senes.
Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone;
Et sua riserunt sæcula Mæoniden.
Rara coronato plausêre theatra Menandro:
Nôrat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen, o nostri, ne festinate, libelli:
Si post fata venit gloria, non propero.

11. *De Stellâ.*

Sardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno
Versat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas,
Invenies: inde est hæc, puto, culta manus.

12. *De eodem.*

Quod nutantia fronte perticatâ
Gestat pondera Masthlion superbus,

Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quod pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur;
Uno cum digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

13. *In Callistratum.*

Sum, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens; et dicitur, Hic est:
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tondet et innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque sumus: sed quod sum, non potes esse:
Tu quod es, e populo quilibet esse potest.

14. *De Nanneio.*

Sedere primo solitus in gradu semper,
Tunc cum liceret occupare, Nanneius;
Bis excitatus terque transtulit castra,
Et inter ipsas pæne tertius sellas
Post Caïumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno.
Et hinc miser dejectus in viam transit,
Subsellioque semifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti sedere, Lectioque se stare.

15. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Quintus nostrorum liber est, Auguste, jocorum;
Et queritur læsus carmine nemo meo.

Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia multos?
Non prosint sane: me tamen ista juvant.

16. *Ad Lectorem.*

Seria cum possim, quod delectantia malim
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi,
Qui legis, et totâ cantas mea carmina Româ.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Sollicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comissatorque libellus;
Et tantum gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum minimum vati munus Alexis erat.
Belle, inquis, dixti: satis est: laudabimur usque.
Dissimulas? facies me, puto, causidicum.

17. *In Gelliam.*

Dum proavos, atavosque refers, et nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est;
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere; nupsisti, Gellia, cistifero.

18. *Ad Quintianum.*

Quod tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum Damascenis,
Præter libellos vernulas nihil misi;
Fortasse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum et malas artes.

Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum voratâ decipi scarum muscâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quintiane, liberalis est pauper.

19. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Siqua fides veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt sæcula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus meruêre Dei?
Pulchrior et major quo sub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum,
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque sodali?
Aut quem prosequitur non alienus eques?
Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ,
Flammatæve togæ scriptula tota decem,
Luxuria est; tumidique vocant hæc munera reges.
Qui crepet aureolos, forsitan unus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus.
Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naso,
Utile quod nobis do tibi consilium.

20. *Ad Julium Martialem.*

Si tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ;
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triste
Nôssemus, nec imagines superbas;
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ;

Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter, heu! bonosque
Soles effugere atque abire sentit;
Qui nobis pereunt, et imputantur.
Quisquam, vivere cum sciat, moratur?

21. *De Apollonio.*

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, Macrum
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo resalutat nomine: quantum
Cura, laborque potest! scripsit, et edidicit.

22. *In Paulum.*

Mane domi nisi te volui, meruique videre,
Sint mihi, Paule, tuæ longius Esquiliæ.
Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;
Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.
Alta Suburani vincenda est semita clivi,
Et nunquam sicco sordida saxa gradu:
Vixque datur longas mulorum rumpere mandras;
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te, post mille labores,
Paule, negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
Vix tanti Paulum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos:
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

23. *Ad Bassum.*

Herbarum fueras indutus, Basse, colores,
Jura theatralis dum siluêre loci.
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Jussit, et Oceanum certior audit eques;
Non nisi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
Veste nites, et te sic dare verba putas.

Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ;
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

24. *De Hermete.*

Hermes Martia sæculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes et gladiator, et magister;
Hermes turba sui tremorque ludi;
Hermes, quem timet Helius, sed unum;
Hermes, cui cadit Advolans, sed uni;
Hermes vincere, nec ferire, doctus;
Hermes suppositiitius sibi ipsi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligerâ superbus hastâ;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes casside languidâ timendus;
Hermes gloria Martis universi;
Hermes omnia solus, et ter unus.

25. *De Chærestrato.*

Quadringenta tibi non sunt, Chærestrate; surge;
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, io, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum?
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo
Spargere, et effuso permaduisse croco?
Quam non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, o dissimulator amici,
Hæc legis et laudas? quæ tibi fama perit?

26. *Ad Codrum.*

Quod Alpha dixi, Codre, pænulatorum
Te nuper, aliquâ cum jocarer in chartâ;
Si forte bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit Beta me togatorum.

27. *In fictum Equitem.*

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

28. *Ad Aulum, de Mamerco.*

Ut bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis;
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, comitate Rusones,
Probitate Macros, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paulos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

29. *Ad Gelliam.*

Siquando leporem mittis mihi, Gellia, dicis,
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras,
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

30. *Ad Varronem.*

Varro, Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabrâ suspiciende lyrâ;

Differ opus: nec te facundi scena Catulli
  Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non adspernanda Decembri
  Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo;
Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur,
  Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

31. *De Ludo Puerorum cum Juvencis.*

Adspice, quam placidis insultet turba juvencis,
  Et sua quam facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
  Currit, et in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget: non esset arena
  Tutior, et poterant fallere plana magis.
Nec trepidant gestus; sed de discrimine palmæ
  Securus puer est, sollicitumque pecus.

32. *Ad Faustinum, de Crispo.*

Quadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
  Non dedit uxori. Cui dedit ergo? Sibi.

33. *In Causidicum.*

Carpere causidicus fertur mea carmina: qui sit,
  Nescio: si sciero, væ tibi, causidice!

34. *Epitaphium Erotii, ad Frontonem Parentem.*

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
  Oscula commendo, deliciasque meas:
Paulula ne nigras horrescat Erotion umbras,
  Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modo frigora brumæ;
  Vixisset totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat lasciva patronos,
  Et nomen blæso garriat ore meum.

Mollia nec rigidus cæspes tegat ossa, nec illi,
Terra, gravis fueris: non fuit illa tibi.

35. *De Euclide.*

Dum sibi redire de Patrensibus fundis
Ducena clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de suburbano;
Longumque pulchrâ stemma repetit a Ledâ,
Et suscitanti Lectio reluctatur;
Equiti superbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de sinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

36. *Ad Faustinum.*

Laudatus nostro quidam, Faustine, libello
Dissimulat, quasi nil debeat: imposuit.

37. *De Erotio Puellâ.*

Puella senibus dulcior mihi cycnis,
Agnâ Galesi mollior Phalantini,
Conchâ Lucrini delicatior stagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum;
Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitelam;
Fragravit ore, quod rosarium Pæsti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod succinorum rapta de manu gleba;
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, et frequens phœnix;
Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sextâ peregit hieme, nec tamen totâ,
Nostros amores, gaudiumque, lususque.

Et esse tristem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulsans, pariter et comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, et tamen vivo.
Notam, superbam, nobilem, locupletem.
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, et tamen vivit.

38. *In Calliodorum.*

Calliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
 Sexte: sed et fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta secat, qui dicit συκα μεριζε.
 Uno credis equo posse sedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?
 Non esset Pollux si tibi, Castor eras.
Unus cum sitis; duo, Calliodore, sedetis.
 Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre sedere
 Non potes: alternis, Calliodore, sede.

39. *In Carinum.*

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, misi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miserere jam, Carine.
Signa rarius, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque, sacculumque.
Crœso divitior licet fuissem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si conchem toties meam comesses.

40. *Ad Artemidorum.*

Pinxisti Venerem; colis, Artemidore, Minervam;
 Et miraris, opus displicuisse tuum?

41. *In Didymum.*

Spadone cum sis eviratior fluxo,
Et concubino mollior Celæneo,
Quem sectus ululat matris entheæ Gallus,
Theatra loqueris, et gradus, et edicta,
Trabeasque, et Idus, fibulasque, censusque;
Et pumicatâ pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

42. *Amicis quod datur, non perire.*

Callidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma Lares:
Debitor usuram pariter, sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges:
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus exstructas obruet unda rates:
Extra fortunam est, quidquid donatur amicis:
Quas dederis, solas semper habebis opes.

43. *De Thaide et Lecaniâ.*

Thais habet nigros, niveos Lecania, dentes.
Quæ ratio est? Emtos hæc habet, illa suos.

44. *In Dentonem.*

Quid factum est? rogo: quid repente factum,
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater ausus es negare?
Sed nec respicis, et fugis sequentem;
Quem thermis modo quærere, et theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœnâ,
Et major rapuit canem culina

Jam te: sed cito cognitum et relictum
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

45. *In Bassam.*

Dicis formosam, dicis te, Bassa, puellam.
Istud, quod non est, dicere Bassa solet.

46. *Ad Diadumenum.*

Basia dum nolo, nisi quæ luctantia carpsi,
Et placet ira mihi plus tua, quam facies;
Ut te sæpe rogem, cædo, Diadumene, sæpe:
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

47. *De Philone.*

Nunquam se cœnâsse domi Philo jurat, et hoc est:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

48. *De Encolpo.*

Quid non cogit amor? Secuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibente tamen.
Permisit, flevitque Pudens: sic cessit habenis
Audaci questus de Phaëthonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis;
Tardaque pro tanto munere, barba, veni.

49. *Ad Labienum.*

Vidissem modo forte cum sedentem
Solum te, Labiene, tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt et hinc capilli,

Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longâ pilus areâ notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc, cum prandia misit Imperator;
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonen fuisse credo.
Vites, censeo, porticum Philippi:
Si te viderit Hercules, peristi.

50. *In Charopinum.*

Cœno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi,
Protinus ingentes sunt inimicitiæ;
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?
Improbius nihil est hac, Charopine, gulâ.
Desine jam nostram, precor, observare culinam,
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

51. *Ad Rufum.*

Hic, qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc et inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, Χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere istud me putas, salutemus.

52. *In Postumum.*

Quæ mihi præstiteris, memini, semperque tenebo.
Cur igitur taceo, Postume? Tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi.

Non belle quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis, ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Postume, dona
Auctoris pereunt garrulitate sui.

53. Ad Bassum.

Colchida quid scribis, quid scribis, amice, Thyesten?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis
Deucalion; vel, si non placet hic, Phaëthon.

54. De Rhetore Apollonio.

Extemporalis factus est meus rhetor:
Calpurnium non scripsit, et salutavit.

55. De Aquilâ portante Jovem.

Dic mihi quem portes, volucrum regina? Tonantem.
Nulla manu quare fulmina gestat? Amat.
Quo calet igne Deus? Pueri. Cur mitis aperto
Respicis ore Jovem? De Ganymede loquor.

56. Ad Lupum.

Cui tradas, Lupé, filium magistro,
Quæris sollicitus diu, rogasque.
Omnes grammaticosque rhetorasque
Devites, moneo; nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium suæ relinquat.
Si versus facit, abdices poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat, citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

57. *Ad Cinnam.*

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
  Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

58. *Ad Postumum.*

Cras te victurum, cras dicis, Postume, semper.
  Dic mihi, Cras istud, Postume, quando venit?
Quam longe Cras istud? ubi est? aut unde petendum?
  Numquid apud Parthos Armeniosque latet?
Jam Cras istud habet Priami, vel Nestoris annos.
  Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Postume, serum est.
  Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

59. *Ad Stellam.*

Quod non argentum, quod non tibi misimus aurum,
  Hoc facimus causâ, Stella diserte, tuâ.
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
  Fictilibus nostris exoneratus eris.

60. *Ad Detractorem.*

Allatres licet usque nos et usque,
Et gannitibus improbis lacessas;
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve, quattuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac a scabie tenemus ungues.

61. *In Marianum.*

Crispulus iste quis est, uxori semper adhæret
  Qui, Mariane, tuæ? crispulus iste quis est?
Nescio quid dominæ teneram qui garrit in aurem,
  Et sellam cubito dexteriore premit;
Per cujus digitos currit levis annulus omnes;
  Crura gerit nullo qui violata pilo.
Nil mihi respondes? Uxoris res agit, inquis,
  Iste meæ: sane certus et asper homo est,
Procuratorem vultu qui præferat ipso:
  Acrior hoc Chius non erat Aufidius.
O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini!
  Te successurum credo ego Panniculo.
Res uxoris agit? res nullas crispulus iste:
  Res non uxoris, res agit iste tuas.

62. *Ad Hospites.*

Jure tuo nostris maneas licet, hospes, in hortis,
  Si potes in nudo ponere membra solo.
Aut si portatur tecum tibi magna supellex:
  Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcita lectos;
  Putris et abruptâ fascia reste jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus:
  Emi hortos; plus est: instrue tu; minus est.

63. *Ad Ponticum.*

Quid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
  Sic me sollicitus, Pontice, sæpe rogas.
Admiror, stupeo: nihil est perfectius illis:
  Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic bene Cæsar,
  Sic Capitolinus Jupiter. Immo tibi.

64. *Ad suos Ministros.*

Sextantes, Calliste, duos infunde Falerni:
  Tu super æstivas, Alcime, solve nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo;
  Lassenturque rosis tempora sutilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mausolea,
  Cum doceant, ipsos posse perire Deos.

65. *Ad Cæsarem.*

Astra, polumque dedit, quamvis obstante noverca,
  Alcidæ Nemeæ terror, et Arcas aper;
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ;
  Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx;
Silvarumque tremor, tacitâ qui fraude solebat
  Ducere nec rectas Cacus in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
  Dat majora novus prœlia mane dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
  Quot tua Mænalios collocat hasta sues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,
  Est tibi, qui possit vincere Geryonen.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
  Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
  Alcidæ cito Di; sed tibi sero dabunt.

66. *In Pontilianum.*

Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
  Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

67. *De Hirundine.*

Hibernos peterent solito cum more recessus
  Atthides, in nidis una remansit avis.

Deprendêre nefas ad tempora verna reversæ,
  Et profugam volucres diripuêre suæ.
Sero dedit pœnas: discerpi noxia mater
  Debuerat; sed tunc, cum laceravit Ityn.

68. *Ad Lesbiam.*

Arctoâ de gente comam tibi, Lesbia, misi,
  Ut scires, quanto sit tua flava magis.

69. *In M. Antonium.*

Antoni, Phario nil objecture Pothino,
  Et levius tabulâ, quam Cicerone, nocens!
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
  Hoc admisisset nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro;
  Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
  Incipient omnes pro Cicerone loqui.

70. *De Syrisco, ad Maximum.*

Infusum sibi nuper a patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quattuor peregit.
O quanta est gula, centies comesse!
Quanto major adhuc, nec accubare!

71. *Ad Faustinum.*

Humida qua gelidas summittit Trebula valles,
  Et viridis, Cancri mensibus, alget ager,
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
  Et domus Æolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
  Collibus: hibernum jam tibi Tibur erit.

72. *Ad Rufum, de Origine Bacchi.*

Qui potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelen dicere, Rufe, patrem.

73. *Ad Theodorum.*

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, et exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

74. *De Pompeio et Filiis.*

Pompeios juvenes Asia atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
Unò non poterat tanta ruina loco.

75. *Ad Quintum.*

Quæ legis causâ nupsit tibi Lælia, Quinte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam.

76. *Ad Cinnam.*

Profecit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam male semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

77. *Ad Marullum.*

Narratur belle quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

78. *Ad Turanium.*

Si tristi domicœnio laboras,
Turani, potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybium latebit ovis:
Ponetur, digitis tenendus unctis,
Nigrâ cauliculus virens patellâ,
Algentem modo qui reliquit hortum;
Et pultem niveam premens botellus
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pira quæ ferunt Syrorum;
Et, quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ:
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia, forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulêre rami,
Et fervens cicer, et tepens lupinus.
Parva est cœnula, (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum;
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec crassum dominus leget volumen;
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave sit, nec inficetum,
Parvi tibia Condyli sonabit.
Hæc est cœnula. Claudiam sequêris,
Quam nobis cupis esse te priorem.

79. *In Zoïlum.*

Undecies unâ surrexti, Zoïle, cœnâ;
Et mutata tibi est synthesis undecies;
Sudor inhæreret madidâ ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum synthesis una facit.

80. *Ad Severum.*

Non totam mihi, si vacabis, horam
Dones, et licet imputes, Severe,
Dum nostras legis, exigisque nugas.
Durum est perdere ferias: rogamus,
Jacturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipse cum diserto
(Sed numquid sumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo, libellus:
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit;
Quem censoria, cum meo Severo,
Docti lima momorderit Secundi.

81. *Ad Æmilianum.*

Semper eris pauper, si pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

82. *In Gaurum.*

Quid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta,
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, et non vis? rego, non est turpius istud?
I, tibi disperdas, Gaure: pusillus homo es.

83. *Ad Dindymum.*

Insequeris; fugio: fugis; insequor: hæc mihi mens est:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

84. *Ad Gallam.*

Jam tristis nucibus puer relictis
Clamoso revocatur a magistro;
Et blando male proditus fritillo,
Arcanâ modo raptus e popinâ,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia transiêre tota,
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quæ solebas.
Sane sic abeat meus December.
Scis certe, puto, vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER SEXTUS.

---

1. *Ad Julium Martialem.*

Sextus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis;
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit minus anxius tremensque
Magnas Cæsaris in manus venire.

2. *Adulatorium, ad Domitianum.*

Lusus erat sacræ connubia fallere tædæ;
Lusus et immeritos exsecuisse mares.
Utraque tu prohibes, Cæsar; populisque futuris
Succurris, nasci quos sine fraude jubes.
Nec spado jam, nec mœchus erit, te præside, quisquam.
At prius (o mores!) et spado mœchus erat.

3. *De Filio Domitiani.*

Nascere, Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deûm soboles: nascere, magne puer;
Cui pater æternas post sæcula tradat habenas;
Quique regas orbem cum seniore senex.

Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

4. *Adulatorium, ad Domitianum.*

Censor maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot Deos, tot urbes;
Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

5. *Ad Cæcilianum.*

Rustica mercatus multis sum prædia nummis;
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes? tacitum te dicere, credo,
Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

6. *Ad Lupercum.*

Comœdi tres sunt: sed amat tua Paula, Luperce,
Quattuor; et κωφον Paula προσωπον amat.

7. *De Thelesinâ.*

Julia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa Pudicitia est,
Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit: adultera lege est.
Offendor mœchâ simpliciore minus.

8. *Ad Severum.*

Prætores duo, quattuor tribuni,
Septem causidici, decem poëtæ,
Cujusdam modo nuptias petebant
A quodam sene: non moratus ille

Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

9. *Ad Lævinum.*

In Pompeiano dormis, Lævine, theatro;
Et quereris, si te suscitat Oceanus?

10. *Petit latenter a Domitiano Pecuniam.*

Pauca Jovem nuper cum millia forte rogarem,
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi; sed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogâsse Jovem.
At quam non tetricus, quam nullâ nubilus ir
Quam placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis;
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic, precor, o nostri, dic, conscia virgo Tonantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego: sic breviter positâ mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

11. *In Marcum.*

Quod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusve dabatur Orestæ:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris:
Non minus ingenua est et mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestes.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

12. *De Fabullâ.*

Jurat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid, Paule, pejerat? Nego.

13. *De Statuâ Juliæ.*

Quis te Phidiaco formatam, Julia, cælo,
  Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
  Et placido fulget vivus in ore liquor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
  Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis,
  A te Juno petat ceston, et ipsa Venus.

14. *In Laberium.*

Versus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

15. *De Formicâ Succino inclusâ.*

Dum Phaëthonteâ formica vagatur in umbrâ,
  Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic, modo quæ fuerat vitâ contemta manente,
  Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

16. *Ad Priapum.*

Tu, qui pene viros terres, et falce cinædos,
  Jugera sepositi pauca tuere loci.
Sic tua non intrent vetuli pomaria fures;
  Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

17. *In Cinnamum.*

Cinnam, Cinname, te jubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu si Furius ante dictus esses,
Fur istâ ratione diceretis.

18. *Epitaphium Salonini, ad Priscum.*

Sancta Salonini terris requiescit Iberis,
Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas; nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

19. *In Postumum, Causidicum.*

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abesse furto.
Hoc judex sibi postulat probari:
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Sullas, Mariosque, Muciosque
Magnâ voce sonas, manuque totâ.
Jam dic, Postume, de tribus capellis.

20. *In Phœbum.*

Mutua te centum sestertia, Phœbe, rogavi,
Cum mihi dixisses, Exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

21. *De Stellâ et Ianthide.*

Perpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, Plus dare non potui.

Hæc coram dominâ: sed nequius illud in aurem,
  Tu ne quid pecces, exitiose, vide.
Sæpe ego lascivum Martem furibunda cecidi,
  Legitimos esset cum vagus ante toros.
Sed postquam meus est, nullâ me pellice læsit:
  Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, et arcano percussit pectora loro.
  Plaga juvat: sed tu jam, Dea, cæde duos.

22. *In Proculinam.*

Quod nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modo, nunc facis maritum,
Ne lex Julia te notare possit;
Non nubis, Proculina, sed fateris.

23. *In Lesbiam.*

Stare jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem:
  Crede mihi, non est mentula, quod digitus.
Tu licet et manibus, blandis et vocibus instes;
  Contra te facies imperiosa tua est.

24. *De Charisiano.*

Nil lascivius est Charisiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

25. *Ad Marcellinum.*

Marcelline, boni soboles sincera parentis,
  Horrida Parrhasio quem tegit ursa jugo,
Ille vetus pro te patriusque quid optet amicus,
  Accipe, et hæc memori pectore vota tene;
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
  In medios enses, sævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum, rationis egentes:
  Tu potes et patriæ miles et esse decus.

26. *De Sotade.*

Periclitatur capite Sotades noster.
Reum putatis esse Sotaden? Non est.
Arrigere desît posse Sotades: lingit.

27. *Ad Nepotem.*

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, et veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patriâ signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum;
Amphora cum dominâ, nunc nova, fiat anus.
Cæcuba non solos vindemiá nutriat orbos:
Possunt et patres vivere, crede mihi.

28. *Epitaphium Glauciæ.*

Libertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidît dolente Româ,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiæ jacet sepulcro;
Castus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas, viator.

29. *De eodem.*

Non de plebe domûs, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer,
Munera cum posset nondum sentire patroni,

Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum: quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, et rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

30. *In Pætum.*

Sex sestertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono;
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

31. *In Charidemum.*

Uxorem, Charideme, tuam scis ipse, sinisque,
A medico futui: vis sine febre mori.

32. *De Morte Othonis.*

Cum dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forsitan et posset vincere mollis Otho,
Damnavit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sane vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

33. *In Sabellum.*

Nil miserabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidisti, quo nil lætius ante fuit.
Furta, fugæ, mortes servorum, incendia, luctus
Affligunt hominem: tam miser, et futuit.

34. *Ad Diadumenum.*

Basia da nobis, Diadumene, pressa. Quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes,
Et maris Ægæi sparsas per litora conchas,
Et quæ Cecropio monte vagantur apes;
Quæque sonant pleno vocesque manusque theatro,
Cum populus subiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

35. *Ad Cæcilianum.*

Septem clepsydras magnâ tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis; vitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Ut tandem saties vocemque sitimque, rogamus,
Jam de clepsydrâ, Cæciliane, bibas.

36. *Ad Papilum.*

Mentula tam magna est, tantus tibi, Papile, nasus,
Ut possis, quoties arrigis, olfacere.

37. *In Carinum.*

Secti podicis usque ad umbilicum
Nullas relliquias habet Carinus;
Et prurit tamen usque ad umbilicum.
O quantâ scabie miser laborat!
Culum non habet, est tamen cinædus.

38. *De Filio Reguli.*

Adspicis, ut parvus, nec adhuc trieteride plenâ,
Regulus auditum laudet et ipse patrem;

Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque coronæ
Vulgus, et infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prœlia fronte cupit.
Dî, servate, precor, matri sua vota, patrique;
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

39. *In Cinnam.*

Pater ex Marullâ, Cinna, factus es septem,
Non liberorum; namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini:
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic, qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se coqui Santræ.
At ille simâ nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicumque lippum novit et videt Damam?
Quartus cinædâ fronte, candido vultu,
Ex concubino natus est tibi Lygdo:
Percide, si vis, filium; nefas non est.
Hunc vero acuto capite, et auribus longis,
Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Cyrrhæ?
Duæ sorores, illa nigra, et hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Coresus, Dindymusque non esset.

40. *Ad Lycorim.*

Femina præferri potuit tibi nulla, Lycori:
Præferri Glyceræ femina nulla potest.

Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes esse, quod hæc est.
Tempora quid faciunt! hanc volo: te volui.

41. *In raucum Poëtam.*

Qui recitat lanâ fauces et colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere, negat.

42. *De Etrusci Thermis, ad Oppianum.*

Etrusci nisi thermulis lavâris,
Illotus morierîs, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ;
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessa, fervidique
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Baiæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est ibi longior; diesque
Nullo tardius a loco recedit.
Illic Täygeti virent metalla;
Et certant vario decore saxa,
Quæ Phryx et Libys altius cecidit;
Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
Et flammâ tenui calent ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Crudâ Virgine Martiâve mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis; et aure me supinâ
Jam dudum quasi negligenter audis.
Illotus morierîs, Oppiane.

43. *Ad Castricum.*

Dum tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ,
Canaque sulfureis nympha natatur aquis;
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hîc mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus;
Hîc vestræ mihi sunt, Castrice, divitiæ.
Quondam laudatas quocumque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuisse vias;
Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus;
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

44. *In Calliodorum.*

Festive credis te, Calliodore, jocari,
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes;
Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non belle, sed vere dixero quiddam,
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

45. *In Nuptias Lygdi et Lectoriæ.*

Lusistis, satis est; lascivi nubite cunni:
Permissa est vobis non nisi casta Venus.
Hæc est casta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

46. *Ad Catianum.*

Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

47. *Ad Ianthida Nympham.*

Nympha mei Stellæ, quæ fonte domestica puro
  Laberis, et domini gemmea tecta subis;
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
  Sive Camœnarum de grege nona venis;
Exsolvit votis hac se tibi virgine porcâ
  Marcus, furtivam quod bibit æger aquam.
Tu, contenta meo jam crimine, gaudia fontis
  Da secura tui: sit mihi sana sitis.

48. *In Pomponium.*

Quod tam grande "*Sophôs*" clamat tibi turba togata,
  Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

49. *De se Priapus.*

Non sum de fragili dolatus ulmo;
Nec, quæ stat rigidâ supina venâ,
De ligno mihi quolibet columna est,
Sed vivâ generata de cupresso,
Quæ nec sæcula centies peracta,
Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc tu, quisquis es, o malus, timeto;
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læseris racemos,
Nascetur, licet hoc velis negare,
Insertâ tibi ficus a cupresso.

50. *De Thelesino.*

Cum coleret puros pauper Thelesinus amicos,
  Errabat gelidâ sordidus in togulâ.
Obscœnos postquam cœpit curare cinædos,
  Argentum, mensas, prædia solus emit.

Vis fieri dives, Bithynice? Conscius esto.
  Nil tibi, vel minimum, basia pura dabunt.

51. *Ad Lupercum.*

Quod convivaris sine me tam sæpe, Luperce,
  Inveni, noceam quâ ratione tibi.
Irascar, licet usque voces, mittasque, rogesque.
  Quid facies? inquis. Quid faciam? veniam.

52. *Epitaphium Pantagathi Tonsoris.*

Hoc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
  Pantagathus, domini cura dolorque sui;
Vix tangente vagos ferro resecare capillos
  Doctus, et hirsutas excoluisse genas.
Sis licet, ut debes, Tellus placata, levisque;
  Artificis levior non potes esse manu.

53. *De Andragorâ.*

Lotus nobiscum est, hilaris cœnavit; et idem
  Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis causam, Faustine, requiris?
  In somnis medicum viderat Hermocratem.

54. *De Sextiliano.*

Tantos, et tantas, si dicere Sextilianum,
  Aule, vetes; junget vix tria verba miser.
Quid sibi vult? inquis. Dicam, quid suspicer esse:
  Tantos, et tantas, Sextilianus amat.

55. *In Coracinum.*

Quod semper casiâque, cinnamoque,
Et nido niger alitis superbæ
Fragras plumbea Nicerotiana,

Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quam bene olere, nil olere.

56. *In Charidemum.*

Quod tibi crura rigent setis, et pectora villis,
Verba putas famæ te, Charideme, dare.
Exstirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas testificare nates.
Quæ ratio est? inquis. Scis multos dicere multa.
Fac, pædicari te, Charideme, putent.

57. *In Phœbum.*

Mentiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis sordida calva comis.
Tonsorem capiti non est adhibere necessum:
Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

58. *Ad Aulum Pudentem.*

Cernere Parrhasios dum te juvat, Aule, Triones
Comminus, et Scythici sidera pigra poli;
O! quam pæne tibi Stygias ego raptus ad undas
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!
Quamvis lassa, tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, nec surdos vox habet ista Deos,
Sospite me sospes Latias revehêris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

59. *In Baccaram.*

Et dolet, et queritur, sibi non contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat et obscuras luces, ventosque, nivesque:
Odit et hibernos, si tepuêre, dies.

Quid fecêre mali nostræ tibi, sæve, lacernæ,
Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quanto simplicius, quanto est humanius istud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas!

60. *De Pompillo, ad Faustinum.*

Rem factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum;
Sic leve flavorum valeat genus Usipiorum,
Quisquis et Ausonium non amat imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur;
Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quam multi tineas pascunt blattasque diserti!
Et redimunt soli carmina docta coqui!
Nescio quid plus est, quod donet sæcula chartis:
Victurus Genium debet habere liber.

61. *In Invidum.*

Laudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos;
Meque sinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

62. *Ad Oppianum.*

Amisit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

63. *Ad Marianum.*

Scis te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis, qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, et esse tuo vis, furiose, loco.

Munera magna quidem misit; sed misit in hamo:
  Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
  Si cupis, ut ploret, des, Mariane, nihil.

64. *In Detractorem.*

Cum sis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem, Curio dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, et sponsam possit te sponsa vocare;
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non adspernantur proceres urbisque, forique;
Quas et perpetui dignantur scrinia Silî,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi,
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ;
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minervâ
Acrius, et tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multo sapit altius istud,
Quod cum panticibus laxis, et cum pede grandi,
Et rubro pulmone, vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras et perdere chartas.
At siquid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet, et hærebit, totoque legetur in orbe;
Stigmata nec vafrâ delebit Cinnamus arte.
Sed miserere tui; rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi:
Sit placidus licet, et lambat digitosque, manusque;
Si dolor, et bilis, si justa coëgerit ira,
Ursus erit: vacuâ dentes in pelle fatiges,
Et tacitam quæras, quam possis rodere, carnem.

65. *Ad Tuccam.*

Hexametris epigramma facis, scio dicere Tuccam.
Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est. Solet hoc quoque, Tucca, licetque:
Si breviora probas, disticha sola legas.
Conveniat nobis: ut fas epigrammata longa
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

66. *De Præcone Puellam vendente.*

Famæ non nimium bonæ puellam,
Quales in mediâ sedent Suburâ,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis,
Attraxit prope se manu negantem,
Et bis, terque, quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

67. *Ad Pannicum, de Gelliâ Uxore.*

Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui Gellia, non parere.

68. *De Morte Eutychi Pueri.*

Flete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino,
Naïdes, et luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen,
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, et Alcidæ nympha remisit Hylam?

An Dea femineum jam negligit Hermaphroditum,
  Amplexu teneri sollicitata viri?
Quidquid id est, subitæ quæcumque est causa rapinæ,
  Sit, precor, et tellus mitis, et unda tibi.

69. *De Bassâ.*

Non miror, quod potat aquam tua Bassa, Catulle:
  Miror, quod Bassi filia potat aquam.

70. *Ad Martianum.*

Sexagesima, Martiane, messis
Acta est, et, puto, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Ostendit digitum, sed impudicum,
Alconti, Dasieque, Symmachoque.
At nostri bene computentur anni;
Et, quantum tetricæ tulêre febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vitâ meliore separetur;
Infantes sumus, et senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

71. *De Telethusâ.*

Edere lascivos ad Bætica crusmata gestus,
  Et Gaditanis ludere docta modis;
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum
  Posset ad Hectoreos sollicitare rogos;
Urit, et excruciat dominum Telethusa priorem:
  Vendidit ancillam; nunc redimit dominam.

72. *De Cilice Fure.*

Fur notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire,
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

73. *De Priapo Hilari.*

Non rudis indoctâ fecit me falce colonus:
  Dispensatoris nobile cernis opus.
Nam Cæretani cultor ditissimus agri
  Hos Hilarus colles et juga læta tenet.
Adspice, quam certo videar non ligneus ore,
  Nec devota focis inguinis arma geram;
Sed mihi perpetuâ nunquam moritura cupresso
  Phidiacâ rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, sanctum celebrate Priapum,
  Et bis septenis parcite jugeribus.

74. *Ad Esculanum.*

Medio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem semitatus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis,
Mentitur, Esculane: non habet dentes.

75. *In Pontiam.*

Cum mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
  Sive femur leporis, sive quid his simile;
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
  Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

76. *Epitaphium Fusci.*

Ille sacri lateris custos, Martisque togati,
 Credita cui summi castra fuêre ducis,
Hic situs est Fuscus. Licet hoc, Fortuna, fateri:
 Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
 Et famulum victrix possidet umbra nemus.

77. *In Afrum.*

Cum sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus;
 Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus;
 Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
 Quam nudus medio si spatiere foro.
Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno;
 Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
Invidiosa tibi quam sit lectica, requiris?
 Non debes ferri mortuus hexaphoro.

78. *Ad Aulum, de Potore lusco.*

Potor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus.
Huic Heras medicus, Bibas, caveto:
Vinum si biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx oculo, Valebis, inquit.
Misceri sibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. Exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

79. *Ad Lupum.*

Tristis es, et felix: sciat hoc Fortuna, caveto:
 Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

80. *Ad Cæsarem, de Rosis hibernis.*

Ut nova dona, tibi, Cæsar, Nilotica tellus
  Miserat hibernas ambitiosa rosas:
Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,
  Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, et odoræ gratia Floræ,
  Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
Sic quacumque vagus gressumque oculosque ferebat,
  Tonsilibus sertis omne rubebat iter.
At tu, Romanæ jussus jam cedere brumæ,
  Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

81. *In Charidemum.*

Iratus tamquam populo, Charideme, lavaris:
  Inguina sic toto subluis in solio.
Nec caput hîc vellem sic te, Charideme, lavare;
  Et caput, ecce, lavas: inguina malo laves.

82. *Ad Rufum.*

Quidam me modo, Rufe, diligenter
Inspectum, velut emtor, aut lanista,
Cum vultu, digitoque subnotâsset,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias, jocosque novit,
Aurem qui modo non habet Batavam?
Subrisi modice: levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Respondi: Quia sum malus poëta.
Hoc ne sæpius accidat poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

83. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Quantum sollicito fortuna parentis Etrusco,
Tantum, summe ducum, debet uterque tibi.
Nam tu missa tuâ revocâsti fulmina dextrâ:
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod et comiti contigit, et reduci.

84. *De Philippo.*

Octaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

85. *In Mortem Rufi Camonii.*

Editus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, et numine lævo
Visa tibi, cineres reddit et ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo:
Et resonet totâ planctus in Æmiliâ.
Heu! qualis pietas, heu! quam brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

86. *In bibentes Aquam calidam.*

Setinum, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, et ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.

Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

87. *Ad Cæsarem.*

Dî tibi dent, et tu, Cæsar, quæcumque mereris:
Dî mihi dent, et tu, quæ volo, si merui.

88. *Ad Cæcilianum.*

Mane salutavi vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

89. *De Panareto Potore.*

Cum peteret seram mediâ jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus,
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse;
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

90. *De Gelliâ.*

Mœchum Gellia non habet, nisi unum.
Turpe est hoc magis: uxor est duorum.

91. *In Zoïlum.*

Sancta ducis summi prohibet censura, vetatque
Mœchari. Gaude, Zoïle: non futues.

92. *In Ammianum.*

Cælatus tibi cum sit, Ammiane,
Serpens in paterâ Myronis arte,
Vaticana bibis: bibis venenum.

93. *De Thaïde.*

Tam male Thaïs olet, quam non fullonis avari
Testa vetus, mediâ sed modo fracta viâ;
Non ab amore recens hircus, non ora leonis;
Non detracta cani Transtiberina cutis;
Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depósitâ quoties balnea veste petit,
Psilothro viret, aut acidâ latet oblita cretâ;
Aut tegitur pingui terque quaterque fabâ.
Cum bene se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cum fecit, Thaïda Thaïs olet.

94. *De Calpetiano.*

Ponuntur semper chrysendeta Calpetiano,
Sive foris, seu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? Non habet immo suum.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER SEPTIMUS.

1. *Ad Domitianum, de Loricâ.*

Accipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
   Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:
   Pectore cum sacro sederit, Ægis erit.

2. *Ad ipsam Loricam.*

Invia Sarmaticis domini lorica sagittis,
   Et Martis Getico tergore fida magis;
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
   Texuit innumeri lubricus unguis apri.
Felix sorte tuâ! sacrum cui tangere pectus
   Fas erit, et nostri mente calere Dei.
I comes, et magnos illæsa merere triumphos,
   Palmatæque ducem, sed cito, redde togæ.

3. *Ad Pontilianum.*

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
   Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

4. *De Oppiano.*

Esset, Castrice, cum mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

5. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Si desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicis, et Latiæ gaudia vera togæ,
Redde Deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille; tuoque
Terretur vultu barbarus, et fruitur.

6. *De Famâ Reditûs Domitiani.*

Ecquid Hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
Certus abest auctor, sed vox hoc nuntiat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Martia laurigerâ cuspide pila virent.
Rursus, io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tuâ, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmaticæ laurûs nuntius ipse veni.

7. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Hiberna quamvis Arctos, et rudis Peuce,
Et ungularum pulsibus calens Ister,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te, summe mundi rector, et parens orbis,
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic et oculis et animis sumus, Cæsar:
Adeoque mentes omnium tenes unus,

Ut ipsa magni turba nesciat Circi
Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

8. *De Reditu Domitiani.*

Nunc hilares, si quando mihi, nunc ludite, Musæ:
Victor ab Odrysio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
Felix sorte tuâ! poteras non cedere Jano,
Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
Festa coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
Et tibi; si lusus ipse triumphus amat.

9. *De Cascelio.*

Cum sexaginta numeret Cascelius annos,
Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

10. *In Olum.*

Pædicatur Eros; fellat Linus: Ole, quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel ille, suâ?
Centenis futuit Matho millibus: Ole, quid ad te?
Non tu propterea, sed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius: Ole, quid ad te,
Cum liceat totâ stertere nocte tibi?
Septingenta Tito debet Lupus: Ole, quid ad te?
Assem ne dederis, credideris*ve* Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togulâ debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: et hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: et hoc.
Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

11. *Ad Aulum Pudentem.*

Cogis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas!

12. *Ad Faustinum.*

Sic me fronte legat dominus, Faustine, serenâ,
Excipiatque meos, quâ solet aure, jocos;
Ut mea nec, juste quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, cupiant cum quidam nostra videri,
Siqua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre diemque negant?
Ludimus innocuis verbis: hoc juro potentis
Per genium Famæ, Castalidumque gregem;
Perque tuas aures, magni mihi numinis instar,
Lector, inhumanâ liber ab invidiâ.

13. *De Lycoride.*

Dum Tiburtinis albescere solibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. Quid Tiburis alti
Aura valet? Parvo tempore nigra redit.

14. *Ad Aulum, de Luctu suæ Puellæ.*

Accidit infandum nostræ scelus, Aule, puellæ;
Amisit lusus, deliciasque suas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli,
Lesbia, nequitiis passeris orba sui;
Vel, Stellæ cantata meo, quas flevit Ianthis,
Cujus in Elysio nigra columba volat.

Lux mea non capitur nugis, nec amoribus istis;
  Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
  Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

15. *Ad Arginum, Puerum Ianthidos.*

Quis puer hic nitidis absistit Ianthidos undis,
  Et fugit ad dominam Naïda? numquid Hylas?
O bene, quod silvâ colitur Tirynthius istâ,
  Et quod amatrices tam prope servat aquas!
Securus licet hos fontes, Argine, ministres:
  Nil facient nymphæ: ne velit ipse, cave.

16. *Ad Regulum.*

Æra domi non sunt: superest hoc, Regule, solum,
  Ut tua vendamus munera: numquid emis?

17. *Ad Bibliothecam Julii Martialis.*

Ruris bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem;
Inter carmina sanctiora siquis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inseras vel imo,
Septem quos tibi mittimus libellos,
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu, munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julî bibliotheca Martialis.

18. *In Gallam.*

Cum tibi sit facies, de quâ nec femina possit
  Dicere; cum corpus nulla litura notet;

Cur te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
  Miraris? vitium est non leve, Galla, tibi.
Accessi quoties ad opus, mixtisque movemur
  Inguinibus, cunnus non tacet; ipsa taces.
Dî facerent ut tu loquereris, et ipse taceret:
  Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
  Symmachus; et risum res movet ista simul.
Quis ridere potest fatui poppysmata cunni?
  Cum sonat hic, cui non mentula mensque cadit?
Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno:
  Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

19. *De Fragmento Argûs.*

Fragmentum quod vile putas, et inutile lignum,
  Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuêre ruinæ
  Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
Sæcula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
  Sanctior est salvâ parva tabella rate.

20. *In Sanctram.*

Nihil est miserius, nec gulosius Sanctrâ,
Rectam vocatus cum cucurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit.
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, et duos armos;
Nec erubescit pejerare de turdo,
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam.
Illic et uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti spondylos sinu condit,

Et devorato capite turturem truncum:
Colligere longâ turpe nec putat dextrâ
Analecta, quidquid et canes reliquerunt.
Nec esculenta sufficit gulæ præda:
Mixto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cum domum tulit scalas,
Seque obseratâ clausit anxius cellâ,
Gulosus ille postero die vendit.

21. *De Natali Lucani.*

Hæc est illa dies, quæ, magni conscia partûs,
  Lucanum populis, et tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullâque invisior umbrâ!
  Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

22. *De eodem.*

Vatis Apollinei magno memorabilis ortu
  Lux redit: Aonidum turba, favete sacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset,
  Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

23. *De eodem, ad Phœbum.*

Phœbe, veni; sed quantus eras, cum bella tonanti
  Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tantâ pro luce precer? Tu, Polla, maritum
  Sæpe colas; et se sentiat ipse coli.

24. *In Maledicum.*

Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,
  Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes;
  Thesea Pirithoi destituisset amor.
Tu Siculos fratres, et majus nomen, Atridas,
  Et Ledæ poteras dissociare genus.

Hoc tibi pro meritis, et talibus imprecor ausis,
 Ut facias illud, quod, puto, lingua, facis.

25. *In malum Poëtam.*

Dulcia cum tantum scribas epigrammata semper,
 Et cerussatâ candidiora cute;
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
 Gutta sit; o demens, vis tamen illa legi!
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti;
 Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
 Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

26. *Scazonta mittit ad Apollinarem.*

Apollinarem conveni meum, Scazon,
Et, si vacabit, (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

27. *De Apro sibi a Dextro misso.*

Tuscæ glandis aper populator, et ilice multâ
 Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
 Præda jacet nostris invidiosa focis.
Pinguescant madido læti nidore Penates;
 Flagret et exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
 Addet et arcano mixta Falerna garo.

Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
  Conturbator aper: vilius esurio.

28. *Ad Fuscum.*

Sic Tiburtinæ crescat tibi silva Dianæ,
  Et properet cæsum sæpe redire nemus;
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fusce, trapetis
  Cedat; et immodici dent bona musta lacus:
Sic fora mirentur, sic te Pallatia laudent,
  Excolat et geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva December,
  Exige, sed certâ, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu
  Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

29. *Ad Testilum Puerum.*

Testile, Victoris tormentum dulce Voconî,
  Quo nemo est toto notior orbe puer;
Sic etiam positis formosus amere capillis,
  Et placeat vati nulla puella tuo:
Paulisper domini doctos sepone libellos,
  Carmina Victori dum lego pauca tuo.
Et Mæcenati, Maro cum cantaret Alexim,
  Nota tamen Marsi fusca Melænis erat.

30. *In Cæliam.*

Das Cattis, das Germanis, das, Cælia, Dacis;
  Nec Cilicum spernis, Cappadocumque toros;
Et tibi de Phariâ Memphiticus urbe fututor,
  Navigat a rubris et niger Indus aquis:
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
  Nec te Sarmatico transit Alanus equo.
Quâ ratione facis, cum sis Romana puella,
  Quod Romana tibi mentula nulla placet?

31. *Ad Regulum.*

Raucæ cortis aves, et ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et fetum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De nostro tibi rure missa credis?
O quam, Regule, diligenter erras!
Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt,
Id totâ mihi nascitur Suburâ.

32. *Ad Atticum.*

Attice, facundæ renovas qui nomina gentis,
  Nec sinis ingentem conticuisse domum;
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
  Te secreta quies, te sophos omnis amat.
At juvenes alios fractâ colit aure magister;
  Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
  Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes;
Vara nec injecto ceromate brachia tendis;
  Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantum prope Virginis undas,
  Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias artes, omnis quibus area servit,
  Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

33. *In Cinnam.*

Sordidior cœno cum sit toga, calceus autem
  Candidior primâ sit tibi, Cinna, nive;

Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
  Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

34. *Ad Severum, de Charino.*

Quo possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, sed cito: quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deest protinus, ecce, de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore:
Quid? tu tot domini, Deique nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

35. *Ad Lecaniam.*

Inguina succinctus nigrâ tibi servus alutâ
  Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, servus
  Judæum nullâ sub cute pondus habet.
Et nudi tecum juvenesque senesque lavantur.
  An sola est servi mentula vera tui?
Ecquid femineos sequeris, matrona, recessus?
  Secretusque tuâ, cunne, lavaris aquâ?

36. *Ad Stellam.*

Cum pluvias madidumque Jovem perferre negaret,
  Et rudis hibernis villa nataret aquis;
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
  Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus, ecce, sonat Boreæ stridore December:
  Stella, tegis villam; non tegis agricolam.

37. *Ad Castricum, de Theta.*

Nôsti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
 Est operæ pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
 Letalem juguli jusserat esse notam.
Turpis ab inviso pendebat stiria naso,
 Cum flaret madidâ fauce December atrox.
Collegæ tenuêre manus. Quid plura requiris?
 Emungi misero, Castrice, non licuit.

38. *Ad Polyphemum.*

Tantus es, et talis, nostri Polypheme Severi,
 Ut te mirari possit et ipse Cyclops:
Sed nec Scylla minor: quod si fera monstra duorum
 Junxeris, alterius fiet uterque timor.

39. *De Cælio.*

Discursus varios, vagumque mane,
Et fastus, et Ave potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram;
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso,
(Quantum cura potest, et ars doloris!)
Desît fingere Cælius podagram.

40. *Epitaphium Patris Etrusci.*

Hîc jacet ille senex, Augustâ notus in aulâ,
 Pectore non humili passus utrumque Deum;
Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
 Miscuit: Elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventâ;

Hic prope ter senas vidit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

41. *Ad Sempronium Tuccam.*

Cosmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala, quam bona sunt.

42. *Ad Castricum.*

Muneribus cupiat siquis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in utroque sumus, vincique parati:
Inde sopor nobis, et placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

43. *In Cinnam.*

Primum est, ut præstes, siquid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neges.
Diligo præstantem; non odi, Cinna, negantem:
Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

44. *De Imagine Maximi Cæsonii, ad Q. Ovidium.*

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est,
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, et profugi, non tua, fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti,
Qui modo nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo;
Audiet hoc præsens, venturaque turba, fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

45. *De eâdem.*

Facundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix litera paginâ salutat.
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Sprevisti domini furentis iras.
Miretur Pyladen suum vetustas,
Hæsit qui comes exsuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exsuli Neronis.

46. *Ad Priscum.*

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui,
Excrucias multis pariter me teque diebus;
Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
Divitibus poteris Musas, elegosque sonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

47. *Ad Licinium Suram.*

Doctorum Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus prisca graves lingua reduxit avos;
Redderis, heu! quanto fatorum munere! nobis,
Gustatâ Lethes pæne remissus aquâ.
Perdiderant jam vota metum; securaque flebat
Tristitia; et lacrymis jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas Fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Moverit; et frueris posteritate tuâ.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reversa diem.

48. *De Annio.*

Cum mensas habeat fere ducentas,
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete, lauti:
Nos offendimur ambulante cœnâ.

49. *Ad Severum.*

Parva suburbani munuscula mittimus horti;
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

50. *Ad Fontem Ianthidos.*

Fons dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis,
Gloria conspicuæ deliciumque domûs!
Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,
Et Ganymedeo luceat unda choro,
Quid facit Alcides silvâ sacratus in istâ?
Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Numquid nympharum notos observat amores,
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

51. *Ad Urbicum.*

Mercari nostras si te piget, Urbice, nugas,
Et lasciva tamen carmina nôsse libet,
Pompeium quæras (et nôsti forsitan) Auctum;
Ultoris primâ Martis in æde sedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in usu,
Non lector meus hic, Urbice, sed liber est;
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos,
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, si vellet, poterat scripsisse videri;
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet a decimâ (nec enim satis ante vacabit)

Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et cum, Jam satis est, dixeris, ille leget.

52. *Ad Auctum.*

Gratum est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libellos;
Si tamen et Celerem, quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, et Celtas rexit Iberos;
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Major me tanto reverentia turbat; et aures
Non auditoris, judicis esse puto.

53. *In Umbrum.*

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis senos triplices, et dentiscalpia septem:
His comes accessit spongia, mappa, calix;
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere testa gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulêre Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer!

54. *In Nasidienum.*

Semper mane mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad fæcem, sed et hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumsi salsasque molas, et thuris acervos:
Decrevêre greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiene, tibi.

55. *In Chrestum.*

Nulli munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque:
Credam te satis esse liberalem.
Sed si reddis Apicio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Gellioque;
Lingas, non mihi, (nam proba et pusilla est)
Sed, quæ de Solymis venit perustis,
Damnatam modo mentulam tributi.

56. *Ad Rabirium.*

Astra polumque tuâ cepisti mente, Rabiri,
Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat a nostro Pisa Tonante manus.

57. *De Achillâ.*

Castora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat; nunc erit Hippodamos.

58. *Ad Gallam.*

Jam sex aut septem nupsisti, Galla, cinædis,
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillima loro
Inguina, nec lassâ stare coacta manu,
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum;
Rursus et in similes decidis usque toros.
Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, et durâ rusticitate trucem.
Invenies; sed habet tristis quoque turba cinædos:
Difficile est vero nubere, Galla, viro.

59. *De Cæciliano.*

Non cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

60. *Ad Jovem Capitolinum.*

Tarpeiæ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ Dei potestis;
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti
Ne succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

61. *Ad Cæsarem Domitianum Germanicum.*

Abstulerat totam temerarius institor urbem;
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modo quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis;
Nec prætor medio cogitur ire luto;
Stringitur in densâ nec cæca novacula turbâ,
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina servant.
Nunc Roma est; nuper magna taberna fuit.

62. *In Amillum.*

Reclusis foribus grandes percidis, Amille,
Et te deprendi, cum facis ista, cupis;
Nequid liberti narrent, servique paterni,
Et niger obliquâ garrulitate cliens.
Non pædicari se qui testatur, Amille,
Illud sæpe facit, quod sine teste facit.

63. *De Silio (Italico).*

Perpetui nunquam moritura volumina Silî
  Qui legis, et Latiâ carmina digna togâ;
Pierios tantum vati placuisse recessus
  Credis, et Aoniæ Bacchica serta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
  Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum;
  Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis senis ingentem fascibus annum
  Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit,
Emeritos Musis et Phœbo tradidit annos;
  Proque suo celebrat nunc Helicona foro.

64. *In Cinnamum.*

Qui tonsor fueras totâ notissimus urbe,
  Et post hæc dominæ munere factus eques,
Sicanias urbes Ætnæaque regna petîsti,
  Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
  Quid facit infelix et fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,
  Non Cynicus, non tu Stoïcus esse potes;
Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris:
  Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

65. *In Gargilianum.*

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
  Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, et demens! viginti litigat annis
  Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

66. *De Labieno.*

Hæredem Fabius Labienum ex asse reliquit:
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

67. *In Philænim.*

Pædicat pueros tribas Philænis,
Et tentigine sævior mariti
Undenas vorat in die puellas.
Harpasto quoque subligata ludit,
Et flavescit haphe, gravesque draucis
Halteras facili rotat lacerto,
Et putri lutulenta de palæstrâ
Uncti verbere vapulat magistri:
Nec cœnat prius, aut recumbit ante,
Quam septem vomuit meros deunces;
Ad quos fas sibi tunc putat redire,
Cum coliphia sexdecim comedit.
Post hæc omnia, cum libidinatur,
Non fellat: putat hoc parum virile:
Sed plane medias vorat puellas.
Dî mentem tibi dent tuam, Philæni,
Cunnum lingere quæ putas virile.

68. *Ad Instantium Rufum.*

Commendare meas, Instanti Rufe, Camœnas
Parce, precor, socero: seria forsan amat.
Quod si lascivos admittit et ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

69. *De Theophilâ, ad Canium.*

Hæc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropiâ pectora dote madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,

Nec minus esse suam Stoïca turba velit.
Vivet opus quodcumque per has emiseris aures;
Tam non femineum, nec populare sapit.
Non tua Pantænis nimium se præferat illi,
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudaret amatrix:
Castior hæc, et non doctior illa fuit.

70. *In Philænim.*

Ipsarum tribadum tribas, Philæni,
Recte, quam futuis, vocas amicam.

71. *De Familiâ ficosâ.*

Ficosa est uxor, ficosus et ipse maritus:
Filia ficosa est, et gener, atque nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque,
Res mira est: ficos non habet unus ager.

72. *Ad Paulum.*

Gratus sic tibi, Paule, sit December:
Nec vani triplices, brevesque mappæ,
Nec thuris veniant leves selibræ;
Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus;
Seu (quod te potius juvat, capitque)
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris et vitreo latrone clausos;
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis sinistras;
Si quisquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,

Et, quantum poteris, sed usque, clames:
Non scripsit meus ista Martialis.

73. *Ad Maximum.*

Esquiliis domus est, domus est tibi colle Dianæ,
Et tua Patricius culmina vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram?
Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat.

74. *Pro Caro et Norbanâ Votum.*

Cyllenes cœlique decus, facunde minister,
Aurea cui torto virga dracone viret;
Sic tibi lascivi non desit copia furti,
Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales:
Maternæque sacris ornentur frondibus Idus,
Et senior parcâ mole prematur avus:
Hunc semper Norbana diem cum conjuge Caro
Læta colat, primis quo coiêre toris.
Hic pius antistes sophiæ sua dona ministrat:
Hic te thure vocat, fidus et ipse Jovi.

75. *In Anum deformem.*

Vis futui gratis, cum sis deformis, anusque.
Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

76. *Ad Philomusum.*

Quod te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, et juvat lavari;
Nolito nimium tibi placere.
Delectas, Philomuse: non amaris.

77. *In Tuccam.*

Exigis, ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

78. *In Papilum.*

Cum Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et, bene si cœnas, conchis inuncta tibi est;
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
Mittis: habes nec cor, Papile, nec genium.

79. *Ad Severum.*

Potavi modo consulare vinum.
Quæris, quam vetus atque liberale?
Ipso consule conditum: sed ipse,
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

80. *Ad Faustinum, ut Libellos suos Marcellino mittat.*

Quâtenus Odrysios jam pax Romana Triones
Temperat, et tetricæ conticuêre tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici
Commendare, ferat carmina nostra puer:
Non qualis, Geticæ satiatus lacte juvencæ,
Sarmaticâ rigido ludit in amne rotâ;
Sed Mitylenæi roseus mangonis ephebus,
Vel non cæsus adhuc matre jubente Lacon.
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

81. *Ad Lausum.*

Triginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

82. *De Menophilo.*

Menophili penem tam grandis fibula vestit,
  Ut sit comœdis omnibus una satis.
Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in unum)
  Sollicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit mediâ, populo spectante, palæstrâ,
  Delapsa est misero fibula; verpus erat.

83. *De Eutrapelo.*

Eutrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
  Expingitque genas, altera barba subit.

84. *Ad Librum.*

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
  Spirat et argutâ picta tabella manu;
I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem:
  Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia, dona sodali:
  Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis,
  Vivet, Apelleum cum morietur opus.

85. *Ad Sabellum.*

Quod non insulse scribis tetrasticha quædam,
  Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis;
Laudo, nec admiror: facile est epigrammata belle
  Scribere: sed librum scribere difficile est.

86. *In Sextum.*

Ad natalitias dapes vocabar,
Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum,

Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio: nulla venit a me
Hispani tibi libra pustulati,
Nec lævis toga, nec rudes lacernæ.
Non est sportula, quæ negotiatur.
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, Vapulet vocator.

87. *De se.*

Si meus auritâ gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope;
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronius similem cercopithecon amat;
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet;
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit;
Blanda Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monstra placere suis?

88. *De suis Libris.*

Fertur habere meos, si vera est fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt;
Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
Pascat et Hybla meas, pascat Hymettos apes.
Non nihil ergo sumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur: credam jam, puto, Lause, tibi.

89. *Apollinari mittit Coronam roseam.*

I, felix rosa, mollibusque sertis
Nostri cinge comas Apollinaris;

Quas tu nectere candidas, sed olim,
(Sic te semper amet Venus) memento.

90. *Ad Creticum.*

Jactat inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Calvinus et Umber.
Æqualis liber est, Cretice, qui malus est.

91. *Ad Juvenalem.*

De nostro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalitias mittimus, ecce, nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
Mentula custodis luxuriosa Dei.

92. *In Baccaram.*

Siquid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigidâ tristis me voce Secundus:
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Pensio te coram petitur clareque, palamque:
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Esse queror gelidasque mihi tritasque lacernas:
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias ut sidere mutus;
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

93. *Ad Narniam.*

Narnia, sulfureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo,
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quintum
Te juvat, et lentâ detinuisse morâ?
Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretiosus erat?

Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quinto:
  Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

94. *De Papilo.*

Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
  Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

95. *In Linum.*

Bruma est, et riget horridus December:
Audes tu tamen osculo nivali
Omnes obvius hinc et hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.
Quid possis graviusque sæviusque
Percussus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore basiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque,
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit supinis
Tonsor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis;
Et Gallum timeo minus recentem.
Quare, si tibi sensus est, pudorque,
Hibernas, Line, basiationes
In mensem, rogo, differas Aprilem.

96. *Epitaphium Urbici Pueri.*

Conditus hîc ego sum, Bassi dolor, Urbicus infans,
  Cui genus et nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de primâ deerant trieteride menses,
  Ruperunt tetricæ cum mala pensa Deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
  Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas
  Non eat, optabis quem superesse tibi.

97. *Ad Librum suum, de Cæsio Sabino.*

Nôsti si bene Cæsium, libelle,
Montanæ decus Umbriæ, Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis,
Illi tu dabis hæc, vel occupato.
Instent mille licet premantque curæ,
Nostris carminibus tamen vacabit:
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur!
O quæ gloria! quam frequens amator!
Te convivia, te forum sonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris; omnibus legêris.

98. *Ad Castorem.*

Omnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

99. *Ad Crispinum.*

Sic placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
  Nec te Roma minus, quam tua Memphis, amet:
Carmina Parrhasiâ si nostra legentur in aulâ;
  (Namque solent sacrâ Cæsaris aure frui)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
  Temporibus præstat non nihil iste tuis;
Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo.
  Hoc satis est: ipsi cætera mando Deo.

100. *Ad Ponticum.*

Pontice, per reges discurris, et omnia lustras:
  Magna quidem sequeris; Pontice, magnus homo es.
Pontice, siqua facis, sine teste facis, sine turbâ:
  Non adhibes multos; Pontice, cautus homo es.

Pontice, te celebrem formâ natura creavit:
  Dignus eras Helenâ; Pontice, pulcher homo es.
Pontice, voce tuâ posses adamanta movere:
  Vox tua dulce sonat; Pontice, dulcis homo es.
Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
  Vis dicam verum? Pontice, nullus homo es.

101. *De Feminâ deformi.*

Tacta places; audita places; si non videare,
  Tota places: neutro, si videare, places.

102. *De Milone.*

Milo domi non est: peregre Milone profecto,
  Arva vacant: uxor non minus inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:
  Quo fodiatur, ager non habet; uxor habet.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER OCTAVUS.

Imperatori Domitiano Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis Salutem.

Omnes quidem libelli mei, domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant; et (puto) propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat; quam quidem subinde aliquâ jocorum mixturâ variare tentavimus; ne cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos satiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, et supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectâsse videantur; ego tamen illis non permisi tam lascive loqui, quam solent, cum pars libri et major et melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit. Meminerit non nisi religionis purificatione lustratus accedere ad templa debere; quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

1. *Ad Librum suum.*

Laurigeros domini liber intrature penates,
  Disce verecundo sanctius ore loqui.

Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.
  Tu mihi, tu, Pallas Cæsariana, veni.

2. *Ad Janum.*

Fastorum genitor, parensque, Janus
Victorem modo cum videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit;
Optavitque oculos habere plures:
Et linguâ pariter locutus omni,
Terrarum domino, Deoque rerum
Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam, rogamus.

3. *Ad Musam.*

Quinque satis fuerant; nam sex, septemve libelli,
  Est nimium: quid adhuc ludere, Musa, juvat?
Sit pudor, et finis: jam plus nihil addere nobis
  Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cum rupta situ Messalæ saxa jacebunt,
  Altaque cum Licinî marmora pulvis erunt;
Me tamen ora legent; et secum plurimus hospes
  Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cum sic respondit nona sororum,
  Cui coma et unguento sordida vestis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
  Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos soccum transferre cothurnos?
  Aspera vel paribus bella tonare modis?
Prælegat ut tumidus raucâ te voce magister,
  Oderit et grandis virgo, bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
  Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:
  Agnoscat mores vita, legatque, suos.
Angustâ cantare licet videaris avenâ,
  Dum tua multorum vincat avena tubas.

4. *Ad Cæsarem Domitianum, Germanicum.*

Quantus, io, Latias mundi conventus ad aras
  Suscipit, et solvit, pro duce vota suo!
Non sunt hæc hominum, Germanice, gaudia tantum,
  Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra Dei.

5. *Ad Macrum.*

Dum donas, Macer, annulos puellis,
Desîsti, Macer, annulos habere.

6. *In Euctum.*

Archetypis vetuli nihil est odiosius Eucti.
  Ficta Saguntino cymbia malo luto;
Argenti fumosa sui cum stemmata narrat
  Garrulus, et verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ;
  Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyrâ.
Hoc cratere ferox commisit prœlia Rhœcus
  Cum Lapithis: pugnâ debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
  Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis
  Largius Æacides vividiusque merum.
Hac propinavit Bitiæ pulcherrima Dido
  In paterâ, Phrygio cum data cœna viro est.
Miratus fueris cum prisca toreumata multum,
  In Priami cyathis Astyanacta bibes.

7. *In Cinnam.*

Hoc agere est causas, hoc dicere, Cinna, diserte,
  Horis, Cinna, decem dicere verba novem?
Sed modo clepsydras ingenti voce petîsti
  Quattuor: o! quantum, Cinna, tacere potes!

8. *Ad Janum, de Reditu Cæsaris.*

Principium des, Jane, licet velocibus annis,
Et revoces vultu sæcula longa tuo;
Te primum pia thura rogent, te voce salutent;
Purpura te felix, te colat omnis honos;
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

9. *Ad Quintum, de Hylâ.*

Solvere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimum: brevis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

10. *De Basso.*

Emit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias, coloris optimi: lucrifecit.
Adeo bene emit? inquis. Immo non solvit.

11. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Pervenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem;
Nam populi voces audit et ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque,
Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia Circo,
Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

12. *Ad Priscum.*

rem quare locupletem ducere nolim,
ritis? Uxori nubere nolo meæ.

Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
  Non aliter fuerint femina virque pares.

13. *Ad Gargilianum.*

Morio dictus erat: viginti millibus emi.
  Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

14. *In crudelem Amicum.*

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
  Mordeat et tenerum fortior aura nemus,
Hibernis objecta Notis specularia puros
  Admittunt soles, et sine fæce diem.
At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ,
  In quâ nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
  Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

15. *Ad Domitianum.*

Dum nova Pannonici narratur gloria belli,
  Omnis et ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat populus, dat gratus eques, dat thura senatus;
  Et libant Latiæ tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos;
  Nec minor ista tuæ laurea pacis erit,
Quod tibi de sanctâ credis pietate tuorum.
  Principis est virtus maxima nôsse suos.

16. *In Ciperum.*

Pistor qui fueras diu, Cipere,
Nunc causas agis, et ducena quæris:
Sed consumis, et usque mutuaris.
A pistore, Cipere, non recedis:
Et panem facis, et facis farinam.

17. *Ad Sextum.*

Egi, Sexte, tuam, pactus duo millia, causam.
Misisti nummos quot mihi? mille: quid est?
Narrâsti nihil, inquis; et a te prodita causa est.
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

18. *Ad Cirinium.*

Si tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vel mecum possis, vel prior ipse legi:
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Carior ut mea sit, quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos nôsset cum superare modos;
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
Aurum, et opes, et rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

19. *De Cinnâ.*

Pauper videri Cinna vult; et est pauper.

20. *Ad Varum.*

Cum facias versus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: non sapis, atque sapis.

21. *Ad Luciferum, de Adventu Cæsaris.*

Phosphore, redde diem: quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat. Placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedet nunc tibi Castor equo.

Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus et Æthon
Frena volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci;
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
Jam, Cæsar, vel nocte veni: stent astra licebit,
Non deerit populo, te veniente, dies.

22. *In Gallicum.*

Invitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

23. *Ad Rusticum.*

Esse tibi videor sævus, nimiumque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo coquum?
Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
Ex quâ vis causâ vapulet ergo coquus?

24. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Siquid forte petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit si mea charta, dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, precesque Jovem.
Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,
Non facit ille Deos: qui rogat, ille facit.

25. *In Oppianum.*

Vidisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male; sæpe te videbo.

26. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Non tot in Eois timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo,

Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres;
  Delicias potuit nec numerare suas.
Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
  Et victoris opes, divitiasque Dei.
Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,
  Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

27. *Ad Gaurum.*

Munera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
  Si sapis, et sentis, hic tibi ait: Morere.

28. *De Parthenianâ Togâ.*

Dic, toga, facundi gratum mihi munus amici,
  Esse velis cujus fama decusque gregis?
Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
  Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?
An Tartessiacus, stabuli nutritor Iberi,
  Bætis in Hesperiâ te quoque lavit ove?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
  Quem prius astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno;
  Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
  Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ;
  Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis nivibus sint æmula dona,
  Non sunt Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica picta superbe
  Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.
Non Athamanteo potius me mirer in auro,
  Æolium dones si mihi, Phryxe, pecus.
O quantos risus pariter spectata movebit
  Trita Palatinâ nostra lacerna togâ!

29. *De Distichis.*

Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

30. *De Spectaculo Scævolæ.*

Qui nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammas, pœnâque fruatur
Fortis, et attonito regnet in igne manus?
Ipse sui spectator adest, et nobile dextræ
Funus amat: totis pascitur illa sacris.
Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in lassos ire sinistra focos.
Scire piget, post tale decus, quid fecerit ante:
Quam vidi, satis est hanc mihi nôsse manum.

31. *In Dentonem.*

Nescio quid de te non belle, Dento, fateris,
Conjuge qui ductâ jura paterna petis.
Sed jam supplicibus dominum lassare libellis
Desine, et in patriam serus ab urbe redi.
Nam dum tu longe, desertâ uxore, diuque
Tres quæris natos, quattuor invenies.

32. *De Columbâ Aretullæ.*

Aëra per tacitum delapsa sedentis in ipsos
Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
Luserat hoc casus, nisi inobservata maneret,
Permissâque diu nollet abire fugâ.
Si meliora piæ fas est sperare sorori,
Et dominum mundi flectere vota valent;
Hæc a Sardois tibi forsitan exsulis oris,
Fratre reversuro, nuntia venit avis.

33. *Ad Paulum, de Phialâ.*

De prætoritiâ folium mihi, Paule, coronâ
  Mittis; et hoc phialæ nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
  Pallida quam rubri diluit unda croci?
An magis astuti derasa est ungue ministri
  Bractea de fulcro (quod reor esse) tuo?
Illa potest culicem longe sentire volantem,
  Et minimi pennâ papilionis agi.
Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,
  Et leviter fuso rumpitur icta mero.
Hoc linitur sputo Jani caryota Kalendis,
  Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
Lenta minus gracili crescunt colocasia filo:
  Plena magis nimio lilia sole cadunt;
Nec vaga tam tenui discursat aranea telâ;
  Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
  Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior et tortos servat vesica capillos,
  Et mutat Latias spuma Batava comas.
Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
  Talia lunatâ splenia fronte sedent.
Quid tibi cum phialâ, ligulam cum mittere posses,
  Mittere cum posses vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere posses:
  Denique cum posses mittere, Paule, nihil.

34. *In Jactatorem.*

Archetypum Myos argentum te dicis habere.
  Quod sine te factum est, hoc magis archetypum est.

35. *In pessimos Conjuges.*

Cum sitis similes, paresque vitâ,
Uxor pessima, pessimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

36. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Regia pyramidum, Cæsar, miracula ride:
Jam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas assurgere montes:
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris
Inferiore tonet nube serenus apex;
Et prius arcano satietur lumine Phœbi,
Nascentis Circe quam videt ora patris.
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo; sed minor est domino.

37. *Ad Polycharmum.*

Quod Caietano reddis, Polycharme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis. Tibi habe, Polycharme, tabellas:
Et Caietano millia crede duo.

38. *Ad Meliorem.*

Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat:
At siquis dare nomini relicto,
Post Manes tumulumque, perseverat,
Quærit quid, nisi parcius dolere?
Refert, sis bonus, an velis videri.

Defluat, et lento splendescat turbida limo
  Amphora centeno consule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida mensis?
  Tam justo dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereïa Cypros,
  Luxuriæ fiet tam bona causa meæ.

46. *Ad Cestum Puerum.*

Quanta tua est probitas, quanta est infantia formæ,
  Ceste puer, puero castior Hippolyto!
Te secum Diana velit, Dorisque natare:
  Te Cybele totum mallet habere Phryga.
Tu Ganymedeo poteras succedere lecto;
  Sed durus domino basia sola dares.
Felix, quæ tenerum vexabit sponsa maritum,
  Et quæ te faciet prima puella virum!

47. *In varie se tondentem.*

Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
  Pars vulsa est: unum quis putet esse caput?

48. *De Abollâ Crispini.*

Nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
  Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
  Non hoc Crispinus te, sed abolla, rogat.
Non quicumque capit saturatas murice vestes;
  Nec nisi deliciis convenit iste color.
Si te præda juvat, fœdique insania lucri,
  Quâ possis melius fallere, sume togam.

49. *De Aspro.*

Formosam plane, sed cæcus, diligit Asper.
  Plus ergo, ut res est, quam videt, Asper amat.

50. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Quanta Gigantei memoratur mensa triumphi,
Quantaque nox superis omnibus illa fuit,
Quâ bonus accubuit genitor cum plebe Deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem;
Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipsos gaudia nostra Deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque, patresque;
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dedisti!
Promissa est nobis sportula, recta data est.

51. *De Phialâ Instantii Rufi.*

Quis labor in phialâ? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
Livescit nullâ caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cum totâ lampade luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, et tu
Ipse tuâ pasci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymnæo gavisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus
Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus.
Ceste, decus mensæ, misce Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis Instantî litera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat,
  Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubia est, septunce trahar: si fallit amantem,
  Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam.

52. *Ad Ceditianum.*

Tonsorem puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Drusorum cui contigêre barbæ,
Æquandas semel in genas rogatus,
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum jussus repetit pilos eosdem,
Censurâ speculi manum regente,
Expingitque cutem, facitque longam
Detonsis epaphæresim capillis,
Barbatus mihi tonsor est reversus.

53. *In Catullam.*

Formosissima, quæ fuêre, vel sunt,
Sed vilissima, quæ fuêre, vel sunt,
O quam te fieri, Catulla, vellem
Formosam minus, aut magis pudicam!

54. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Magna licet toties tribuas, majora daturus
  Dona, ducum victor, victor et ipse tui;
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
  Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

55. *Ad eumdem, de Leone.*

Auditur quantum Massyla per avia murmur,
  Innumero quoties silva leone furit,
Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
  Cum revocat tauros, et sine mente pecus;

Tantus in Ausoniâ fremuit modo terror arenâ.
Quis non esse gregem crederet? unus erat;
Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus! quem sparsit honorem,
Aurea lunatæ cum stetit unda jubæ!
Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magnâ gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria silvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram?

56. *Ad Flaccum.*

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
Creverit et major cum duce Roma suo,
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ.
Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones;
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat et abductas Tityrus æger oves.
Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, et celeri jussit abire fugâ.
Accipe divitias, et vatum maximus esto:
Tu licet et nostrum, dixit, Alexin ames.
Adstabat domini mensis pulcherrimus ille,
Marmoreâ fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roseis carchesia labris,
Quæ poterant ipsum sollicitare Jovem.
Excidit attonito pinguis Galatea poëtæ,
Thestylis et rubras messibus usta genas.
Protinus Italiam concepit, et "arma virumque,"
Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero; Marsus ero.

57. *De Picente.*

Tres habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum;
Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
Oris, et aggestâ contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres;
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

58. *In Artemidorum.*

Cum tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
Possim te Sagarum jure vocare meo.

59. *In luscum Furem.*

Adspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attritâ fronte lacuna patet?
Ne contemne caput: nihil est furacius illo:
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus servare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri;
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit;
Et tectus lænis sæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosâ
Circuit, et soleas surripit ipse suas.

60. *In Claudiam.*

Summa Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipedem.

61. *Ad Severum, de Carino.*

Livet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos;
Non jam quod orbe cantor et legor toto;
Nec umbilicis quod decorus et cedro
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes;
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non, ut ante, conductis.
Quid imprecabor, o Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, et suburbanum.

62. *De Picente.*

Scribit in aversâ Picens epigrammata chartâ;
Et dolet, averso quod facit illa Deo!

63. *De Aulo.*

Thestylon Aulus amat, sed nec minus ardet Alexin:
Forsitan et nostrum sic Hyacinthon amat.
I nunc, et dubita, vates an diligat ipsos,
Delicias vatum cum meus Aulus amet.

64. *In Clytum.*

Ut poscas, Clyte, munus, exigasque,
Uno nasceris octies in anno,
Et solas, puto, tresve, quattuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi lævior licebit
Tritis litoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior caduco;
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modo lactis alligati;
Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella servat;

Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, et modus rapinis.
Quod si ludis adhuc, semelque nasci
Uno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

65. *Ad Domitianum.*

Hîc, ubi Fortunæ Reducis fulgentia late
  Templa nitent, felix area nuper erat:
Hîc stetit, Arctoi formosus pulvere belli,
  Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar:
Hîc lauro redimita comas, et candida cultu,
  Roma salutavit voce manuque ducem.
Grande loci meritum testantur et altera dona:
  Stat sacer edomitis gentibus arcus ovans.
Hîc gemini currus numerant elephanta frequentem:
  Sufficit immensis aureus ipse jugis.
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
  Hos aditus urbem Martis habere decet.

66. *De Consulatu Silii.*

Augusto pia thura, victimasque
Pro nostro date Silio, Camœnæ.
Bis senos jubet en redire fasces
Nato consule, nobilique virgâ
Vatis Castaliam domum sonare.
Rerum prima salus et una, Cæsar,
Gaudenti superest adhuc quod optet
Felix purpura, tertiusque consul.
Pompeio dederit licet senatus,
Et Cæsar genero sacros honores,
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina; Silius frequentes
Mavult sic numerare consulatus.

67. *In Cæcilianum.*

Horas quinque puer nondum tibi nuntiat; et tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis;
Cum modo distulerint raucæ vadimonia quartæ,
Et Floralicias lasset arena feras.
Curre, age, et illotos revoca, Calliste, ministros:
Sternantur lecti: Cæciliane, sede.
Caldam poscis aquam; sed nondum frigida venit:
Alget adhuc nudo clausa culina foco.
Mane veni potius: nam cur te quinta moretur?
Ut jentes, sero, Cæciliane, venis.

68. *Ad Entellum.*

Qui Corcyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domûs.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ;
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Femineum lucet sic per bombycina corpus:
Calculus in nitidâ sic numeratur aquâ.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Auctumnum sterilis ferre jubetur hiems.

69. *In Vacerram.*

Miraris veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos poëtas.
Ignoscas, petimus, Vacerra: tanti
Non est, ut placeam tibi, perire.

70. *De Nervâ.*

Quanta quies placidi, tanta est facundia, Nervæ:
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.

Cum siccare sacram largo Permessida posset
  Ore, verecundam maluit esse sitim;
Pieriam tenui frontem redimire coronâ
  Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
  Carmina qui docti nota Neronis habet.

71. *In Postumianum.*

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ
  Misisti ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures (nam stare aut crescere debent
  Munera) venerunt, plusve minusve, duæ.
Tertius et quartus multo inferiora tulerunt.
  Libra fuit quinto Septitiana quidem.
Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno:
  Post hunc in cotulâ rasa selibra data est.
Octavus ligulam misit sextante minorem:
  Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus jam non habet annus:
  Quattuor ad libras, Postumiane, redi.

72. *Ad Librum suum.*

Nondum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle;
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni,
Ad leges jubet annuosque fasces.
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, et hic amicus.
Quam vellem fieri meus libellus!

73. *Ad Instantium.*

Instanti, quo nec sincerior alter habetur
  Pectore, nec niveâ simplicitate prior;

Si dare vis nostræ vires animosque Thaliæ,
   Et victura petis carmina; da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, lascive Properti;
   Ingenium Galli pulchra Lycoris erat;
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli;
   Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
   Siqua Corinna mihi, siquis Alexis erit.

74. *In malum Medicum.*

Hoplomachus nunc es; fueras ophthalmicus ante:
   Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

75. *De Gallo Lingono.*

Dum repetit serâ conductos nocte penates
   Lingonus a Tectâ Flaminiâque recens;
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
   Et jacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? quâ se ratione moveret?
   Ingenti domino servulus unus erat,
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lucernam.
   Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver,
   Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
   Ut, quocumque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, stipataque tollitur alte
   Grandis in angustâ sarcina sandapilâ.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
   Cui merito dici, mortue Galle, potest.

76. *In Gallicum.*

Dic verum mihi, Marce; dic, amabo;
Nil est, quod magis audiam libenter:

Sic, et cum recitas tuos libellos,
Et causam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me, rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quod sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

77. *Ad Liberum, Amicum.*

Liber, amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber, in æternâ vivere digne rosâ;
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, et cingant florea serta caput.
Candida nigrescant vetulo crystalla Falerno;
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

78. *De Ludis Stellæ.*

Quos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos,
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi;
O pudor! o pietas! et putat esse parum.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, et Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies; nec linea dives
Cessat; et in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, et absens
Sortitur dominos, ne laceretur, avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
Quod spectatorem te tua laurus habet.

79. *In Fabullam.*

Omnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

80. *Ad Domitianum.*

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, sæcula cana mori;
Cum veteres Latiæ ritus renovantur arenæ,
Et pugnat virtus simpliciore manu.
Sic priscis servatur honos, te præside, templis;
Et casa, tam culto sub Jove, numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora:
Debentur, quæ sunt, quæque fuêre, tibi.

81. *De Gelliâ.*

Non per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per Deos, Deasque
Jurat Gellia; sed per uniones.
Hos amplectitur, hos deosculatur;
Hos fratres vocat, hos vocat sorores;
Hos natis amat acrius duobus.
His siquo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.
Eheu! quam bene nunc, Papiriane,
Annæi faceret manus Sereni!

82. *Ad Domitianum.*

Dante tibi turbâ querulos, Auguste, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,

Posse Deum rebus pariter, Musisque vacare
  Scimus; et hæc etiam serta placere tibi.
Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
  Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:
  Fiat et ex hederâ civica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER NONUS.

---

1. *Ad Avitum.*

Note, licet nolis, sublimi pectore vates,
   Cui referet serus præmia digna cinis,
Hoc tibi sub nostrâ breve carmen imagine vivat,
   Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
Ille ego sum, nulli nugarum laude secundus,
   Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
   Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Martialis Turanio suo S.

Ave, mi Turani, frater carissime! Epigramma, quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium, clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliothecâ suâ voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares, Avitus iste quis vocaretur. Vale, et para hospitium.

2. *De Templo Flaviæ Gentis.*

Dum Janus hiemes, Domitianus auctumnos,
Augustus annis commodabit æstates;
Dum grande famuli nomen asseret Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum;
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt;
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Juliæ numen;
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum sole, et astris, cumque luce Romanâ.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum est.

3. *In Lupum.*

Pauper amicitiæ cum sis, Lupe, non es amicæ;
Et queritur de te mentula sola nihil.
Illa siligineis pinguescit adultera cunnis;
Convivam pascit nigra farina tuum.
Incensura nives dominæ Setina liquantur;
Nos bibimus Corsi pulla venena cadi.
Emta tibi nox est fundis non tota paternis;
Haud sua desertus rura sodalis arat.
Splendet Erythræis pellucida mœcha lapillis;
Ducitur addictus, te futuente, cliens.
Octo Syris suffulta datur lectica puellæ;
Nudum sandapilæ pondus amicus erit.
I nunc, et miseros, Cybele, præcide cinædos:
Hæc erat, hæc cultris mentula digna tuis.

4. *Ad Domitianum.*

Quantum jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
Si repetas, et si creditor esse velis;
Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
Coganturque Dei vendere quidquid habent;
Conturbabit Atlas; et non erit uncia tota,

Decidat tecum quâ pater ipse Deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore, potest?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, piosque Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Exspectes, et sustineas, Auguste, necesse est:
Nam, tibi quod solvat, non habet arca Jovis.

5. *In Æschylum.*

Aureolis futui cum possit Galla duobus,
Et plus quam futui, si totidem addideris;
Aureolos a te cur accipit, Æschyle, denos?
Non fellat tanti Galla. Quid ergo? Tacet.

6. *In Paulam.*

Nubere vis Prisco: non miror, Paula: sapisti.
Ducere te non vult Priscus; et ille sapit.

7. *Ad Domitianum.*

Tibi, summe Rheni domitor, et parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes;
Populos habebunt: parere jam scelus non est.
Non puer, avari sectus arte mangonis,
Virilitatis damna mœret ereptæ;
Nec, quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, esse per te cœpit et lupanari.

8. *In Afrum.*

Dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus Ave.

Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverso.
Jam satis est: non vis, Afer, avere: Vale.

9. *Ad Domitianum.*

Tamquam parva foret sexûs injuria nostri
Fœdandos populo prostituisse mares;
Jam cunæ lenonis erant, ut ab ubere raptus
Sordida vagitu posceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Ausonius talia monstra pater;
Idem, qui teneris nuper succurrit ephebis,
Ne faceret steriles sæva libido viros.
Dilexêre prius pueri, juvenesque, senesque:
At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

10. *Ad Bithynicum.*

Nil tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli;
Annua legavit millia sena tibi.

11. *In Cantharum.*

Cœnes, Canthare, cum foris libenter,
Clamas, et maledicis, et minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes et gulosus esse.

12. *De Earino Domitiani.*

Nomen cum violis, rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet alitis superbæ;
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,

Et qui pocula temperat Tonanti;
Quod si Parrhasiâ sones in aulâ,
Respondent Veneres, Cupidinesque;
Nomen nobile, molle, delicatum,
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu, syllaba contumax, repugnas.
Dicunt Eiarinon tamen poëtæ,
Sed Græci, quibus est nihil negatum,
Et quos Αρες Αρες decet sonare:
Nobis non licet esse tam disertis,
Qui Musas colimus severiores.

13. *De eodem.*

Si daret auctumnus mihi nomen, Οπωρινος essem:
Horrida si brumæ sidera, Χειμερινος:
Dictus ab æstivo Θερινος tibi mense vocarer:
Tempora cui nomen verna dedêre, quis est?

14. *De eodem.*

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cum breve Cecropiæ ver populantur apes;
Nomen, Acidaliâ meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea suâ scribere gaudet acu:
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet;
Quod pennâ scribente grues ad sidera tollant;
Quod decet in solâ Cæsaris esse domo.

15. *In Amicum cœnipetam.*

Hunc, quem cœna tibi, quem mensa paravit amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, et mullos, et sumen, et ostrea; non te.
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

16. *De Chloë.*

Inscripsit tumulo septem celebrata virorum
 Se fecisse Chloë. Quid pote simplicius?

17. *De Comâ Earini.*

Consilium formæ speculum, dulcesque capillos,
 Pergameo posuit dona sacrata Deo,
Ille puer totâ domino gratissimus aulâ,
 Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere tellus!
 Nec Ganymedeas mallet habere comas.

18. *De eâdem, ad Æsculapium.*

Latonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
 Parcarum exoras pensa, brevesque colos;
Hos tibi, laudatos domino, sua vota, capillos
 Ille tuus Latiâ misit ab urbe puer.
Addidit et nitidum sacratis crinibus orbem,
 Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
 In longâ fuerit, quam breviore, comâ.

19. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Est mihi, sitque, precor, longum, te præside, Cæsar,
 Rus minimum; parvi sunt et in urbe lares.
Sed de valle brevi, quas det sitientibus hortis,
 Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
 Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, penatibus undam,
 Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

20. *In Sabellum.*

Laudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

21. *Ad Domitianum.*

Hæc, quæ tota patet, tegiturque et marmore et auro,
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix, quæ tantis sonuit vagitibus, et quæ
Vidit reptantes, sustinuitque manus!
Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit orbi,
Quod Rhodos astrifero, quod pia Creta, polo.
Curetes texêre Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit Superûm pater; et tibi, Cæsar,
Pro jaculo et parmâ, fulmen et ægis erat.

22. *Ad Auctum.*

Artemidorus habet puerum; sed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Aucte?
Artemidorus amat; Calliodorus arat.

23. *Ad Pastorem.*

Credis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus, crassaque turba rogat;
Ut Setina meos consumat gleba ligones,
Et sonet innumerâ compede Tuscus ager;
Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
Et crepet in nostris aurea lamna toris;
Nec labris nisi magna meis crystalla terantur,
Et faciant nigras nostra Falerna nives;
Ut Canusinatus nostro Syrus assere sudet,

Et mea sit culto sella cliente frequens;
Æstuet ut nostro madidus conviva ministro,
Quem permutatum nec Ganymede velim;
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Massyleum virga gubernet equum.
Est nihil ex istis: superos ac sidera testor.
Ergo quid? Ut donem, Pastor, et ædificem.

24. *Ad Carum.*

O, cui virgineo flavescere contigit auro,
Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?
Adspicis en domini fulgentes marmore vultus:
Venit ad has ultro nostra corona comas.
Albanæ livere potest pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

25. *Ad eumdem.*

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies; hæc sunt Jovis ora sereni:
Sic tonat ille Deus, cum sine nube tonat.
Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

26. *In Afrum.*

Dantem vina tuum quoties adspeximus Hyllum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quod, rogo, quod scelus est, mollem spectare ministrum?
Adspicimus solem, sidera, templa, Deos.
Avertam vultus, tamquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed Hylam spectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
non vis, teneros spectet conviva ministros,
Phineas invites, Afer, et Œdipodas.

27. *De Nervâ.*

Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallida donabit glaucia, Cosme, tibi:
Pæstano violas et cana ligustra colono,
Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen et parvæ nonnulla est gratia Musæ:
Appetitur posito vilis oliva lupo.
Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis
Judicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivum juvenis cum tibi lusit opus.

28. *In Chrestum.*

Cum depilatos, Chreste, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et prostitutis lævius caput culis,
Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
Purgentque crebræ cana labra volsellæ;
Curios, Camillos, Quintios, Numas, Ancos,
Et quidquid usquam legimus pilosorum,
Loqueris, sonasque grandibus minax verbis;
Et cum theatris sæculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista si draucus,
Jam pædagogo liberatus, et cujus
Refibulavit turgidum faber penem;
Nutu vocatum ducis; et pudet fari,
Catonianâ, Chreste, quod facis linguâ.

29. *Epitaphium Latini.*

Dulce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum, plausus, deliciæque tuæ;
Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.

[illegible]

[illegible] centro.
[illegible]
[illegible] esse:
[illegible]
[illegible]
[illegible] vis.

[illegible]

[illegible]

Ipse suas anser properavit lætus ad aras,
  Et cecidit sanctis hostia parva focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
  Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, cæsa
  Victima, jam ferro non opus esse docet.

33. *Qualem velit Amicam.*

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
  Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:
  Hanc volo, quæ pariter sufficit una tribus.
Poscentem nummos, et grandia verba sonantem,
  Possideat crassi mentula Burdigali.

34. *Ad Flaccum.*

Audieris in quo, Flacce, balneo plausum,
Maronis illic esse mentulam scito.

35. *De Templo Gentis Flaviæ.*

Jupiter Idæi risit mendacia busti,
  Dum videt Augusti Flavia templa poli:
Atque inter mensas, largo jam nectare fusus,
  Pocula cum Marti traderet ipse suo;
Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
  Cum quibus Alcides, et pius Arcas erat,
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
  Cernite, quam plus sit, Cæsaris esse patrem.

36. *In Philomusum.*

Artibus his semper cœnam, Philomuse, mereris;
  Plurima dum fingis, sed, quasi vera, refers.
Scis, quid in Arsaciâ Pacorus deliberet aulâ;
  Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.

[illegible] ;
[illegible] vidi.
[illegible] Syene ;
[illegible] est ;
[illegible]

[illegible] Eurus
[illegible]

39. *Ad Agathinum.*

Summa licet velox, Agathine, pericula ludas;
  Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem sequitur, tenuesque reversa per auras,
  Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue sedet.
Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
  Et rapiant celeres vela negata Noti;
Securos pueri neglecta perambulat artus;
  Et nocet artifici ventus et unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
  Non potes: arte opus est, ut tibi parma cadat.

40. *De Natali Cæsoniæ.*

Prima Palatino lux est hæc orta Tonanti,
  Optâsset Cybele quâ peperisse Jovem.
Hac et sancta mei genita est Cæsonia Rufi:
  Plus debet matri nulla puella suæ.
Lætatur geminâ votorum sorte maritus,
  Contigit hunc illi quod bis amare diem.

41. *De Diodoro, et Voto Philænis Uxoris.*

Tarpeias Diodorus ad coronas
Romam cum peteret Pharo relictâ;
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella simplex,
Quam castæ quoque diligunt Sabinæ.
Dispersâ rate tristibus procellis,
Mersus fluctibus, obrutusque ponto,
Ad votum Diodorus enatavit.
O tardus nimis et piger maritus!
Hoc a litore si puella votum
Fecisset mea, protinus redissem.

42. *In Ponticum.*

Pontice, quod nunquam futuis, sed pellice lævâ
Uteris, et Veneri servit amica manus,
Hoc nihil esse putas? scelus est, mihi crede, sed ingens,
Quantum vix animo concipis ipse tuo.
Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres;
Mars semel, ut geminos Ilia casta daret.
Omnia perdiderat, si masturbatus uterque
Mandâsset manibus gaudia fœda suis.
Ipsam crede tibi naturam dicere rerum,
Istud, quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

43. *Ad Apollinem pro Stellâ suo.*

Campis dives, Apollo, sic Myrinis,
Sic semper senibus fruare cycnis;
Doctæ sic tibi serviant sorores;
Nec Delphis tua mentiatur ulli;
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis senos cito, me rogante, fasces
Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti,
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia: Phœbe, quid moraris?

44. *De Statuâ Herculis.*

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære Deus,
Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
Cujus læva calet robore, dextra mero,
Non est fama recens, nec nostri gloria cœli:
Nobile Lysippi munus opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui cito perdomito victor in orbe jacet.

Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jusserat hic Sullam ponere regna trucem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares:
Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis esse Deus.

45. *De eâdem Statuâ.*

Alciden modo Vindicis rogabam,
Esset cujus opus laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græce numquid, ait, poëta, nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego: Phidiæ putavi.

46. *Ad Marcellinum.*

Miles Hyperboreos modo, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris sidera pigra poli.
Ecce, Prometheæ rupes, et fabula montis,
Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cum conclamata querelis
Saxa senis, dices, Durior ille fuit.
Et licet hoc addas: Potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

47. *In Gellium.*

Gellius ædificat semper: modo limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque seras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitque fenestras.
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit;
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, Ædifico.

48. *In Pannicum.*

Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
  Quidquid et hirsutis squalet imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor et hæres;
  Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed, quod et hircosis serum est, et turpe pilosis,
  In molli rigidum clune libenter habes.
Tu, qui sectarum causas et pondera nôsti,
  Dic mihi, percidi, Pannice, dogma quod est?

49. *In Gallicum.*

Hæredem cum me partis tibi, Gallice, quartæ
  Per tua jurares sacra, caputque tuum;
Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)
  Et spem muneribus fovimus usque datis;
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
  Misimus; Ætolâ de Calydone putes.
At tu continuo populumque, patresque vocâsti:
  Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi:
  Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
  De nostro nobis uncia venit apro.

50. *De Togâ a Parthenio sibi donatâ.*

Hæc est illa meis multum cantata libellis,
  Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
  Munus: in hac ibam conspiciendus eques,
Dum nova, dum nitidâ fulgebat splendida lanâ,
  Dumque erat auctoris nomine digna sui;
Nunc anus, et tremulo vix accipienda tribuli,
  Quam possis niveam dicere jure tuo.

Quid non longa dies, quid non consumitis, anni?
Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

51. *In Gaurum.*

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prœlia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, giganta facis.

52. *De Lucano et Tullo.*

Quod semper superos invito fratre rogâsti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios; nemorisque habitator amœni,
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et, si jam nitidis alternus venit ab astris,
Pro Polluce, mones Castora, ne redeat.

53. *Ad Quintum Ovidium.*

Si credis mihi, Quinte, (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuas Apriles,
Ut nostras, amo, Martias Kalendas.
Felix utraque lux, diesque nobis
Signandi melioribus lapillis!
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quinte, mihi tuæ Kalendæ.

54. *Ad eumdem.*

Natali tibi, Quinte, tuo dare parva volebam
Munera: tu prohibes: imperiosus homo es.

Parendum est monitis: fiat quod uterque jubemus;
Et, quod utrumque juvat, tu mihi, Quinte, data.

55. *Ad Cognatum.*

Si mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras silva Sabina plagas;
Aut crescente levis traheretur arundine præda,
Pinguis et implicitas virga teneret aves;
Cara daret sollenne tibi cognatio munus;
Nec frater nobis, nec prior esset avus.
Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas
Audit, et arguto passere vernat ager.
Inde salutatus picæ respondet arator:
Hinc prope summa rapax milvus in astra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

56. *Ad Flaccum.*

Luce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro;
Succurrit nobis ingens onerosaque turba,
In quâ se primum quisque meumque putat.
Demeruisse duos votum est: offendere plures
Vix tutum: multis mittere dona grave est.
Quâ possum solâ, veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

57. *De Spendophoro.*

Spendophorus Libycas domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones, tela, Cupido, para,
Illa quibus juvenes figis, mollesque puellas:
Sit tamen in tenerâ lævis et hasta manu.
Loricam clypeumque tibi galeamque remitto:
Tutus ut invadat prœlia, nudus eat.

Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagittâ,
Casside dum liber Parthenopæus erat.
Quisquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix, siquem tam bona fata manent!
Dum puer es, redeas, dum vultus lubricus; et te
Non Libye faciat, sed tua Roma, virum.

58. *In Hedylum.*

Nil est tritius Hedyli lacernis,
Non ansæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec rasum caveâ latus bisontis,
Nec dens jam senior ferocis apri:
Res una est tamen, ipse non negabit,
Culus, tritior Hedyli lacernis.

59. *Ad Nympham Sabini.*

Nympha sacri regina lacûs, cui grata Sabinus,
Et mansura, pio munere templa dedit;
Sic montana tuos semper colat Umbria fontes,
Nec tua Baianas Sarsina malit aquas:
Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos:
Tu fueris Musis Pegasis unda meis.
Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

60. *In Mamurram.*

In Septis Mamurra diu multumque vagatus,
Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,

Inspexit molles pueros, oculisque comedit;
Non hos, quos primæ prostituêre casæ,
Sed quos arcanæ servant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde, satur, mensas et opertos exuit orbes,
Expositumque alte pingue poposcit ebur:
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit statuas et, Polyclete, tuas:
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Murrhina signavit, seposuitque, decem.
Expendit veteres calathos, et siqua fuerunt
Pocula Mentoreâ nobilitata manu:
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid et a niveâ grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensâ quæsivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Undecimâ lassus cum jam discederet horâ,
Asse duos calices emit, et ipse tulit.

61. *Sabino mittit Coronam roseam.*

Seu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo,
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras;
Pulchrior ut nostro videare, corona, Sabino,
De Nomentano te putet esse meo.

62. *De Platano Cæsaris.*

In Tartessiacis domus est notissima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus.
Ædibus in mediis, totos amplexa penates,
Stat platanus densis Cæsariana comis;

Hospitis invicti posuit quam dextera felix,
  Cœpit et ex illâ crescere virga manu.
Auctorem, dominumque nemus sentire videtur:
  Sic viret, et ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni,
  Terruit et tacitam fistula sera domum;
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
  Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Atque oluêre lares comissatore Lyæo;
  Crevit et effuso lætior umbra mero;
Hesternisque rubens dejecta est herba coronis,
  Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta Deis, o magni Cæsaris arbor!
  Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
  Non Pompeianæ te posuêre manus.

63. *De Philæni.*

Tinctis murice vestibus quod omni
Et nocte utitur et die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

64. *In Phœbum.*

Ad cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi.
  Mentula quem pascit, non, puto, purus homo est.

65. *De Statuâ Cæsaris Domitiani.*

Herculis in magni vultus descendere Cæsar
  Dignatus Latiæ dat nova templa viæ,
Qua Triviæ nemorosa petit dum regna viator,
  Octavum dominâ marmor ab urbe legit.
Ante colebatur votis, et sanguine largo:
  Majorem Alciden nunc minor ipse colit.

Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
  Illi securus vota minora facit.

66. *Ad Herculem, de eâdem Statuâ.*

Alcide, Latio nunc agnoscende Tonanti,
  Postquam pulchra Dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus habitusque fuissent,
  Cesserunt manibus cum fera monstra tuis;
Argolico famulum non te servire tyranno
  Vidissent gentes, sævaque regna pati:
Sed tu jussisses Eurysthea; nec tibi fallax
  Portâsset Nessi perfida dona Lichas.
Œtæi sine lege rogi, securus adîsses
  Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit:
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ;
  Nec Styga vidisses, Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno favet; nunc te tua diligit Hebe:
  Nunc te si videat nympha, remittet Hylan.

67. *Ad Fabullum.*

Uxor cum tibi sit formosa, pudica, puella,
  Quo tibi natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis a nostro supplex Dominoque Deoque,
  Tu dabis ipse tibi, si potes arrigere.

68. *In Æschylum.*

Lascivam totâ possedi nocte puellam,
  Cujus nequitias vincere nemo potest.
Fessus mille modis, illud puerile poposci:
  Ante preces totas, primaque verba, dedit.
Improbius quiddam ridensque rubensque rogavi:
  Pollicita est nullâ luxuriosa morâ.
Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æschyle: si vis,
  Accipe et hoc munus conditione malâ.

69. *In Magistrum Ludi.*

Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister,
  Invisum pueris virginibusque caput?
Nondum cristati rupêre silentia galli;
  Murmure jam sævo verberibusque tonas.
Tam grave percussis incudibus æra resultant,
  Causidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
  Vincenti parmæ cum sua turba favet.
Vicini somnum non totâ nocte rogamus;
  Nam vigilare leve est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos: vis, garrule, quantum
  Accipis ut clames, accipere ut taceas?

70. *In Polycharmum.*

Cum futuis, Polycharme, soles in fine cacare.
  Cum pædicaris, quid, Polycharme, facis?

71. *In Cæcilianum.*

Dixerat, "O mores! o tempora!" Tullius olim,
  Sacrilegum strueret cum Catilina nefas;
Cum gener atque socer diris concurreret armis,
  Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, "O mores!" cur nunc, "O tempora!" dicis?
  Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:
  Pace frui certâ, lætitiâque licet.
Non nostri faciunt, tua quod tibi tempora sordent,
  Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

72. *De Leone et Ariete.*

Massyli leo fama jugi, pecorisque maritus
  Lanigeri, mirum, quâ coiêre fide.

Ipse licet videas: caveâ stabulantur in unâ,
Et pariter socias carpit uterque dapes.
Nec fetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis;
Concordem satiat sed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque feræque mereri,
Hic aries astris, hic leo dignus erat.

73. *Ad Liberum.*

Liber, Amyclæâ frontem vittate coronâ,
Qui quatis Ausoniâ verbera Graia manu,
Clausa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

74. *In Sutorem, factum divitem.*

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetusque solum,
Prænestina tenes decepti regna patroni,
In quibus indignor si tibi cella fuit.
Rumpis et ardenti madidus crystalla Falerno,
Et pruris domini cum Ganymede tui.
At me literulas stulti docuêre parentes.
Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi?
Frange leves calamos, et scinde, Thalia, libellos,
Si dare sutori calceus ista potest.

75. *De Effigie Camoni.*

Effigiem tantum pueri pictura Camoni
Servat, et infantis prima figura manet.
Florentes nullâ signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

76. *De Balneo Tuccæ.*

Non silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit;
Sed strage nemorum, pineâque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Carystos invenit,
Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt: subice balneum thermis.

77. *De Effigie Camoni.*

Hæc sunt illa mei, quæ cernitis, ora Camoni;
  Hæc pueri facies primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
  Gaudebatque suas pingere barba genas;
Et libata semel summos modo purpura cultros
  Sparserat: invidit de tribus una soror;
Et festinatis incidit stamina pensis;
  Absentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
  Hæc erit in chartis major imago meis.

78. *De Convivio Prisci.*

Quod optimum sit disputat convivium
  Facunda Prisci pagina;
Et multa dulci, multa sublimi refert,
  Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit, quæritis, convivium?
  In quod choraules non venit.

79. *Ad Picentinum.*

Funera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

80. *Ad Domitianum.*

Oderat ante ducum famulos, turbamque priorem,
Et Pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum,
Ut sit cuique suæ cura secunda domûs:
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos, (hæc est aulæ natura potentis)
Sed domini, mores Cæsarianus habet.

81. *De Gellio.*

Duxerat esuriens locupletem pauper anumque
Uxorem: pascit Gellius, et futuit.

82. *Ad Auctum.*

Lector et auditor nostros probat, Aucte, libellos;
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimium curo; nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis, quam placuisse coquis.

83. *In Munnam.*

Dixerat astrologus periturum te cito, Munna;
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bisque tuum decies non toto tabuit anno:
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire cito?

84. *Ad Cæsarem Domitianum.*

Inter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
  Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
  Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

85. *Ad Norbanum.*

Cum tua sacrilegos contra, Norbane, furores
  Staret pro domino Cæsare sancta fides,
Hæc ego Pieriâ ludebam tutus in umbrâ,
  Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
  Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
  Dixisti, Meus est iste poëta, meus!
Omne tibi nostrum, quod bis trieteride junctâ
  Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

86. *De Paulo.*

Languidior noster siquando est Paulus, Atili,
  Non se, convivas abstinet ille suos.
Tu languore quidem subito, fictoque laboras;
  Sed mea porrexit sportula, Paule, pedes.

87. *In Obitum Severi Silii.*

Festinata sui gemeret cum fata Severi
  Silius, Ausonio non semel ore potens;
Cum grege Pierio mœstus Phœboque querebar:
  Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
  Calliopen, et ait: Tu quoque vulnus habes.
Adspice Tarpeium, Pallatinumque Tonantem:
  Ausa nefas Lachesis læsit utrumque Jovem.

Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ possis exonerare Deos.

88. *Ad Lupercum.*

Septem post calices Opimiani,
Denso cum jaceam triente blæsus,
Affers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, Modo liberum esse jussi
Nastam ; (servulus est mihi paternus)
Signa. Cras melius, Luperce, fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

89. *Ad Rufum.*

Dum me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De caveâ fugiat ne male pastus aper.

90. *Ad Stellam.*

Lege nimis durâ convivam scribere versus
Cogis, Stella : licet scribere nempe malos.

91. *Ad Flaccum.*

Sic in gramine floreo reclinis,
Qua gemmantibus hinc et inde rivis
Curvâ calculus excitatur undâ,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis :
Sic uni tibi sit puer cinædus,
Et castissima pruriat puella :
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo precorque, Flacce,
Messes area cum teret crepantes,

Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimâque,
Libetur tibi candidas ad aras
Sectâ plurima quadra de placentâ.

92. *Adulatur Domitiano.*

Ad cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis;
Astra licet propius, Pallatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite, qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter, ecce, tenet.

93. *Ad Condylum.*

Quæ mala sint domini, quæ servi commoda, nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis tegeticula somnos:
Pervigil in plumâ Caïus, ecce, jacet.
Caïus a primâ tremebundus luce salutat
Tot dominos; at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï, redde, inquit Phœbus, et illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagrâ, cheragrâque secatur
Caïus; et mallet verbera mille pati.
Quod nec mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,
Non mavis, quam ter Caïus esse tuus?

94. *Ad Calocissum.*

Addere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calocisse, Deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæsar erit.

Sutilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
  Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da basia, fiat ut illud
  Nomen, ab Odrysio quod Deus orbe tulit.

95. *De Hippocrate.*

Santonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ,
  (Os hominis!) mulsum me rogat, Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,
  Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
  Accipiat, sed si potet in elleboro.

96. *De Athenagorâ.*

Alphicus ante fuit; cœpit nunc Olficus esse,
  Uxorem postquam duxit Athenagoras.
Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum?
  Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.
Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
  Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

97. *De Herode.*

Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro:
  Deprensus dixit, Stulte, quid ergo bibis?

98. *Ad Julium.*

Rumpitur invidiâ quidam, carissime Juli,
  Quod me Roma legit; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod turbâ semper in omni
  Monstramur digito; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, tribuit quod Cæsar uterque
  Jus mihi natorum; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod rus mihi dulce sub urbe est,
  Parvaque in urbe domus; rumpitur invidiâ.

Rumpitur invidiâ, quod sum jucundus amicis,
Quod conviva frequens; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quod amamur, quodque probamur:
Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.

99. *Ad Q. Ovidium.*

Vindemiarum non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

100. *Ad Atticum, de M. Antonio.*

Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas,
Charta salutatrix si modo vera refert;
Marcus, Palladiæ non inficianda Tolosæ
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.
Tu, qui longa potes dispendia ferre viarum,
I, liber, absentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emtor:
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur
Quæ fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

101. *In Bassum.*

Denarîs tribus invitas, et mane togatum
Observare jubes atria, Basse, tua;
Deinde hærere tuo lateri, præcedere sellam,
Ad viduas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque:
Denarîs tamen hanc non emo, Basse, tribus.

102. *Adulatur Domitiano.*

Appia, quam simili venerandus in Hercule Cæsar
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoscere facta prioris,
Disce: Libyn domuit: aurea poma tulit:

Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:
  Addidit Arcadio terga leonis apro:
Æripedem silvis cervam, Stymphalidas astris,
  Abstulit: a Stygiâ cum cane venit aquâ:
Fecundam vetuit reparari mortibus Hydram:
  Hesperias Tusco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides: major quæ gesserit, audi,
  Sextus ab Albanâ quem colit arce lapis.
Asseruit possessa malis Pallatia regnis:
  Prima suo gessit pro Jove bella puer:
Solus Iuleas cum jam retineret habenas,
  Tradidit, inque suo tertius orbe fuit:
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri:
  Sudantem Geticâ ter nive lavit equum:
Sæpe recusatos parcus duxisse triumphos,
  Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit:
Templa Deo, mores populis dedit, otia ferro,
  Astra suis, cœlo sidera, serta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis:
  Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

103. *Ad Phœbum.*

Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas:
  Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
  Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

104. *De geminis Fratribus.*

Quæ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?
  Quæ capta est alio nuda Lacæna cycno?
Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Asillo:
  Atque in utroque nitet Tyndaris ore soror.
Ista Therapnæis si forma fuisset Amyclis,
  Cum vicêre duas dona minora Deas,
Mansisses, Helene; Phrygiamque redîsset in Idam
  Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER DECIMUS.

---

1. *Liber ad Lectorem.*

Si nimius videor, serâque coronide longus
  Esse liber, legito pauca; libellus ero.
Terque, quaterque mihi finitur carmine parvo
  Pagina: fac tibi me quam cupis esse brevem.

2. *Ad eumdem.*

Festinata prior decimi mihi cura libelli
  Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed limâ rasa recenti:
  Pars nova major erit: lector, utrique fave;
Lector, opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,
  Nil, tibi quod demus, majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
  Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus; et audax
  Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, et sæcula prosunt;
  Solaque non nôrunt hæc monumenta mori.

3. *Ad Priscum.*

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ sulfurato nolit emta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius spargit,
Et vult videri nostra. Credis hoc, Prisce,
Voce ut loquatur psittacus coturnicis,
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul a libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor albâ gemmeus vehit pennâ.
Cur ego laborem notus esse tam prave,
Constare gratis cum silentium possit?

4. *Ad Mamurram.*

Qui legis Œdipodem, caligantemque Thyesten,
  Colchidas, et Scyllas, quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, et Attis,
  Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
  Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
  Hoc lege, quod possit dicere vita, meum est.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiasque
  Invenies: hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
  Nec te scire: legas Αιτια Callimachi.

5. *In maledicum Poëtam.*

Quisquis, stolæve purpuræve contemtor,
Quos colere debet, læsit impio versu,
Erret per urbem pontis exsul et clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas.

Illi December longus, et madens bruma,
Claususque fornix triste frigus extendat.
Vocet beatos, clamitetque felices,
Orcinianâ qui feruntur in spondâ;
Et, cum supremæ fila venerint horæ,
Diesque tardus, sentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno;
Nec finiantur morte simplices pœnæ:
Sed modo severi sectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
Nunc inter undas garruli senis siccus,
Delasset omnes fabulas poëtarum:
Et, cum fateri Furia jusserit verum,
Prodente clamet conscientiâ, Scripsi.

6. *De Adventu Cæsaris Trajani.*

Felices, quibus urna dedit spectare coruscum
  Solibus Arctois sideribusque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, et arbor, et omnis
  Lucebit Latiâ culta fenestra nuru?
Quando moræ dulces, longusque a Cæsare pulvis,
  Totaque Flaminiâ Roma videnda viâ?
Quando eques, et picti tunicâ Nilotide Mauri,
  Ibitis? et populi vox erit una, Venit?

7. *Ad Rhenum, de eodem.*

Nympharum pater amniumque, Rhene,
Quicumque Odrysias bibunt pruinas,
Sic semper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumeliosi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic et cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utrâque ripâ:
Trajanum populis suis, et urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

8. *De Paulâ.*

Nubere Paula cupit nobis; ego ducere Paulam
  Nolo: anus est: vellem, si magis esset anus.

9. *De se.*

Undenis pedibusque, syllabisque,
Et multo sale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, (quid invidetis?)
Non sum Andræmone notior caballo.

10. *In Paulum.*

Cum tu, laurigeris annum qui fascibus intras,
  Mane salutator limina mille teras;
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paule, relinquis,
  Qui de plebe Numæ, densaque turba sumus?
Qui me respiciat, dominum, regemque vocabo?
  Hoc tu (sed quanto blandius!) ipse facis.
Lecticam, sellamve sequar? nec ferre recusas:
  Per medium pugnas et prior ire lutum.
Sæpius assurgam recitanti carmina? tu stas,
  Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
  Dimisit nostras purpura vestra togas.

11. *In Calliodorum.*

Nil aliud loqueris, quam Thesea, Pirithoumque,
  Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam
  Dignus es, aut porcos pascere Pirithôi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
  Et lotam (ut multum) terque quaterque togam.
Quid, quod nil unquam Pyladi donavit Orestes?
  Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

12. *Ad Domitium.*

Æmiliæ gentes, et Apollineas Vercellas,
Et Phaëthontei qui petis arva Padi;
Ne vivam, nisi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licet sine te sit mihi nulla dies.
Sed desiderium tanti est, ut messe vel unâ
Urbano releves colla perusta jugo.
I, precor, et totos avidâ cute combibe soles.
Quam formosus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non cognoscendus amicis,
Livebitque tuis pallida turba genis!
Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem,
Niliaco redeas tu licet ore niger.

13. *Ad Tuccam.*

Cum cathedralitios portet tibi rheda ministros,
Et Libys in longo pulvere sudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Baias,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in plumâ nec meliore Venus;
Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ,
Et madet (heu!) lacrymis janua surda tuis;
Urere nec miserum cessant suspiria pectus.
Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

14. *Ad Crispum.*

Cedere de nostris nulli te dicis amicis:
Sed, sit ut hoc verum, quid, rogo, Crispe, facis?
Mutua cum peterem sestertia quinque, negâsti;
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quandò fabæ nobis modiùm farrisque dedisti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?

Quando brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?
Argenti venit quando selibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam quod me coram pedere, Crispe, soles.

15. *De Apro.*

Dotatæ uxori cor arundine fixit acutâ:
Sed, dum ludit Aper, ludere novit Aper.

16. *In Caium.*

Si donare vocas promittere, nec dare, Caï,
Vincam te donis, muneribusque meis.
Accipe Callaïcis quidquid fodit Astur in arvis;
Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræâ niger invenit Indus in algâ,
Quidquid et in nidis unica servat avis;
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno;
Quidquid habent omnes, accipe, quomodo das.

17. *De Macro, ad Musam.*

Saturnalitio Macrum fraudare tributo
Frustra, Musa, cupis: non licet: ipse petit:
Sollennesque jocos, nec tristia carmina poscit;
Et queritur nugas obticuisse meas.
Mensorum longis sed nunc vacat ille libellis.
Appia, quid facies, si leget ista Macer?

18. *De Mario.*

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec spondet, nec vult credere: sed nec habet.
Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum.
Eheu! quam fatuæ sunt tibi, Roma, togæ!

19. *Mittit Librum suum ad Plinium (Cæcilium Secundum).*

Nec doctum satis, et parum severum,
Sed non rusticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia,
I, perfer: brevis est labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Mirantesque feras, avemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore pennâ.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod sæcula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

20. *Ad Manium.*

Ducit ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,
Pendula quod patriæ visere tecta libet;
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextatâ cultus amicitiâ,
Tu facis; in terris, quo non est alter Iberis
Dulcior, et vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocumque loco Roma duobus erit.

At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetuâ claustra tuere serâ.

29. *Ad Sextilianum.*

Quam mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ;
Et quam donabas dictis a Marte Kalendis,
De nostrâ prasina est synthesis emta togâ.
Jam constare tibi gratis cœpêre puellæ:
Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

30. *De Apollinaris Litore Formiano.*

O temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cum severi fugit oppidum Martis,
Et inquietas fessus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille sanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tusculanos, Algidosve secessus,
Præneste nec sic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardanisve Caieta,
Desiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrinâ lota Salmacis venâ.
Hìc summa leni stringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva sed quies ponti
Pictam phaselon adjuvante fert aurâ;
Sicut puellæ non amantis æstatem
Motâ salubre purpurâ venit frigus.
Nec seta longo quærit in mari prædam,
Sed a cubili lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piscis.
Si quando Nereus sentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de suo mensa.
Piscina rhombum pascit, et lupos vernas;
Natat ad magistrum delicata muræna;
Nomenculator mugilem citat notum,
Et adesse jussi prodeunt senes mulli.

Frui sed istis quando Roma permittit?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur ista; serviunt vobis.

31. *In Calliodorum.*

Addixti servum nummis here mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
Nec bene cœnasti: mullus, tibi quattuor emtus
Librarum, cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet, Non est hic, improbe, non est
Piscis: homo est: hominem, Calliodore, voras.

32. *De Imagine M. Antonii, ad Cæditianum.*

Hæc, mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere posset!
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

33. *Ad Munatium Gallum.*

Simplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium superas qui bonitate senem;
Sic tibi consoceri claros retinere penates
Perpetuâ natæ det face casta Venus,
Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus
Forte malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, a nobis abigas; nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novêre libelli,
Parcere personis, dicere de vitiis.

34. *Ad Cæsarem Trajanum.*

Di tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris,
Et rata perpetuo, quæ tribuêre, velint;
Qui sua restituis spoliato jura patrono;
Libertis exsul non erit ille suis.
Dignus es, ut possis totum servare clientem:
Ut liceat tantum vera probare, potes.

35. *De Sulpiciâ.*

Omnes Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos asserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit;
Sed castos docet et pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimârit,
Nullam dixerit esse nequiorem,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales Egeriæ jocos fuisse
Udo crediderim Numæ sub antro.
Hac condiscipulâ, vel hac magistrâ,
Esses doctior et pudica, Sappho.
Sed tecum pariter simulque visam
Durus Sulpiciam Phaon amaret,
Frustra; namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella,
Erepto sibi viveret Caleno.

36. *In Munnam.*

Improba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus,

A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
   Per freta, per longas toxica sæva vias;
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
   Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
   Hæc, puto, causa tibi est, ne tua vina bibas.

37. *Ad Maternum.*

Juris, et æquarum cultor sanctissime legum,
   Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo, veterique sodali
   Callaïcum mandas siquid ad Oceanum;
An Laurentino turpes in litore ranas,
   Et satius tenues ducere credis acos,
Ad sua captivum quam saxa remittere mullum,
   Visus erit libris qui minor esse tribus?
Et fatuam summâ cœnare pelorida mensâ,
   Quosque tegit lævi cortice concha brevis,
Ostrea Baianis quam non liventia testis,
   Quæ pueri, domino non prohibente, vorent?
Hìc olidam clamosus ages in retia vulpem,
   Mordebitque tuos sordida præda canes.
Illic, piscoso modo vix educta profundo,
   Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit sportâ piscator inani:
   Venator captâ mele superbus adest.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello:
   Callaïcum mandas siquid ad Oceanum.

38. *Ad Calenum.*

O molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpiciâ tuâ jugales
Indulsit Deus et peregit annos!
O nox omnis et hora, quæ notata est
Caris litoris Indici lapillis!
O! quæ prœlia, quas utrimque pugnas

Felix lectulus, et lucerna vidit
Nimbis ebria Nicerotianis!
Vixisti tribus, o Calene, lustris.
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et solos numeras dies mariti.
Ex illis tibi si diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam,
Malles, quam Pyliam quater senectam.

39. *In Lesbiam.*

Consule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numâ.
Sic quoque mentiris: namque, ut tua sæcula narrant,
Ficta Prometheo diceris esse luto.

40. *Ad Lupum, de Pollâ.*

Semper cum mihi diceretur esse
Secreto mea Polla cum cinædo,
Irrupi, Lupe: non erat cinædus.

41. *In Proculeiam.*

Mense novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deseris, atque jubes res sibi habere suas.
Quid, rogo, quid factum est? subiti quæ causa doloris?
Nil mihi respondes? Dicam ego, Prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares;
Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
Discidium non est hoc, Proculeia; lucrum est.

42. *Ad Dindymum.*

Tam dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, et soles, et levis aura terat.
Celantur simili ventura Cydonia lanâ,

Pollice virgineo quæ spoliata nitent.
Fortius impressi quoties tibi basia quinque,
Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

43. *Ad Philerotem.*

Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.
Plus nulli, Phileros, quam tibi, reddit ager.

44. *Ad Q. Ovidium.*

Quinte Caledonios Ovidi visure Britannos,
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, et Nomentana relinques
Otia? nec retinet rusque focusque senem?
Gaudia tu differs: at non et stamina differt
Atropos; atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
Teque tuas numeres inter amicitias.

45. *In delicatum Lectorem.*

Siquid lene mei dicunt et dulce libelli,
Siquid honorificum pagina blanda sonat;
Hoc tu pingue putas; et costam rodere mavis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

46. *In Mathonem.*

Omnia vis belle, Matho, dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando male.

47. *Ad Julium Martialem.*

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta;
Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; salubre corpus;
Prudens simplicitas; pares amici;
Convictus facilis; sine arte mensa;
Nox non ebria, sed soluta curis;
Non tristis torus, et tamen pudicus;
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod sis, esse velis, nihilque malis;
Summum nec metuas diem, nec optes.

48. *Parat Poëta Convivium.*

Nuntiat octavam Pharisæ sua turba juvencæ,
  Et pilata redit, jamque subitque cohors.
Temperat hæc thermas; nimios prior hora vapores
  Halat; et immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
  Septem sigma capit; sex sumus; adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
  Attulit, et varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca sedens, et sectile porrum;
  Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos;
  Et madidum thynni de sale sumen erit.
Gustus in his: unâ ponetur cœnula mensâ,
  Hædus, inhumani raptus ab ore lupi;
Et, quæ non egeant ferro structoris, ofellæ,
  Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
  Addetur: saturis mitia poma dabo.
De Nomentanâ vinum sine fæce lageнâ,

Quæ, bis Frontino consule, plena fuit.
Accedent sine felle joci, nec mane timenda
Libertas, et nil, quod tacuisse velis.
De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula nostra reum.

49. *In Cottam.*

Cum potes amethystinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano,
Propinas modo conditum Sabinum,
Et dicis mihi, Cotta, Vis in auro?
Quisquam plumbea vina vult in auro?

50. *De Scorpo.*

Frangat Idumæas tristis Victoria palmas:
Plange, Favor, sævâ pectora nuda manu.
Mutet Honor cultus; et iniquis munera flammis
Mitte coronatas, Gloria mœsta, comas.
Heu facinus! primâ fraudatus, Scorpe, juventâ
Occidis, et nigros tam cito jungis equos.
Curribus illa tuis semper properata, brevisque,
Cur fuit et vitæ tam prope meta tuæ?

51. *Ad Faustinum.*

Sidera jam Tyrius Phryxei respicit agni
Taurus, et alternum Castora fugit hiems.
Ridet ager; vestitur humus, vestitur et arbos:
Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abstulit! o soles! o tunicata quies!
O nemus! o fontes! solidumque madentis arenæ
Litus, et æquoreis splendidus Anxur aquis!
Et non unius spectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic

Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater;
Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino,
Quæ tua sunt, tibi habe; quæ mea, redde mihi.

52. *De Spadone.*

Thelin viderat in togâ spadonem;
Damnatam Numa dixit esse mœcham.

53. *Epitaphium Scorpi.*

Ille ego sum Scorpus, clamosi gloria Circi,
Plausus, Roma, tui, deliciæque breves;
Invida quem Lachesis raptum trieteride nonâ,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

54. *In Olum.*

Mensas, Ole, bonas ponis; sed ponis opertas.
Ridiculum est: possum sic ego habere bonas.

55. *In Marullam.*

Arrectum quoties Marulla penem
Pensavit digitis, diuque mensa est,
Libras, scriptula, sextulasque dicit.
Idem, post opus, et suas palæstras,
Loro cum similis jacet remisso,
Quanto sit levior, Marulla dicit.
Non ergo est manus ista, sed statera.

56. *In Gallum.*

Totis, Galle, jubes tibi me servire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Cascellius ægrum:

Infestos oculis uris, Higine, pilos:
Non secat, et tollit, stillantem Fannius uvam:
Tristia servorum stigmata delet Eros:
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes:
Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?

57. *Ad Sextum.*

Argenti libram mittebas: facta selibra est,
Sed piperis: tanti non emo, Sexte, piper.

58. *Ad Frontinum.*

Anxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propius Baias, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
Non novêre nemus, flumineosque lacus,
Dum colui, doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
Hîc mihi quando dies meus est? Jactamur in alto
Urbis; et in sterili vita labore perit;
Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sancte Quirine, lares.
Sed non solus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina; nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes
Juro Deos, et non officiosus amo.

59. *In delicatum Lectorem.*

Consumta est uno si lemmate pagina, transis;
Et breviora tibi, non meliora, placent.
Dives, et ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi; sed te mattea sola juvant.
Non opus est nobis nimium lectore guloso.
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

60. *De Munnâ.*

Jura trium petiit a Cæsare discipulorum
  Assuetus semper Munna docere duos.

61. *Epitaphium Erotii.*

Hic festinatâ requiescit Erotion umbrâ,
  Crimine quam fati sexta peremit hiems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
  Manibus exiguis annua justa dato.
Sic, lare perpetuo, sic, turbâ sospite, solus
  Flebilis in terrâ sit lapis iste tuâ.

62. *Ad Magistrum Ludi.*

Ludi magister, parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Cirrata loris horridis Scythæ pellis,
Quâ vapulavit Marsyas Celænæus,
Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum,
Cessent, et Idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

63. *Epitaphium nobilis Matronæ.*

Marmora parva quidem, sed non cessura, viator,
  Mausoli saxis, pyramidumque, legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
  Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
  Clauserunt omnes lumina nostra manus.

Contigit et thalami mihi gloria rara; fultque
Una pudicitiæ mentula nota meæ.

64. *Ad Pollam.*

Contigeris regina meos si, Polla, libellos,
Non tetricâ nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria nostri,
Pieriâ caneret cum fera bella tubâ;
Non tamen erubuit lascivo dicere versu,
Si nec pædicor, Cotta, quid hic facio?

65. *In Carmenionem.*

Cum te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo,
Cur frater tibi dicor, ex Iberis
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexâ nitidus comâ vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Lævis dropace tu quotidiano;
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est;
Nobis filia fortius loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

66. *De Theopompo.*

Quis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri te, Theopompe, coquum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has uncto polluit ungue comas?
Quis potius cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Quâ sapient melius mixta Falerna manu?

Si tam sidereos manet exitus iste ministros,
  Jupiter utatur jam Ganymede coquo.

67. *Epitaphium Vetulæ.*

Pyrrhæ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laërtes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes;
Jam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita prurit in sepulcro
Calvo Plotia cum Melanthione.

68. *In Læliam.*

Cum tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene,
  Sed domus in vico, Lælia, Patricio;
Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis,
  Durus Aricinâ de regione pater;
Ζωη και ψυχη lascivum congeris usque,
  Pro pudor! Hersiliæ civis, et Egeriæ.
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
  Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris:
  Numquid, cum crissas, blandior esse potes?
Tu licet ediscas totam, referasque Corinthon,
  Non tamen omnino, Lælia, Laïs eris.

69. *De Pollâ.*

Custodes das, Polla, viro; non accipis ipsa.
  Hoc est uxorem ducere, Polla, virum.

70. *Ad Potitum.*

Quod mihi vix unus toto liber exeat anno,
  Desidiæ tibi sum, docte Potite, reus.
Justius at quanto mirere, quod exeat unus,

Labantur toti cum mihi sæpe dies.
Nunc resalutantes video nocturnus amicos,
Gratulor et multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam:
Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.
Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ:
Auditur toto sæpe poëta die.
Sed nec causidico possis impune negare:
Nec si te rhetor, grammaticusve rogent:
Balnea post decimam lasso, centumque petuntur
Quadrantes: fiet quando, Potite, liber?

71. *De Rabirio.*

Quisquis læta tuis et sera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
Nulli sorte jacent candidiore senes.
Bis sex lustra tori nox mitis et ultima clusit;
Arserunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos sibi quærit in annis:
Improbius nihil his fletibus esse potest.

72. *Adulatorium de Cæsare Trajano.*

Frustra, blanditiæ, venitis ad me
Attritis miserabiles labellis.
Dicturus Dominum, Deumque non sum:
Jam non est locus hac in urbe vobis.
Ad Parthos procul ite pileatos;
Et turpes, humilesque, supplicesque,
Pictorum sola basiate regum.
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed justissimus omnium senator;
Per quem de Stygiâ domo reducta est
Siccis rustica Veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

73. *Ad Marcum.*

Litera facundi gratum mihi pignus amici
  Pertulit, Ausoniæ dona severa togæ,
Quâ non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
  Vellet Mæcenas, Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis, alio mittente, fuisset:
  Non quâcumque manu victima cæsa litat.
A te missa venit: possem nisi munus amare,
  Marce, tuum, poteram nomen amare meum.
Munere sed plus est, et nomine gratius ipso,
  Officium docti, judiciumque viri.

74. *Ad Romam.*

Jam parce lasso, Roma, gratulatori,
Lasso clienti: quamdiu salutator,
Anteambulones et togatulos inter,
Centum merebor plumbeos die toto,
Cum Scorpus unâ quindecim graves horâ
Ferventis auri victor auferat saccos?
Non ego meorum præmium libellorum
(Quid enim merentur?) Appulos velim campos:
Non Hybla, non me spicifer capit Nilus;
Nec quæ paludes delicata Pomtinas
Ex arce clivi spectat uva Setini.
Quid concupiscam quæris ergo? Dormire.

75. *De Gallâ.*

Millia viginti quondam me Galla poposcit;
  Et, fateor, magni non erat illa nimis.
Annus abît: bis quina dabis sestertia, dixit.
  Poscere plus visa est, quam prius, illa mihi.
Jam duo poscenti post sextum millia mensem
  Mille dabam nummos: noluit accipere.
Transierant binæ forsan, trinæve Kalendæ;

Aureolos ultro quattuor ipsa petît.
Non dedimus: centum jussit me mittere nummos:
Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
Hanc voluit: puero diximus esse datam.
Inferius numquid potuit descendere? Fecit.
Dat gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

76. *De Mævio.*

Hoc, Fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Linguâ doctus utrâque, cujus unum est,
Sed magnum vitium, quod est poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

77. *De Caro, Medico.*

Nequius a Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quam quod febre perît: fecit et illa nefas.
Sæva nocens febris saltem quartana fuisset!
Servari medico debuit illa suo.

78. *Ad Macrum.*

Ibis litoreas, Macer, Salonas:
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras, et exeuntem
Udo, Dalmata, gaudio sequêris.
Nos Celtas, Macer, et truces Iberos

Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcumque tamen feretur illic
Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit:
Sic inter veteres legar poëtas;
Nec multos mihi præferas priores,
Uno sed tibi sim minor Catullo.

79. *De Torquato et Otacilio.*

Ad lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
  Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
  Exstruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit daphnona suo Torquatus in agro:
  Castaneas centum sevit Otacilius.
Consule Torquato, vici fuit ille magister;
  Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,
  Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

80. *De Erote.*

Plorat Eros, quoties maculosæ pocula murrhæ
  Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum;
Et gemitus imo ducit de pectore, quod non
  Tota miser coëmat Septa, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco!
  Pars major lacrymas ridet, et intus habet.

81. *De Phyllide.*

Cum duo venissent ad Phyllida mane fututum,
  Et nudam cuperet sumere uterque prior,
Promisit pariter se Phyllis utrique daturam;
  Et dedit: ille pedem sustulit, hic tunicam.

82. *Ad Gallum.*

Siquid nostra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a mediâ nocte, togatus ero;
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beatior uno,
Per gemitus nostros, ingenuasque cruces;
Parce, precor, lasso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non prosunt, et mihi, Galle, nocent.

83. *Ad Marinum.*

Raros colligis hinc et hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Redduntur que sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc et inde cingunt.
Inter Spendophorum, Telesphorumque,
Cydæ stare putabis Hermeroten.
Vis tu simplicius senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonsor jam reliquos metat capillos:
Calvo turpius est nihil comato.

84. *De Afro, ad Cæditianum.*

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum quâ, Cæditiane, vides.

85. *De Ladonte, Nautâ.*

Jam senior Ladon, Tiberinæ nauta carinæ,
Proxima dilectis rura paravit aquis;
Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus undis

Tibris, et hiberno rumperet arva lacu;
Emeritam puppim, ripâ quæ stabat in altâ,
Implevit saxis, opposuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. Quis credere posset?
Auxilium domino mersa carina tulit.

86. *De Lauro.*

Nemo novâ caluit sic inflammatus amicâ,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas,
Nunc, postquam desît ludere, prima pila est.

87. *De Natali Restituti.*

Octobres, age, sentiat Kalendas
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis omnibus et favete votis.
Natalem colimus: tacete, lites.
Absit cereus aridi clientis;
Et vani triplices, brevesque mappæ,
Exspectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus, ebriæque noctis,
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit?
Veros sardonychas, sed ipsa, tradat.
Mirator veterum senex avorum
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hædum,
Piscator ferat æquorum rapinas.
Si mittit sua quisque, quid poëtam
Missurum tibi, Restitute, credis?

88. *Ad Cottam.*

Omnes persequeris prætorum, Cotta, locellos;
Accipis et ceras: officiosus homo es.

89. *De Statuâ Junonis.*

Juno, labor, Polyclete, tuus, et gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superâsset in Idâ
Judice convictas non dubitante Deas.
Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

90. *In Ligellam.*

Quid vellis vetulum, Ligella, cunnum?
Quid busti cineres tui lacessis?
Tales munditiæ decent puellas.
Nam tu jam nec anus potes videri.
Istud, crede mihi, Ligella, belle
Non mater facit Hectoris, sed uxor.
Erras, si tibi cunnus hic videtur,
Ad quem mentula pertinere desît.
Quare, si pudor est, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

91. *De Almone.*

Omnes eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse;
Et queritur, pariat quod sua Polla nihil!

92. *Ad Marium, cui Agrum suum commendat, in Hispaniam rediturus.*

Mari, quietæ cultor et comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur Atina:

Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidoctâ villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, aut hædi;
Dominamque sancti virginem Deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem, mearum principem Kalendarum;
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod, Priapo persequente, confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, sive thure placabis;
Ubicumque noster Martialis est, dices,
Hac, ecce, mecum dexterâ litat vobis
Absens sacerdos; vos putate præsentem,
Et date duobus, quidquid alter optârit.

93. *Ad Clementem.*

Si prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpureâ sed modo suta togâ.
Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo,
Sic nova, nec mento sordida, charta juvat.

94. *Munusculum Pomorum.*

Non mea Massylus servat pomaria serpens,
Regius Alcinoi nec mihi servit ager:
Sed Nomentanâ securus germinat hortus
Arbore; nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, mediâ quæ sunt mihi nata Suburâ,
Mittimus auctumni cerea poma mei.

95. *Ad Gallam.*

Infantem tibi vir, tibi, Galla, remisit adulter.
Hi, puto, non dubie se futuisse negant.

96. *Ad Avitum.*

Sæpe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas,
Miraris, Latiâ factus in urbe senex;
Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in quâ res parva beatum
Me facit, et tenues luxuriantur opes.
Pascitur hîc, ibi pascit, ager: tepet igne maligno
Hîc focus; ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretiosa fames, conturbatorque macellus;
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quattuor hîc æstate togæ, pluresve teruntur;
Auctumnis ibi me quattuor una tegit.
I, cole nunc reges; quidquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

97. *De Numâ.*

Dum levis arsurâ struitur Libitina papyro,
Dum myrrham et casiam flebilis uxor emit;
Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato,
Hæredem scripsit me Numa: convaluit.

98. *In Publium.*

Addat cum mihi Cæcubum minister
Idæo resolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit;
Vis spectem potius tuas lacernas,
Et citrum vetus, Indicosque dentes?
Suspectus tibi ne tamen recumbam,
Præsta de grege, sordidâque villâ
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci.
Perdet te pudor hic: habere, Publi,
Mores non potes hos, et hos ministros.

99. *De Figurâ Socratis.*

Si Romana forent hæc Socratis ora, fuissent,
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

100. *In commiscentem Versus Operi suo.*

Quid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum litigante quid tibi, miser, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

101. *De Capitolino.*

Elysio redeat si forte remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus,
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit, dicet, Rustice Galba, tace.

102. *De Phileno.*

Quâ factus ratione sit, requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philenus?
Gaditanus, Avite, dicat istud,
Qui scribit nihil, et tamen poëta est.

103. *Ad Municipes suos Bilbilitanos.*

Municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus et nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet tenui Verona Catullo;
Meque velit dici non minus illa suum.
Quattuor accessit trigesima messibus æstas,

Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavêre meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placidâ si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

104. *Ad Librum.*

I nostro comes, I, libelle, Flacco
Longum per mare, sed faventis undæ;
Et cursu facili, tuisque ventis,
Hispanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet; et citatus
Altam Bilbilin, et tuum Salonem
Quinto forsitan essedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? ut sodales,
Paucos, sed veterès, et ante brumas
Triginta mihi quattuorque visos,
Ipsâ protinus a viâ salutes;
Et nostrum admoneas subinde Flaccum,
Jucundos mihi, nec laboriosos,
Secessus pretio paret salubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc sunt. Jam tumidus vocat magister,
Castigatque moras; et aura portum
Laxavit melior. Vale, libelle:
Navem, scis, puto, non moratur unus.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER UNDECIMUS.

---

1. *Ad Librum.*

Quo tu, quo, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidianâ?
Numquid Parthenium videre? Certe.
Vadas, et redeas inevolutus.
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis carinæ.
Sunt illic duo, tresve, qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cum sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint, et Incitato.

2. *Ad Lectores.*

Triste supercilium, durique severa Catonis
Frons, et aratoris filia Fabricii,

Et personati fastus, et regula morum,
  Quidquid et in tenebris non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Io Saturnalia, versus:
  Et libet; et sub te præside, Nerva, licet.
Lectores tetrici salebrosum ediscite Sanctram:
  Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

3. *De suis Libellis.*

Non urbana meâ tantum Pimpleïde gaudent
  Otia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
  A rigido teritur centurione liber.
Dicitur et nostros cantare Britannia versus.
  Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
  Quantaque Pieriâ prœlia flare tubâ,
Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
  Et Mæcenatem si mihi Roma daret!

4. *Precatur Deos pro Nervâ Trajano.*

Sacra, Laresque Phrygum, quos Trojæ maluit hæres,
  Quam rapere arsuras Laomedontis opes;
Scriptus et æterno nunc primum Jupiter auro,
  Et soror, et summi filia tota patris;
Et qui purpureis jam tertia nomina fastis,
  Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Hunc omnes servate ducem, servate senatum:
  Moribus hic vivat principis, ille suis.

5. *In Laudem Nervæ Trajani.*

Tanta tibi est recti reverentia, Cæsar, et æqui,
  Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, opibus non tradere mores,
  Et, cum tot Crœsos viceris, esse Numam.

Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
  Elysium liceat si vacuare nemus,
Te colet invictus pro libertate Camillus;
  Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
Te duce gaudebit Brutus; tibi Sulla cruentus
  Imperium tradet, cum positurus erit:
Et te, privato cum Cæsare, Magnus amabit:
  Donabit totas et tibi Crassus opes.
Ipse quóque, infernis revocatus Ditis ab umbris,
  Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

6. *Ad Romam.*

Unctis falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Versu ludere non laborioso
Permittis, puto, pileata Roma.
Risisti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium, loquamur,
Morosâ sine cogitatione.
Misce dimidios, puer, trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim poëtæ.
Da nunc basia, sed Catulliana:
Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi passerem Catulli.

7. *Ad Paulam.*

Jam certe stupido non dices, Paula, marito,
  Ad mœchum quoties longius ire voles,
Cæsar in Albanum jussit me mane venire,
  Cæsar Circeios: jam stropha talis abit.
Penelopæ licet esse tibi sub principe Nervâ:

Sed prohibet scabies, ingeniumque vetus.
Infelix, quid ages? ægram simulabis amicam?
Hærebit dominæ vir comes ipse suæ:
Ibit et ad fratrem tecum, matremque, patremque.
Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
Dicet et hystericam se forsitan altera mœcha
In Sinuessano velle sedere lacu.
Quanto tu melius! quoties placet ire fututum,
Quæ verum mavis dicere, Paula, viro.

8. *De Basiis sui Pueri.*

Lapsa quod externis spirant opobalsama truncis,
Ultima quod curvo quæ cadit aura croco,
Poma quod hibernâ maturescentia capsâ,
Arbore quod vernâ luxuriosus ager,
De Pallatinis dominæ quod serica prelis,
Succina virgineâ quod regelata manu,
Amphora quod nigri, sed longe fracta, Falerni,
Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Cosmi redolent alabastra, focique Deorum,
Quod modo divitibus lapsa corona comis:
Singula quid dicam? non sunt satis; omnia misce:
Hoc fragrant pueri basia mane mei.
Scire cupis nomen? Nil præter basia dicam.
Jurâsti: nimium scire, Sabine, cupis.

9. *De Statuâ Memoris.*

Clarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apelleâ redditus arte Memor.

10. *De Turno.*

Contulit ad Satyras ingentia pectora Turnus.
Cur non ad Memoris carmina? Frater erat.

11. *Ad Puerum suum.*

Tolle, puer, calices, tepidique toreumata Nili;
Et mihi securâ pocula trade manu,
Trita patrum labris, et tonso pura ministro:
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemmâ, qui Mentora frangis
In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

12. *In Zoïlum.*

Jus tibi natorum vel septem, Zoïle, detur,
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

13. *Epitaphium Paridis, Pantomimi.*

Quisquis Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, salesque Nili,
Ars et gratia, lusus et voluptas,
Romani decus et dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulcro.

14. *De Colono.*

Hæredes, nolite brevem sepelire colonum:
Nam terra est illi quantulacumque gravis.

15. *De Libro suo.*

Sunt chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ:
Hic totus volo rideat libellus,
Et sit nequior omnibus libellis;
Qui vino madeat, nec erubescat
Pingui sordidus esse Cosmiano.

Ludat cum pueris, amet puellas;
Nec per circuitus loquatur illam,
Ex quâ nascimur, omnium parentem,
Quam sanctus Numa mentulam vocabat.
Versus hos tamen esse tu memento
Saturnalitios, Apollinaris.
Mores non habet hic meos libellus.

16. *Ad Lectores.*

Qui gravis ès nimium, potes hinc jam, lector, abire
Quo libet: urbanæ scripsimus ista togæ.
Nam mea Lampsacio lascivit pagina versu,
Et Tartessiacâ concrepat æra manu.
O! quoties rigidâ pulsabis pallia venâ,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
Tu quoque nequitias nostri lususque libelli
Uda puella leges, sis Patavina licet.
Erubuit, posuitque meum Lucretia librum;
Sed coram Bruto. Brute, recede: leget.

17. *Ad Sabinum.*

Non omnis nostri nocturna est pagina libri:
Invenies et quod mane, Sabine, legas.

18. *In Lupum.*

Donâsti, Lupe, rus sub urbe nobis:
Sed rus est mihi majus in fenestrâ.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit uno,
Clausæ cui folium rosæ corona est;
In quo non magis invenitur herba,
Quam costi folium, piperve crudum;
In quo nec cucumis jacere rectus,

Nec serpens habitare tota possit.
Erucam male pascit hortus unam;
Consumto moritur culex salicto;
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, et colono
Tamquam sus Calydonius timetur;
Et sublata volantis ungue Procnes
In nido seges est hirundinino;
Et cum stet sine falce, mentulâque,
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis;
Et mustum nuce condimus picatâ.
Errâsti, Lupe, literâ sed unâ:
Nam, quo tempore prædium dedisti,
Mallem tu mihi prandium dedisses.

19. *In Gallam.*

Quæris cur nolim te ducere, Galla? Diserta es.
Sæpe solœcismum mentula nostra facit.

20. *Ad Lectorem gravem.*

Cæsaris Augusti lascivos, livide, versus
Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
"Quod futuit Glaphyren Antonius, hanc mihi pœnam
" Fulvia cônstituit, se quoque uti futuam.
" Fulviam ego ut futuam? Quid si me Manius oret,
" Pædicem? faciam? Non, puto, si sapiam.
" Aut futue, aut pugnemus, ait. Quid, quod mihi vitâ
" Carior est ipsâ mentula? signa canant."
Absolvis lepidos nimirum, Auguste, libellos,
Qui scis Românâ simplicitate loqui.

21. *In Lydiam.*

Lydia tam laxa est, equitis quam culus aëni;
  Quam celer arguto qui sonat ære trochus;
Quam rota transmisso toties intacta petauro;
  Quam vetus a crassâ calceus udus aquâ;
Quam quæ rara vagos exspectant retia turdos;
  Quam Pompeiano vela negata Noto;
Quam quæ de phthisico lapsa est armilla cinædo;
  Culcita Leuconico quam viduata suo;
Quam veteres brachæ Britonis pauperis, et quam
  Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piscinâ dicor futuisse marinâ.
  Nescio: piscinam me futuisse puto.

22. *In Pædiconem masturbantem.*

Mollia quod nivei duro teris ore Galesi
  Basia, quod nudo cum Ganymede jaces,
Quis neget hoc nimium? sed sit satis: inguina saltem
  Parce fututrici sollicitare manu.
Lævibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat;
  Et faciunt digiti, præcipitantque virum.
Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri
  Barba; nec in clarâ balnea luce placent.
Divisit natura mares: pars una puellis,
  Una viris genita est: utere parte tuâ.

23. *In Silam.*

Nubere Sila mihi nullâ non lege parata est:
  Sed Silam nullâ ducere lege volo.
Cum tamen instaret, decies mihi dotis in auro
  Sponsa dabis, dixi: quid minus esse potest?
Nec futuam quamvis primâ te nocte maritus;
  Communis tecum nec mihi lectus erit;
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam;

Ancillam mittes et mihi jussa tuam.
Te spectante, dabit nobis lasciva minister
Basia, sive meus, sive erit ille tuus.
Ad cœnam venies: sed sic divisa recumbes,
Ut non tangantur pallia nostra tuis.
Oscula rara dabis nobis; sed non dabis ultro;
Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
Si potes ista pati, si nil perferre recusas,
Invenies, qui te ducere, Sila, velit.

24. *Ad Labullum.*

Dum te prosequor, et domum reduco,
Aurem dum tibi præsto garrienti,
Et, quidquid loqueris, facisque, laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si, quod Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat causidicus, poëta carpit,
Propter te perit? hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: sic fit,
Cum cœnare domi poëta non vult.

25. *In Linum.*

Illa salax nimium, nec paucis nota puellis,
Stare Lino desît mentula: lingua, cave.

26. *Ad Telesphorum Puerum.*

O mihi grata quies, o blanda, Telesphore, cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Basia da nobis vetulo, puer, uda Falerno;

Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris super hæc Veneris si gaudia vera,
Esse negem melius cum Ganymede Jovi.

27. *Ad Flaccum.*

Ferreus es, si stare potest tibi mentula, Flacce,
Cum te sex cyathos orat amica gari;
Vel duo frusta rogat cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto se botryone putat;
Cui portat gaudens ancilla paropside rubrâ
Alecem, sed quam protinus illa voret;
Aut, cum perfricuit frontem, posuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.
At mea me libram foliati poscat amica,
Aut virides gemmas, sardonychasve pares:
Nec nisi prima velit de Tusco serica vico;
Aut centum aureolos, sic velut æra, roget.
Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
Nolo: sed, his ut sit digna puella, volo.

28. *De nephritico, sed phrenetico.*

Invasit medicum sicâ nephriticus, Aucte,
Et præcidit Hylan. Hic, puto, sanus erat.

29. *Ad Phyllidem.*

Languida cum vetulâ tractare virilia dextrâ
Cœpisti, jugulor pollice, Phylli, tuo:
Nam cum me murem, cum me tua lumina dicis,
Horis me refici vix puto posse decem.
Blanditias nescis: Dabo, dic, tibi millia centum;
Et dabo Setini jugera culta soli:
Accipe vina, domum, pueros, chrysendeta, mensas.
Nil opus est digitis: sic mihi, Phylli, frica.

30. *In Zoïlum.*

Os male causidicis et dicis olere poëtis:
Sed fellatori, Zoïle, pejus olet.

31. *In Cæcilium.*

Atreus Cæcilius cucurbitarum
Sic illas, quasi filios Thyestæ,
In partes lacerat, secatque mille.
Gustu protinus has edes in ipso;
Has primâ feret, alterâve cœnâ;
Has cœnâ tibi tertiâ reponet.
Hinc seras epidipnidas parabit;
Hinc pistor fatuas facit placentas;
Hinc et multiplices struit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coquo minutal,
Ut lentem positam fabamque credas:
Boletos imitatur, et botellos,
Et caudam cybii, brevesque mænas:
Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer sapore
In rutæ folium Capellianæ.
Sic implet gabatas, paropsidasque,
Et læves scutulas, cavasque lances.
Hoc lautum putat, hoc putat venustum,
Unum ponere ferculis tot assem.

32. *In Nestorem.*

Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibulâ sarta palude teges;
Nec puer, aut senior; nulla est ancilla, nec infans,
Nec sera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Nestor, dici atque videri
Pauper; et in populo quæris habere locum.

Mentiris, vanoque tibi blandiris honore.
Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

33. *De Prasino.*

Sæpius ad palmam Prasinus post fata Neronis
Pervenit, et victor præmia plura refert.
I nunc, Livor edax, dic te cessisse Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

34. *De Apro.*

Ædes emit Aper, sed quas nec noctua vellet
Esse suas; adeo nigra, vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
Cœnabit belle, non habitabit, Aper.

35. *Ad Fabullum.*

Ignotos mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te,
Miraris, quereris que, litigasque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

36. *De Caio Proculo.*

Caïus hanc lucem gemmâ mihi Julius albâ
Signat, io! votis redditus, ecce, meis.
Desperâsse juvat, veluti jam rupta sororum
Fila: minus gaudent, qui timuêre nihil.
Hypne, quid exspectas piger? immortale Falernum
Funde: senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces, et sex cyathos, bessemque bibamus,
Caïus ut fiat, Julius, et Proculus.

37. *In Zoïlum.*

Zoïle, quid totâ gemmam præcingere librâ
Te juvat, et miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

38. *De Mulione surdo.*

Mulio viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? Surdus erat.

39. *In Charidemum.*

Cunarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsâ sudaria barbâ,
Et queritur labris puncta puella meis.
Sed tibi non crevi: te noster villicus horret:
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare;
Nil mihi vis, et vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis;
Et vix a ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumsi cultus, unxive capillos,
Exclamas, Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes,
Tamquam de cellâ sit cadus ille tuâ.
Desine: non possum libertum ferre Catonem.
Esse virum jam me dicet amica tibi.

40. *De Luperco.*

Formosam Glyceren amat Lupercus,
Et solus tenet, imperatque solus;
Quam toto sibi mense non fututam

Cum tristis quereretur; et roganti
Causam reddere vellet Æliano,
Respondit, Glyceræ dolere dentes.

41. *De Amyntâ.*

Indulget pecori nimium dum pastor Amyntas,
Et gaudet famâ, luxuriâque gregis;
Cedentes oneri ramos, silvamque fluentem
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna, pater.
Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Iolas:
Te satis est nobis annumerare pecus.

42. *In Cæcilianum.*

Vivida cum poscas epigrammata, mortua ponis
Lemmata: qui fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia, nasci;
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

43. *In Uxorem.*

Deprensum in puero tetricis me vocibus, uxor,
Corripis, et culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties lascivo Juno Tonanti?
Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
Incurvabat Hylam posito Tirynthius arcu:
Tu Megaram credis non habuisse nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva; sed illas
Œbalius flammas jussit abire puer.
Briseïs multum quamvis aversa jaceret,
Æacidæ propior lævis amicus erat.
Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus;
Teque puta cunnos, uxor, habere duos.

44. *Ad Senem orbum.*

Orbus es, et locuples, et Bruto consule natus:
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ, sed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

45. *In Cantharum.*

Intrâsti quoties inscriptæ limina cellæ,
Seu puer arrisit, sive puella tibi,
Contentus non es foribus, veloque, serâque;
Secretumque jubes grandius esse tibi.
Oblinitur minimæ siqua est suspicio rimæ,
Punctaque, lascivâ quæ terebrantur acu.
Nemo est tam teneri, tam sollicitique pudoris,
Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

46. *In Mævium.*

Jam, nisi per somnum, non arrigis; et tibi, Mævi,
Incipit in medios meiere verpa pedes;
Truditur et digitis pannucea mentula lassis,
Nec levat exstinctum sollicitata caput.
Quid miseros frustra cunnos, culosque lacessis?
Summa petas: illic mentula vivit anus.

47. *In Blattaram.*

Omnia femineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blattara? Ne futuat.
Cur nec Pompeiâ lentus spatiatur in umbrâ,
Nec petit Inachidos limina? Ne futuat.
Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelidâ Virgine? Ne futuat.
Cum sic feminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blattara? Ne futuat.

48. *In Silium (Italicum).*

Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem dominumque sui tumulive larisve
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

49. *De Silio.*

Jam prope desertos cineres et sancta Maronis
Nomina qui coleret, pauper et unus erat.
Silius Arpino tandem succurrit agello;
Silius et vatem, non minor ipse, colit.

50. *In Phyllida.*

Nulla est hora tibi, quâ non me, Phylli, furentem
Despolies; tantâ calliditate rapis.
Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto;
Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.
Nunc furtiva lucrifieri bombycina possunt:
Profertur Cosmi nunc mihi siccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri cariosa Falerni,
Expiet ut somnos garrula saga tuos.
Nunc, ut emam grandemve lupum, mullumve bilibrem,
Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, et tandem veri respectus, et æqui.
Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

51. *De Titio.*

Tanta est, quæ Titio columna pendet,
Quantam Lampsaciæ colunt puellæ.
Hic, nullo comitante, nec molesto,
Thermis grandibus et suis lavatur:
Anguste Titius tamen lavatur.

52. *Ad Julium Cerealem.*

Cœnabis belle, Juli Cerealis, apud me:
  Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare: lavabimur una:
  Scis, quam sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
  Utilis, et porris fila resecta suis.
Mox vetus, et tenui major cordylla lacerto;
  Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui versata favillâ;
  Et Velabrensi massa recocta foco;
Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ:
  Hæc satis in gustu. Cætera nôsse cupis?
Mentiar, ut venias: pisces, conchylia, sumen,
  Et cortis saturas, atque paludis, aves;
Quæ nec Stella solet, rarâ nisi ponere cœnâ.
  Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantas,
  Rura vel æterno proxima Virgilio.

53. *De Claudiâ Rufinâ.*

Claudia cœruleis cum sit Rufina Britannis
  Edita, quam Latiæ pectora plebis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres
  Italides possunt, Atthides esse suam.
Dî bene, quod sancto peperit fecunda marito,
  Quod sperat generos, quodque puella nurus.
Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
  Et semper natis gaudeat illa tribus.

54. *In Zoïlum.*

Unguenta et casias, et olentem funera myrrham,
  Thuraque de medio semicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,

Improbe, de turpi, Zoïle, redde sinu.
A pedibus didicêre manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

55. De Lupo, ad Urbicum.

Hortatur fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas: nihil est, quod minus ille velit.
Ars est captandi, quod nolis, velle videri:
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus amici,
Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

56. In Chæremonem.

Quod nimium laudas, Chæremon Stoïce, mortem,
Vis animum mirer suspiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fractâ facit urceus ansâ,
Et tristis, nullo qui tepet igne, focus,
Et teges, et cimex, et nudi sponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et stipulâ, et nigro pane, carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
Constringatque tuos purpura texta toros;
Dormiat et tecum, qui, cum modo Cæcuba miscet,
Convivas roseo torserat ore, puer:
O quam tu cupies ter vivere Nestoris annos,
Et nihil ex ullâ perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam.
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

57. Ad Severum.

Miraris, docto quod carmina mitto Severo,
Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem?

Jupiter ambrosiâ satur est, et nectare vivit:
  Nos tamen exta Jovi cruda, merumque damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa Deorum,
  Si, quod habes, non vis, ergo quid accipies?

58. *In Telesphorum.*

Cum me velle vides, tentumque, Telesphore, sentis,
  Magna rogas: puta me velle negare; licet?
Et nisi juratus dixi, Dabo, subtrahis illas,
  Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid si me tonsor, cùm stricta novacula supra est,
  Tunc libertatem, divitiasque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonsor;
  Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curvâ cum tuta novacula thecâ,
  Frangam tonsori crura manusque simul.
At tibi nil faciam: sed lotâ mentula lævâ
  Λειχαζειν cupidæ dicet avaritiæ.

59. *De Charino.*

Senos Charinus omnibus digitis gerit,
  Nec nocte ponit, annulos;
Nec cum lavatur. Causa quæ sit, quæritis?
  Dactyliothecam non habet.

60. *De Chione et Phlogide.*

Sit Phlogis, an Chione Veneri magis apta, requiris?
  Pulchrior est Chione; sed Phlogis ulcus habet.
Ulcus habet, Priami quod tendere possit alutam,
  Quodque senem Pylium non sinat esse senem.
Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
  Quod sanare Criton, non quod Hygea potest.
At Chione non sentit opus, nec vocibus ullis
  Adjuvat: absentem, marmoreamve putes.
Exorare, Dei, si vos tam magna liceret,

Et bona velletis tam pretiosa dare;
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
Ut Phlogis; et Chione, quod Phlogis ulcus habet.

61. *De Manneio.*

Linguâ maritus, mœchus ore Manneius,
Summœnianis inquinatior buccis;
Quem cum fenestrâ vidit a Suburanâ
Obscœna nudum lena, fornicem cludit,
Mediumque mavult basiare, quam summum;
Modo qui per omnes viscerum tubos ibat,
Et voce certâ, consciâque dicebat,
Puer, an puella matris esset in ventre;
(Gaudete cunni; vestra namque res acta est)
Arrigere linguam non potest fututricem.
Nam, dum tumenti mersus hæret in vulvâ,
Et vagientes intus audit infantes,
Partem gulosam solvit indecens morbus:
Nec purus esse nunc potest, nec impurus.

62. *De Lesbiâ.*

Lesbia se jurat gratis nunquam esse fututam.
Verum est: cum futui vult, numerare solet.

63. *In Philomusum.*

Spectas nos, Philomuse, cum lavamur;
Et quare mihi tam mutoniati
Sint læves pueri, subinde quæris.
Dicam simpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuse, curiosos.

64. *In Faustum.*

Nescio tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
Hoc scio, quod scribit nulla puella tibi.

65. *In Justinum.*

Sexcenti cœnant a te, Justine, vocati
  Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit;
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam;
  Nec locus hic nobis invidiosus erat.
Posterà sed festæ reddes sollennia mensæ:
  Sexcentis hodie, cras mihi, natus eris.

66. *In Vacerram.*

Et delator es, et calumniator:
Et fraudator es, et negotiator:
Et fellator es, et lanista: miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

67. *In Maronem.*

Nil mihi das vivus: dicis, post fata daturum.
  Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

68. *Ad Mathonem.*

Parva rogas magnos: sed non dant hæc quoque magni.
  Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

69. *Epitaphium Lydiæ, Canis.*

Amphitheatrales inter nutrita magistros
  Venatrix, silvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima Dextro,
  Qui non Erigones mallet habere canem;
Nec qui, Dictæâ Cephalum de gente secutus,
  Luciferæ pariter venit ad astra Deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
  Qualia Dulichio fata fuêre cani.
Fulmineo spumantis apri sum dente peremta,
  Quantus erat, Calydon, aut Erymanthe, tuus.

Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

70. *In Tuccam.*

Vendere, Tucca, potes centenis millibus emtos?
Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
Nec te blanditiæ, nec verba, rudesque querelæ,
Nec te dente tuo saucia colla movent?
Ah facinus! tunicâ patet inguen utrimque levatâ;
Inspiciturque tuâ mentula facta manu:
Si te delectat numerata pecunia, vende
Argentum, mensas, murrhina, rura, domum.
Vende senes servos, agros et vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende, miser.
Luxuria est emere hos, (quis enim dubitatve, negatve?)
Sed multo major vendere luxuria est.

71. *De Ledâ.*

Hystericam vetulo se dixerat esse marito,
Et queritur futui Leda necesse sibi:
Sed flens atque gemens tanti negat esse salutem;
Seque refert potius proposuisse mori.
Vir rogat, ut vivat, virides nec deserat annos;
Et fieri, quod jam non facit ipse, sinit.
Protinus accedunt medici, medicæque recedunt;
Tolluntur que pedes: o medicina gravis!

72. *De Natâ.*

Drauci Nata sui vocat pipinnam,
Collatus cui Gallus est Priapus.

73. *In Lygdum.*

Venturum juras semper mihi, Lygde, roganti;
Constituisque horam, constituisque locum.

Cum frustra jacui longâ prurigine tentus,
  Succurrit pro te sæpe sinistra mihi.
Quid precer, o fallax, meritis et moribus istis?
  Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ.

74. *De Baccarâ.*

Curandum penem commisit Baccara Græcus
  Rivali medico: Baccara Gallus erit.

75. *In Cæliam.*

Thecâ tectus aëneâ lavatur
Tecum, Cælia, servus: ut quid, oro,
Non sit cum citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
Omnes an tibi nos sumus spadones?
Ergo, ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

76. *Ad Pætum.*

Solvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis,
  Perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu, qui
  Bis centena potes perdere, perde decem.

77. *In Vacerram.*

In omnibus Vacerra quod conclavibus
Consumit horas, et die totâ sedet,
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

78. *Ad Victorem, Sponsum.*

Utere femineis complexibus, utere, Victor;
  Ignotumque sibi mentula discat opus.

Flammea texuntur sponsæ; jam virgo paratur;
  Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pædicare semel cupido dabit illa marito,
  Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt;
  Et dicent, Uxor, non puer, ista tibi est.
Heu! quantos æstus, quantos patiêre labores,
  Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
Ergo Suburanæ tironem trade magistræ.
  Illa virum faciet: non bene virgo docet.

79. *Ad Pætum.*

Ad primum decimâ lapidem quod venimus horâ,
  Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa,
  Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

80. *De Baiis.*

Litus beatæ Veneris aureum, Baias,
Baias superbæ blanda dona Naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo digne non satis tamen Baias.
Sed Martialem malo, Flacce, quam Baias.
Optare utrumque pariter, improbum votum est.
Quod si Deorum munere hoc tibi detur,
Quid gaudiorum est Martialis et Baiæ!

81. *De Spadone, et Sene.*

Cum sene communem vexat spado Dindymus Æglen;
  Et jacet in medio sicca puella toro:
Viribus hic operi non est, hic utilis annis.
  Ergo sine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
  Hunc juvenem facias, hunc, Cytherea, virum.

82. *De Philostrato.*

A Sinuessanis conviva Philostratus undis
  Conductum repetens nocte jubente larem,
Pæne imitatus obit sævis Elpenora fatis,
  Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus,
  Si potius vestras ille bibisset aquas.

83. *Ad Sosibianum.*

Nemo habitat gratis, nisi dives et orbus, apud te.
  Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

84. *De Antiocho, Tonsore.*

Qui nondum Stygias descendere quærit ad undas,
  Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minus sævis lacerantur brachia cultris,
  Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enteroceelas,
  Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, et Stoïca menta;
  Collaque pulvereâ nudet equina jubâ.
Hic miserum Scythicâ sub rupe Promethea radat;
  Carnificem nudo pectore poscet avem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus;
  Antiochi tantum barbara tela sonent.
Hæc quæcumque meo numeratis stigmata mento,
  In vetuli pyctæ qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
  Antiochi ferrum est, et scelerata manus.
Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
  Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

85. *In Zoïlum.*

re percussa est subito tibi, Zoïle, lingua,
  m lingis: certe, Zoïle, nunc futues.

86. *In Parthenopæum.*

Leniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
  Assidue tussis, Parthenopæe, tibi,
Mella dari, nucleosque jubet, dulcesque placentas,
  Et quidquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus.
  Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.

87. *Ad Charidemum.*

Dives eras quondam; sed tunc pædico fuisti;
  Et tibi nulla diu femina nota fuit.
Nunc sectaris anus: o quantum cogit egestas!
  Illa fututorem te, Charideme, facit.

88. *De Charisiano.*

Multis jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Charisianus.
Causam cum modo quærerent sodales,
Ventrem dixit habere se solutum.

89. *Ad Pollam.*

Intactas quare mittis mihi, Polla, coronas?
  A te vexatas malo tenere rosas.

90. *In Chrestillum.*

Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt,
  Sed quæ per salebras, altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio res carmine major habetur,
  "*Luceilei columellâ hac situ' Metrophan' est.*"
Attonitusque legis "*terraï frugiferaï;*"
  Accius et quidquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas?
  Dispeream, si scis, mentula quid sapiat.

91. *Epitaphium Canaces.*

Æolidôn Canace jacet hoc tumulata sepulcro,
  Ultima cui parvæ septima venit hiems.
Ah scelus! ah facinus! properas quid flere, viator?
  Non licet hîc vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
  Abstulit, et tenero sedit in ore lues:
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi;
  Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
  Debuerant aliâ fata venire viâ.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
  Ne posset duras flectere lingua Deas.

92. *In Zoïlum.*

Mentitur, qui te vitiosum, Zoïle, dixit.
  Non vitiosus homo es, Zoïle, sed vitium.

93. *De Theodoro.*

Pierios vatis Theodori flamma penates
  Abstulit: hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus! o magnum facinus, crimenque Deorum,
  Non arsit pariter quod domus, et dominus!

94. *In Verpum, Æmulum.*

Quod nimium lives, nostris et ubique libellis
  Detrahis, ignosco: verpe poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quod, cum mea carmina carpas,
  Compilas: et sic, verpe poëta, sapis.
Illud me cruciat, Solymis quod natus in ipsis,
  Pædicas puerum, verpe poëta, meum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis.
  Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

95. *Ad Flaccum.*

Incideris quoties in basia fellatorum,
In solio puto te mergere, Flacce, caput.

96. *Ad Germanum.*

Martia, non Rhenus, salit hîc, Germane: quid obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacûs?
Barbare, non debet, submoto cive, ministri
Captivam victrix unda levare sitim.

97. *In Thelesillam.*

Unâ nocte quater possum: sed quattuor annis
Si possum, peream, te, Thelesilla, semel.

98. *Ad Bassum.*

Effugere non est, Basse, basiatores.
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, et illinc, usquequaque, quacumque.
Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, et algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cucullis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle, veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clusa.
Rimas per omnes basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Sævique fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et e curuli jura gentibus reddas;

Adscendet illâ basiator, atque illâ:
Febricitantem basiabit, et flentem;
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit et cacanti. Remedium mali solum est,
Facias amicum, basiare quem nolis.

99. *In Lesbiam.*

De cathedrâ quoties surgis, jam sæpe notavi,
Pædicant miseram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextrâ, conata sinistrâ
Vellere, cum lacrymis eximis, et gemitu.
Sic constringuntur geminâ Symplegade culi,
Et Minyas intrant, Cyaneasque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo:
Lesbia, nec surgas, censeo, nec sedeas.

100. *Ad Flaccum.*

Habere amicam nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat, et genu pungat;
Cui serra lumbis, cuspis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

101. *Ad Flaccum.*

Thaïda tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
Tu, puto, quod non est, Flacce, videre potes.

102. *In Lydiam.*

Non est mentitus, qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita, si taceas, et si tam muta recumbas,
Quam silet in cerâ vultus, et in tabulâ.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;

Et sua plus nulli, quam tibi, lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto:
Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

103. *Ad Sophronium.*

Tanta tibi est animi probitas orisque, Sophroni,
Ut mirer fieri te potuisse patrem.

104. *In Uxorem.*

Uxor, vade foras, aut moribus utere nostris:
Non ego sum Curius, non Numa, non Tatius.
Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
Tu properas potâ surgere tristis aquâ.
Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucernâ,
Et juvat admissâ rumpere luce latus.
Fascia te, tunicæque, obscuraque pallia celant:
At mihi nulla satis nuda puella jacet.
Basia me capiunt blandas imitata columbas:
Tu mihi das, aviæ qualia mane soles.
Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
Nec digitis: tamquam thura, merumque pares.
Masturbabantur Phrygii post ostía servi,
Hectoreo quoties sederat uxor equo.
Et, quamvis Ithaco stertente, pudica solebat
Illic Penelope semper habere manum.
Pædicare negas: dabat hoc Cornelia Graccho,
Julia Pompeio, Porcia, Brute, tibi.
Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
Si te delectat gravitas, Lucretia toto
Sis licet usque die: Laïda nocte volo.

105. *Ad Garricum.*

Mittebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

106. *Ad Albium Maximum.*

Albi Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantum lege: namque et occupatus,
Et non es nimium laboriosus.
Transis hos quoque quattuor? Sapisti.

107. *Ad Septicianum.*

Explicitum nobis usque ad sua cornua librum,
Et quasi perlectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo: verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

108. *Ad Lectorem.*

Quamvis tam longo possis satur esse libello,
Lector, adhuc a me disticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.
Lector, solve. Taces, dissimulasque? Vale.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER DUODECIMUS.

M. Val. Martialis Prisco suo Salutem.

Scio me patrocinium debere contumacissimæ triennii desidiæ; quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius quam officiosi esse videamur; nedum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, et sine solatio, et sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem; in quâ hoc maximum et primum est, quod civitatis aures, quibus assueveram, quæro, et videor mihi in alieno foro litigare. Siquid est enim in libellis meis, quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt; ad summam omnium, ea, quæ delicati reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, et judicii loco livor, et unus aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a gestiente fieri solebant. Nequid tamen et advenienti tibi ab urbe, et exigenti negarem, (cui non refero gratiam,

si tantum ea præsto, quæ possim) imperavi mihi, quod indulgere consueveram; et studui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoriâ suâ. Tu velim ista, quæ tantum apud te non periclitantur, diligenter æstimare et excutere non graveris; et, quod tibi difficillimum est, de nugis nostris judices nitore seposito, ne Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

1. *Ad eumdem.*

Retia dum cessant, latratoresque Molossi,
  Et non invento silva quiescit apro,
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
  Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit.

2. *Ad sua Carmina.*

Quæ modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,
  Ite Sacrâ; jam non pulverulenta via est.

3. *Ad Librum suum.*

Ad populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
  Ibis, io, Romam nunc, peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
  Dat patrios manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
  Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
  Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel si malueris, primâ gradiêre Suburâ:
  Atria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella penates,
  Clarus Hyanteæ Stella sititor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
  Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.

Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum;
Nec nimium siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? Versus duo tresve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

4. *Ad Priscum.*

Quod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,
Mæcenas, atavis regibus ortus eques,
Gentibus et populis, hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium; tu, siquid posse videmur;
Tu das ingenuæ jus mihi pigritiæ.

5. *Ad Cæsarem.*

Longior undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor est, et breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti:
Hæc lege tu, Cæsar: forsan et illa leges.

6. *In Commendationem Nervæ.*

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clemèntia, cauta Potestas
Jam redeunt: longi terga dedêre Metus.
Hoc populi, gentesque tuæ, pia Roma, precantur,
Dux tibi sit semper talis, et iste diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato.
Largiri, præstare, breves extendere census,
Et dare, quæ faciles vix tribuêre Dei,
Nunc licet, et fas est: sed tu, sub principe duro,
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

7. *De Ligeiâ.*

Toto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Ligeia, trima est.

8. *In Commendationem Trajani.*

Terrarum Dea, gentiumque, Roma,
Cui par est nihil, et nihil secundum,
Trajani modo læta cum futuros
Tot per sæcula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret;
Dixit præside gloriosa tali:
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem; venite.

9. *Ad Cæsarem.*

Palma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti mores in loca nostra tuos.

10. *De Africano.*

Habet Africanus millies; tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

11. *Mittit Librum ad Parthenium.*

Parthenio dic, Musa, tuo nostroque salutem:
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?

Et si forte (sed hoc vix est sperare) vacabit,
   Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga;
Quattuor et tantum timidumque brevemque libellum
   Commendet verbis: Hunc tua Roma legit.

12. *In Postumum.*

Omnia promittis, cum totâ nocte bibisti:
   Mane nihil præstas. Postume, mane bibe.

13. *Ad Auctum.*

Genus, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse, quam donare, vilius constat.

14. *Ad Priscum.*

Parcius utaris, moneo, rapiente veredo,
   Prisce; nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, et acri
   Decidit excussus, nec rediturus, equo.
Insidias et campus habet: nec fossa, nec agger,
   Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt, qui tanta tibi spectacula præstent,
   Invidiâ fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula, Tuscis
   (Tutior est virtus) insidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? Sæpius illis,
   Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem.

15. *Adulatorium.*

Quidquid Parrhasiâ nitebat aulâ,
Donatum est oculis, Deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, et stupet superbi
Regis delicias, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:

Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Jove nunc sumus beati:
At nuper (pudet, ah! pudet fateri)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

16. *In Labienum.*

Addixti, Labiene, tres agellos:
Emisti, Labiene, tres cinædos:
Pædicas, Labiene, tres agellos.

17. *In Lentinum.*

Quare tam multis a te, Lentine, diebus
  Non abeat febris, quæris, et usque gemis.
Gestatur tecum pariter, pariterque lavatur:
  Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum.
Ebria Setino fit sæpe, et sæpe Falerno:
  Nec nisi per niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfusa rosis, et nigra recumbit amomo;
  Dormit et in plumâ, purpureoque toro.
Cum sit ei pulchre, cum tam bene vivat apud te,
  Ad Damam potius vis tua febris eat?

18. *Ad Juvenalem.*

Dum tu forsitan inquietus erras
Clamosâ, Juvenalis, in Suburâ,
Aut collem dominæ teris Dianæ;
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius, et minor, fatigant;
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit,
Auro Bilbilis et superba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris.

Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora,
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.
Ignota est toga: sed datur petenti
Ruptâ proxima vestis e cathedrâ.
Surgentem focus excipit superbâ
Vicini strue cultus iliceti,
Multâ villica quem coronat ollâ.
Venator sequitur; sed ille, quem tu
Secretâ cupias habere silvâ.
Dispensat pueris, rogatque longos
Lævis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

19. *De Æmilio.*

In thermis sumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris se negat Æmilius.

20. *Ad Fabullum.*

Quare non habeat, Fabulle, quæris
Uxorem Themison? Habet sororem.

21. *Ad Marcellam.*

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis; Pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam:
Nulla nec in mediâ certabit nata Suburâ,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partûs,
Romanam deceat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

22. *De Philænide.*

Quam sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

23. *In Læliam.*

Dentibus atque comis, nec te pudet, uteris emtis.
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

24. *Ad Juvencum, de Covino Curru.*

O jucunda, covine, solitudo,
Carrucâ magis, essedoque gratum
Facundi mihi munus Æliani!
Hîc mecum licet, hîc, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non rector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit.
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.
O! si conscius esset hîc Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quam bene sic dies abiret!

25. *In Thelesinum.*

Cum rogo te nummos sine pignore, Non habeo, inquis.
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exsilii comitem quæris? agellus eat.

26. *In avarum Amicum.*

Sexaginta teras cum limina mane senator,
Esse tibi videor desidiosus eques,
Quod non a primâ discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu, purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre, patique lutum,
Quid petitur? Ruptâ cum pes vagus exit alutâ,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ;
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, Rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
Viginti nummis non ego malo famem?
Cur sit cœna mihi, tibi sit provincia merces,
Et faciamus idem, nec mereamur idem?

27. *In Seniam.*

A latronibus esse te fututam
Dicis, Senia: sed negant latrones.

28. *In Cinnam.*

Poto ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces:
Et quereris quod non, Cinna, bibamus idem!

29. *De Hermogene, Fure.*

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
Tu licet observes dextram, teneasque sinistram,
Inveniet, mappam quâ ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Casuras alte sic rapit Iris aquas.

Nuper cum Myrino peteretur missio læso,
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cum vellet mittere mappam,
Prætori mappam surpuit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile e mensâ surpuit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit, medios discingere lectos,
Mensarumque pedes, non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant spectacula sole,
Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cum stetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
A cœnâ semper rettulit Hermogenes.

30. *Ad Aprum.*

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, non amicum.

31. *De Hortis Marcellæ Uxoris.*

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataque, nec bifero cessura rosaria Pæsto,
Quodque viret Jani mense, nec alget olus,
Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
Quæque gerit similes candida turris aves,
Munera sunt dominæ post septima lustra reverso;
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere, Malo meos.

32. *In Vacerram.*

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, sarcinas tuas; vidi;
Quas non retentas pensione pro bimâ
Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emersas.
Has tu priores frigore et fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum, sequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, et bipes mensa,
Et, cum lucernâ, corneoque cratere,
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis suberat amphoræ cervix:
Fuisse gerres, aut inutiles mœnas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ misit aura piscinæ.
Nec quadra deerat casei Tolosatis,
Quadrima nigri nec corona puleii,
Calvæque restes allioque, cepisque,
Nec plena turpi matris olla resinâ.
Summœnianæ quâ pilantur uxores.
Quid quæris ædes, villicosque derides,
Habitare gratis, o Vacerra, cum possis?
Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

33. *De Labieno.*

Ut pueros emeret, Labienus vendidit hortos:
Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

34. *Ad Julium Martialem.*

Triginta mihi, quattuorque messes
Tecum, si memini, fuêre, Juli;

Quarum dulcia mixta sunt amaris:
Sed jucunda tamen fuère plura.
Et si calculus omnis huc et illuc
Diversus bicolorque digeratur,
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus, et minus dolebis.

35. *Ad Callistratum.*

Tamquam simpliciter mecum, Callistrate, vivas,
Dicere percisum te mihi sæpe soles.
Non es tam simplex, quam vis, Callistrate, credi:
Nam quisquis narrat talia, plura tacet.

36. *In Labullum.*

Libras quattuor aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepantes,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. Quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu, pedibusque gloriari?
Tigrim vince, levemque Passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

37. *In nasutum.*

Nasutus nimium cupis videri.
Nasutum volo; nolo polyposum.

38. *Ad Candidum.*

Hunc, qui femineis noctesque diesque cathedris
Incedit, totâ notus in urbe nimis,
Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber,
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret,
Non est quod timeas, Candide: non futuit.

39. *In Sabellum.*

Odi te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus et Sabellus.
Bellum denique malo, quam Sabellum.
Tabescas utinam, Sabelle, belle!

40. *In Pontilianum.*

Mentiris? credo: recitas mala carmina? laudo:
Cantas? canto: bibis, Pontiliane? bibo.
Pedis? dissimulo: gemmâ vis ludere? vincor.
Res una est, sine me quam facis, et taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi. Mortuus, inquis,
Accipiam bene te. Nil volo: sed morere.

41. *In Tuccam.*

Non est, Tucca, satis, quod es gulosus:
Et dici cupis, et cupis videri.

42. *De Callistrato et Afro.*

Barbatus rigido nupsit Callistratus Afro
Hac, quâ lege viro nubere virgo solet.
Præluxêre faces; velârunt flammea vultus;
Nec tua defuerunt verba, Thalasse, tibi.

Dos etiam dicta est. Nondum tibi, Roma, videtur
Hoc satis? Exspectas numquid ut et pariat?

43. *In Sabellum.*

Facundos mihi, sed libidinosos
Legisti nimium, Sabelle, versus,
Quales nec Didymi sciunt puellæ,
Nec molles Elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris novæ figuræ,
Quales perditus audeat fututor;
Præstent, et taceant quid exoleti;
Quo symplegmate quinque copulentur;
Quâ plures teneantur a catenâ;
Exstinctam liceat quid ad lucernam.
Tanti non erat esse te disertum.

44. *Ad M. Unicum.*

Unice, cognato junctum mihi sanguine nomen,
Quique geris studiis corda propinqua meis;
Carmina cum facias soli cedentia fratri,
Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te posset amare Catullo,
Te, post Nasonem, blanda Corinna sequi.
Nec deerant Zephyri, si te dare vela juvaret;
Sed tu litus amas: hoc quoque fratris habes.

45. *Ad Phœbum.*

Hædinâ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse calceatum.

46. *Ad Classicum.*

Vendunt carmina Gallus et Lupercus.
Sanos, Classice, nunc nega poëtas.

47. *In habentem varios Mores.*

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum possum viveré, nec sine te.

48. *In lautum Invitatorem.*

Boletos et aprum si, tamquam vilia, ponis,
Et non esse putas hæc mea vota, volo.
Si fortunatum fieri me credis, et hæres
Vis scribi propter quinque Lucrina, vale.
Lauta tamen cœna est; fateor, lautissima: sed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil,
Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,
Vel quicumque canis, junctaque testa viæ.
Mullorum, leporumque, et suminis exitus hic est,
Sulfureusque color, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit comissatio tanti,
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipse Deus nectar mihi; fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

49. *Ad Linum, Pædagogum.*

Crinitæ Line pædagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat suarum,
Et credit cuï Postumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinos;

Sic te, perpetuâ fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero, precor, furori,
Et serves aliquando negligenter
Illos, qui male cor meum perurunt,
Quos et noctibus et diebus opto
In nostro cupidus sinu videre,
Formosos, niveos, pares, gemellos,
Grandes, non pueros, sed uniones.

50. *In habentem amœnas Ædes.*

Daphnonas, platanonas, et aërias cyparissos,
Et non unius balnea solus habes;
Et tibi centenis stat porticus alta columnis;
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx;
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit;
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno, locus est: quam bene non habitas!

51. *De Fabullino.*

Tam sæpe nostrum decipi Fabullinum,
Miraris, Aule? Semper bonus homo tiro est.

52. *Ad Semproniam.*

Tempora Pieriâ solitus redimire coronâ,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hîc situs est, hîc ille tuus, Sempronia, Rufus;
Cujus et ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio narraris fabula campo;
Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, quæ deserto raptore redîsti;
Noluit illa virum, vel repetita, sequi.
Ridet, et Iliacos audit Menelaüs amores:
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.

Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygiâ notior umbra domo.
Non aliena videt, sed amat, Proserpina raptas:
Iste tibi dominam conciliabit amor.

53. *In Avarum.*

Nummi cum tibi sint, opesque tantæ,
Quantas civis habet, paterve, rarus;
Largiris nihil; incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
Custodem Scythici fuisse luci.
Sed causa, ut memoras, et ipse jactas,
Diræ filius est rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

54. *In Zoïlum.*

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus,
Rem magnam præstas, Zoïle, si bonus es.

55. *Ad Puellas.*

Gratis qui dare vos jubet, puellæ,
Insulsissimus, improbissimusque est.
Gratis ne date; basiate gratis.
Hoc Ægle negat, hoc avara vendit.
Sed vendat bene, basiare quantum est?
Hoc vendit quoque nec levi rapinâ:
Aut libram petit illa Cosmiani,
Aut binos quater a novâ monetâ,
Ne sint basia muta, nec maligna,
Nec clusis aditum neget labellis.
Humane facit hoc tamen: sed unum est:
Gratis quæ dare basium recusat,
Gratis lingere nec recusat Ægle.

56. *In Polycharmum.*

Ægrotas uno decies aut sæpius anno;
  Nec tibi, sed nobis, hoc, Polycharme, nocet.
Nam, quoties surgis, soteria poscis amicos.
  Sit pudor: ægrota jam, Polycharme, semel.

57. *Ad Sparsum.*

Cur sæpe sicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi; negant vitam
Ludimagistri mane, nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neronianâ nummularius massâ:
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cum secta Colcho luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus,
Nec in Falerno colle major auctumnus;
Intraque limen clausus essedo cursus,
Et in profundo somnus, et quies nullis
Offensa linguis; nec dies, nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma: tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

58. *Ad Alaudam.*

Ancillariolum tua te vocat uxor, et ipsa
  Lecticariola est: estis, Alauda, pares.

59. *De importunis Basiatoribus.*

Tantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modo quindecim reverso,
Quantum Lesbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modo pelle basiatâ,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defioculusque, et inde lippus,
Fellatorque, recensque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

60. *Ad suum Natalem.*

Martis alumne dies, roseam quo lampada primum,
  Magnaque siderei vidimus ora Dei;
Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
  Qui fueras Latiâ cultus in urbe mihi;
Da veniam, servire tuis quod nolo Kalendis,
  Et, quâ sum genitus, vivere luce volo.
Natali pallere suo, ne calda Sabello
  Desit; et, ut liquidum potet Alauda merum,
Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco;
  Atque inter mensas ire, redire, suas;
Excipere hos, illos, et totâ surgere cœnâ,
  Marmora calcantem frigidiora gelu:
Quæ ratio est, hæc sponte tuâ perferre, patique,
  Quæ, te si jubeat rex dominusque, neges?

61. *De Ligurrâ.*

Versus, et breve vividumque carmen
In te ne faciam, times, Ligurra;
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisquè frustra.
In tauros Libyci fremunt leones;
Non sunt papilionibus molesti.
Quærâs, censeo, si legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam,
Qui carbone rudi, putrique cretâ
Scribit carmina, quæ legunt cacantes.
Frons hæc stigmate non meo notanda est.

62. *Ad Saturnum, pro Prisco Terentio.*

Antiqui rex magne poli, mundique prioris,
  Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
  Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus;
Lætus ad hæc facilisque veni sollennia Prisci
  Gaudia; cum sacris te decet esse tuis.
Tu reducem patriæ sextâ, pater optime, brumâ
  Pacifici Latiâ reddis ab urbe Numæ.
Cernis ut Ausonio similis tibi pompa macello
  Pendeat, et quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largæque nomismata mensæ,
  Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Utque sit his pretium meritis, et gratia major,
  Et pater, et frugi, sic tua sacra colit.
At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
  Hos illi jubeas sæpe redire dies.

63. *Ad Cordubam.*

Uncto Corduba lætior Venafro,
Histrâ nec minus absoluta testâ,
Albi quæ superas oves Galesi,
Nullo murice nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo;
Dic vestro, rogo, sit pudor poëtæ,
Ne gratis recitet meos libellos:
Ferrem, si faceret bonus poëta,
Cui possem dare mutuos honores:
Corrumpit sine talione cœlebs.
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poëtâ.

64. *De Cinnâ.*

Vincentem roseos facieque comâque ministros
Cinna coquum fecit. Cinna gulosus homo est.

65. *De Phyllide.*

Formosa Phyllis nocte cum mihi totâ
Se præstitisset omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem munus,
Utrumne Cosmi, Nicerotis an libram,
An Bæticarum pondus acre lanarum,
An de monetâ Cæsaris decem flavos;
Amplexa collum, basioque tam longo
Blandita, quam sunt nuptiæ columbarum,
Rogare cœpit Phyllis amphoram vini.

66. *Ad Amœnum.*

Bis quinquagenis domus est tibi millibus emta,
Vendere quam summâ vel breviore cupis.

Arte sed emtorem vafrâ corrumpis, Amœne;
  Et casa divitiis ambitiosa latet.
Gemmantes primâ fulgent testudine lecti,
  Et Maurusiaci pondera rara citri.
Argentum atque aurum non simplex Delphica portat:
  Stant pueri, dominos quos precer esse meos.
Deinde ducenta sonas, et ais, non esse minoris.
  Instructam vili vendis, Amœne, domum.

67. *In Natalem Maronis.*

Maiæ, Mercurium creâstis, Idus:
Augustis redit Idibus Diana:
Octobres Maro consecravit Idus.
Idus sæpe colas et has et illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

68. *Ad Clientes.*

Matutine cliens, urbis mihi causa relictæ,
  Atria, si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego causidicus, nec amaris litibus aptus,
  Sed piger, et senior, Pieridumque comes.
Otia me somnusque juvant, quæ magna negavit
  Roma mihi: redeo, si vigilatur et hîc.

69. *Ad Paulum.*

Sic, tamquam tabulas, scyphosque, Paule,
Omnes archetypos habes amicos.

70. *De Apro.*

Lintea ferret Apro vatius cum vernula nuper,
  Et supra togulam lusca sederet anus;
Atque olei stillam daret enterocelicus unctor;
  Udorum tetricus censor et asper erat.
Frangendos calices, effundendumque Falernum

Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A sene sed postquam patruo venêre trecenta,
Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quantum diatreta valent, et quinque comati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

71. *Ad Lygdum.*

Nil non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

72. *Ad Pannicum.*

Jugera mercatus prope busta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta casæ,
Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque, sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
Vendere pragmaticus; nunc emis agricola.

73. *Ad Catullum.*

Hæredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

74. *Ad Flaccum.*

Cum tibi Niliacus portet crystalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed geminus vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem;
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid, quod securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuêre manus?
Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

75. *De Pueris.*

Festinat Polytimus ad puellas:
Invitus puerum fatetur Hymnus:
Pastas glande nates habet Secundus:
Mollis Dindymus est, sed esse non vult:
Amphion potuit puella nasci.
Horum delicias, superbiamque,
Et fastus querulos, amice, malo,
Quam dotis mihi quinquies ducena.

76. *De Agricolâ.*

Amphora vigessis, modius datur ære quaterno.
Ebrius et crudus nil habet agricola.

77. *De Æthonte.*

Multis dum precibus Jovem salutat,
Stans summos resupinus usque in ungues,
Æthon in Capitolio, pepedit.
Riserunt comites: sed ipse Divûm
Offensus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium, misellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas,
Et pedit deciesque, viciesque.
Sed, quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat.

78. *De eodem.*

Ante Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Jupiter indixit, vivere de proprio.

79. *Ad Bithynicum.*

Nil in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
Et jurare jubes: malo satisfacere.

80. *Ad Atticillam.*

Donavi tibi multa, quæ rogâsti:
Donavi tibi plura, quam rogâsti:
Non cessas tamen usque me rogare.
Quisquis nil negat, Atticilla, fellat.

81. *De Callistrato.*

Ne laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

82. *De Umbro.*

Brumæ diebus, feriisque Saturni,
Mittebat Umber aliculam mihi pauper:
Nunc misit alicam; factus est enim dives.

83. *De Menogene.*

Effugere in thermis et circa balnea non est
Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextrâ lævâque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, et referet laxum de pulvere follem,
Et si jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea si sumes, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis et humorem colliget usque tuæ.

Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
  Perpessus dicas tædia mille, Veni.

84. *De Fabiano.*

Derisor Fabianus herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantum nec duo dicerent Catulli,
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, et tacere cœpit.

85. *Ad Polytimum.*

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
  Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras, modo tonse Pelops, positisque nitebas
  Crinibus, ut totum sponsa videret ebur.

86. *In Fabullum.*

Pædiconibus os olere dicis.
Hoc si, sicut ais, Fabulle, verum est,
Quid tu credis olere cunnilingis?

87. *In non arrigentem.*

Triginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ:
  Una est, nec surgit, mentula: quid facies?

88. *De Cottâ.*

Bis Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, et facit turbam;
Excogitavit, homo sagax et astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum;
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

89. *De Tongiliano.*

Tongilianus habet nasum: scio, non nego: sed jam
Nil, præter nasum, Tongilianus habet.

90. *Ad Charinum.*

Quod lanâ caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

91. *De Marone.*

Pro sene, sed clare, votum Maro fecit amico,
Cui gravis et fervens hemitritæus erat,
Si Stygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem.
Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

92. *In Magullam.*

Communis tibi cum viro, Magulla,
Cum sit lectulus, et sit exoletus,
Quare, dic mihi, non sit et minister?
Suspiras: ratio est; times lagenam.

93. *Ad Priscum.*

Sæpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

94. *De Fabullâ.*

Quâ mœchum ratione basiaret
Coram conjuge, repperit Fabulla.

Parvum basiat usque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mœchus protinus, et suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
Quanto morio major est maritus!

95. *In Tuccam.*

Scribebamus epos: cœpisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos:
Aptâsti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ movi Calabris exculta Camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione novâ.
Audemus satyras: Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige, quid nolis; quis enim pudor, omnia velle?
Et, siquid non vis, Tucca, relinque mihi.

96. *Ad Rufum Instantium.*

Musæi pathicissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas,
Instanti, lege, Rufe: sed puella
Sit tecum tua, ne Thalassionem
Indicas manibus libidinosis,
Et fias sine feminâ maritus.

97. *In Zelotypam.*

Cum tibi nota tui sit vita fidesque mariti,
Nec premat ulla tuos, sollicitetve toros;
Quid quasi pellicibus torqueris inepta ministris,
In quibus et brevis est, et fugitiva Venus?
Plus tibi quam domino pueros præstare probabo:

Hi faciant, ut sis femina sola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. Do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res est: Chiam volo, nolo mariscam.
Ne dubites quæ sit Chia, marisca tuà est.
Scire suos fines matroña et femina debet:
Cede suâ pueris; utere parte tuâ.

98. *In Bassum.*

Uxor cum tibi sit puella, qualem
Votis vix petat improbis maritus,
Dives, nobilis, erudita, casta;
Rumpis, Basse, latus, sed in comatis,
Uxoris tibi dote quos parâsti.
Et sic ad dominam reversa languet
Multis mentula millibus redemta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata, surgit.
Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
Non est hæc tua, Basse: vendidisti.

99. *Ad Bætim.*

Bætis oliviferâ crinem redimite coronâ,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem Bromius, quem Pallas amat; cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter;
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret; et hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit, succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

100. *In effrontem.*

Os atavi, patris nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.

Cum referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi, cujus habes?

101. *Ad Mattum.*

Qui negat esse domi se tùnc cum limina pulsas,
Quid dicat, nescis? Dormio, Matte, tibi.

102. *Ad Milonem.*

Thura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas,
Vendere, Milo, soles, cum quibus emtor abit.
Conjugis utilior merx est, quæ, vendita sæpe,
Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER DECIMUS TERTIUS,

Cui Xenia *inditum nomen.*

---

1. *Ad Lectorem.*

Ne toga cordyllis, ne pænula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem,
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna, papyros:
Postulat, ecce, novos ebria bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

2. *In Detractorem.*

Nasutus sis usque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. Quid dentem dente juvabit
Rodere? Carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam, qui se mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.

Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
  Nec matutinâ si mihi fronte venis.

3. *Ad Lectorem.*

Omnis in hoc gracili Xeniorum turba libello
  Constabit nummis quattuor emta tibi.
Quattuor est nimium: poterit constare duobus,
  Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
  Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
  Prætereas, siquid non facit ad stomachum.

4. *Thus.*

Serus ut æthereæ Germanicus imperet aulæ,
  Utque diu terris, da pia thura Jovi.

5. *Piper.*

Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
  Cum tibi forte datur, si sapis, adde piper.

6. *Alica.*

Nos alicam, mulsum poterit tibi mittere dives.
  Si tibi noluerit mittere dives, eme.

7. *Conchis Faba.*

Si spumet rubrâ conchis tibi pallida testâ,
  Lautorum cœnis sæpe negare potes.

8. *Far.*

Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas,
  Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

9. *Lens.*

Accipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alicâ, carior illa fabâ.

10. *Simila ex Tritico.*

Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus,
Pistori toties cum sit et apta coquo.

11. *Hordeum.*

Mulio quod non det tacituris, accipe, mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi, dona dedi.

12. *Frumentum triticeum.*

Tercentum Libyci modios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

13. *Betæ.*

Ut sapiant fatuæ, fabrorum prandia, betæ,
O quam sæpe petet vina piperque coquus!

14. *Lactuca.*

Claudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

15. *Ligna acapna.*

Si vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam moneo, rustice, ligna feras.

16. *Rapa.*

Hæc, tibi, brumali gaudentia frigore rapa,
  Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

17. *Coliculi.*

Ne tibi pallentes moveant fastidia caules,
  Nitratâ viridis brassica fiat aquâ.

18. *Porri sectivi.*

Fila Tarentini graviter redolentia porri
  Edisti quoties, oscula clausa dato.

19. *Porri capitati.*

Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros:
  In niveo virides stipite cerne comas.

20. *Napi.*

Nos Amiternus ager felicibus educat hortis:
  Nursinas poteris parcius esse pilas.

21. *Asparagi.*

Mollis in æquoreâ quæ crevit spina Ravennâ,
  Non erit incultis gratior asparagis.

22. *Uva duracina.*

Non habilis cyathis, et inutilis uva Lyæo,
  Sed, non potanti me, tibi nectar ero.

23. *Chia Ficus.*

Chia, seni similis Baccho, quem Setia misit,
Ipsa merum secum portat, et ipsa salem.

24. *Cydonia.*

Si tibi Cecropio saturata cydonia melle
Ponentur, dicas hæc melimela, licet.

25. *Nuces pineæ.*

Poma sumus Cybeles: procul hinc discede, viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

26. *Sorba.*

Sorba sumus, molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi, poma dabis.

27. *Spathalion Caryotarum.*

Aurea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

28. *Coctana.*

Hæc, tibi quæ tortâ venerunt condita metâ,
Si majora forent coctana, ficus erant.

29. *Pruna Damascena.*

Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume: solent duri solvere ventris onus.

30. *Caseus Lunensis.*

Caseus, Etruscæ signatus imagine Lunæ,
Præstabit pueris prandia mille tuis.

31. *Caseus Vestinus.*

Si sine carne voles jentacula sumere frugi,
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

32. *Caseus Velabrensis.*

Non quemcumque focum, nec fumum caseus omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

33. *Casei Trebulani.*

Trebula nos genuit: commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, sive domamur aquâ.

34. *Bulbi.*

Cum sit anus conjux, et sint tibi mortua membra,
Nil aliud bulbis quam satur esse potes.

35. *Lucanica.*

Filia Picenæ venio lucanica porcæ:
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

36. *Olivæ.*

Hæc, quæ Picenis venit subducta trapetis,
Inchoat, atque eadem finit, oliva dapes.

37. *Mala citrea.*

Aut Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
  Aut hæc Massyli poma draconis erant.

38. *Colostrum.*

Surripuit pastor quæ nondum stantibus hædis,
  De primo matrum lacte colostra damus.

39. *Hædi.*

Lascivum pecus, et viridi non utile Baccho,
  Det pœnas: nocuit jam tener ille Deo.

40. *Ova.*

Candida si croceos circumfluit unda vitellos,
  Hesperius scombri temperet ova liquor.

41. *Porcellus lactens.*

Lacte mero pastum pigræ mihi matris alumnum
  Ponat, et Ætolo de sue dives edat.

42. *Apyrina et Tuberes.*

Non tibi de Libycis tuberes et apyrina ramis,
  De Nomentanis sed damus arboribus.

43. *Eadem.*

Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
  Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

44. *Sumen.*

Esse putes nondum sumen: sic ubere largo
Effluit, et vivo lacte papilla tumet.

45. *Pulli gallinacei.*

Si Libycæ nobis volucres et Phasides essent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

46. *Persica, Nucipersica.*

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

47. *Panes Picentini.*

Picentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Ut levis acceptâ spongia turget aquâ.

48. *Boleti.*

Argentum atque aurum facile est, lænamque togamque,
Mittere: boletos mittere difficile est.

49. *Ficedula.*

Cum me ficus alat, cum pascar dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

50. *Tubera.*

Rumpimus altricem tenero quæ vertice terram
Tubera, boletis poma secunda sumus.

51. *Turdorum Corona.*

Texta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

52. *Anas.*

Tota quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et cervice sapit: cætera redde coquo.

53. *Turtur.*

Dum pinguis mihi turtur erit, lactuca, valebis;
Et cochleas tibi habe: perdere nolo famem.

54. *Perna.*

Cerretana mihi fiet, vel missa licebit
De Menapîs: lauti de petasone vorent.

55. *Petaso.*

Musteus est: propera, caros nec differ amicos;
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

56. *Vulva.*

Te fortasse magis capiet de virgine porcâ:
Me materna gravi de sue vulva capit.

57. *Colocasia.*

Niliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cum morsu fila manuque trahes.

58. *Jecur Anseris.*

Adspice, quam tumeat magno jecur ansere majus!
Miratus dices, Hoc, rogo, crevit ubi?

59. *Glires.*

Tota mihi dormitur hiems; et pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

60. *Cuniculus.*

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

61. *Attagenæ.*

Inter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus attagenarum.

62. *Gallina altilis.*

Pascitur et dulci facilis gallina farinâ,
Pascitur et tenebris: ingeniosa gula est.

63. *Capo.*

Ne nimis exhausto macresceret inguine gallus,
Amisit testes: nunc mihi Gallus erit.

64. *Idem.*

Succumbit sterili frustra gallina marito:
Hanc matris Cybeles esse decebat avem.

65. *Perdix.*

Ponitur Ausoniis avis hæc rarissima mensis:
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

66. *Columbini.*

Ne violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita si Cnidiæ sunt tibi sacra Deæ.

67. *Palumbus torquatus.*

Inguina torquati tardant hebetantque palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.

68. *Galbula.*

Galbula decipitur calamis et retibus ales;
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

69. *Cattæ.*

Pannonicas nobis nunquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

70. *Pavo.*

Miraris, quoties gemmantes explicat alas;
Et potes hunc sævo tradere, dure, coquo?

71. *Phœnicopterus.*

Dat mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis
Nostra sapit. Quid si garrula lingua foret?

72. *Phasianus.*

Argivâ primum sum transportata carinâ :
Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

73. *Numidicæ.*

Ansere Romano quamvis satur Hannibal esset,
Ipse suas nunquam barbarus edit aves.

74. *Anser.*

Hæc servavit avis Tarpeii templa Tonantis.
Miraris? Nondum fecerat illa Deus.

75. *Grues.*

Turbabis versus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris si Palamedis avem.

76. *Rusticula.*

Rustica sim, an perdix, quid refert, si sapor idem est?
Carior est perdix: sic sapit illa magis.

77. *Cycnus.*

Dulcia defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cycnus funeris ipse sui.

78. *Porphyriones.*

Nomen habet magni volucris tam parva gigantis?
Et nomen Prasini Porphyrionis habet.

79. *Mullus.*

Spirat in advecto, sed, jam piger, æquore mullus
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

80. *Muræna.*

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

81. *Rhombus.*

Quamvis lata gerat patella rhombum,
Rhombus latior est tamen patellâ.

82. *Ostrea.*

Ebria Baiano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

83. *Squillæ.*

Cœruleus nos Liris amat, quem silva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

84. *Scarus.*

Hic scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est: cætera vile sapit.

85. *Coracinus.*

Princeps Niliaci raperis, Coracine, macelli:
Pellææ prior est gloria nulla gulæ.

86. *Echinus.*

Iste licet digitos testudine pungat acutâ,
Cortice deposito mollis echinus erit.

87. *Murices.*

Sanguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; et non est hoc satis; esca sumus.

88. *Gobius.*

In Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

89. *Lupus.*

Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

90. *Aurata.*

Non omnis laudem pretiumque aurata meretur,
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

91. *Acipensis.*

Ad Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

92. *Lepus.*

Inter aves turdus, siquis me judice certet,
Inter quadrupedes mattea prima lepus.

93. *Aper.*

Qui Diomedæis metuendus setiger agris
Ætolâ cecidit cuspide, talis erat.

94. *Damæ.*

Dente timentur apri; defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid, nisi præda, sumus?

95. *Oryx.*

Matutinarum non ultima præda ferarum,
Sævus oryx, constat quot mihi morte canum!

96. *Cervus.*

Hic erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro?
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

97. *Lalisio.*

Cum tener est onager, solâque lalisio matre
Pascitur, hoc infans, sed breve, nomen habet.

98. *Dorcas.*

Delicium parvo donabis dorcada nato:
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

99. *Caprea.*

Pendentem summâ capream de rupe videbis:
Casuram speres: decipit illa canes.

100. *Onager.*

Pulcher adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete sinus.

101. *Oleum Venafranum.*

Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri:
Unguentum, quoties sumis, et istud olet.

102. *Garum Sociorum.*

Exspirantis adhuc scombri de sanguine primo,
Accipe fastosum, munera cara, garum.

103. *Muria.*

Antipolitani, fateor, sum filia thynni:
Essem si scombri, non tibi missa forem.

104. *Mel Atticum.*

Hoc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados a silvis nobile nectar apis.

105. *Favi Siculi.*

Cum dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

106. *Passum.*

Gnossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

107. *Picatum Vinum.*

Hæc de vitiferâ venisse picata Viennâ
Ne dubites; misit Romulus ipse mihi.

108. *Mulsum.*

Attica, nectareum turbatis, mella, Falernum:
Misceri decet hoc a Ganymede merum.

109. *Albanum.*

Hoc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

110. *Surrentinum.*

Surrentina bibis? nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

111. *Falernum.*

De Sinuessanis venerunt Massica prelis:
Condita quo, quæris, consule? nullus erat.

112. *Setinum.*

Pendula Pomtinos quæ spectat Setia campos,
Exiguâ vetulos misit ab urbe cados.

113. *Fundanum.*

Hæc Fundana tulit felix auctumnus Opimi:
Expressit mustum consul, et ipse bibit.

114. *Trifolinum.*

Non sum de primo, fateor, trifolina Lyæo:
  Inter vina tamen septima vitis ero.

115. *Cæcubum.*

Cæcuba Fundanis generosa coquuntur Amyclis;
  Vitis et in mediâ nata palude viret.

116. *Signinum.*

Potabis liquidum Signina morantia ventrem:
  Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

117. *Mamertinum.*

Amphora Nestoreâ tibi Mamertina senectâ
  Si detur, quodvis nomen habere potest.

118. *Tarraconense.*

Tarraco, Campano tantum cessura Lyæo,
  Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

119. *Nomentanum.*

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
  Si te Quintus amat, commodiora bibes.

120. *Spoletinum.*

De Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis,
  Malueris, quam si musta Falerna bibas.

121. *Pelignum.*

Marsica Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

122. *Acetum.*

Amphora Niliaci non sit tibi vilis aceti:
Esset cum vinum, vilior illa fuit.

123. *Massilianum.*

Cum tua centenos expugnet sportula cives,
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

124. *Cæretanum.*

Cæretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ: cum tribus illa bibit.

125. *Tarentinum.*

Nobilis et lanis, et felix vitibus, Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

126. *Unguentum.*

Unguentum hæredi nunquam, nec vina, relinquas.
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

127. *Corona rosea.*

Dat festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas:
Quondam veris erat, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER DECIMUS QUARTUS,

Cui APOPHORETA *inditum nomen.*

---

1. *Ad Lectorem.*

SYNTHESIBUS dum gaudet eques, dominusque senatus,
Dumque decent nostrum pilea sumta Jovem;
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cum videat gelidos jam prope verna lacus;
Divitis alternas et pauperis accipe sortes:
Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ, tricæque, et siquid vilius istis:
Quis nescit? vel quis tam manifesta neget?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit?
Vis scribam Thebas, Trojamque, malasque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quo vis cumque loco, potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus.

2. *Apophoreta.*

Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

3. *Pugillares citrei.*

Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

4. *Quincuplices.*

Cæde juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cerâ cum datur auctus honor.

5. *Pugillares eborei.*

Languida ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

6. *Triplices.*

Tunc triplices nostros non vilia dona putabis,
Cum se venturam scribet amica tibi.

7. *Pugillares membranei.*

Esse puta ceras, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties scripta novare voles.

8. *Vitelliani.*

Nondum legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

9. *Iidem.*

Quod minimos cernis, mitti nos credis amicæ:
Falleris; et nummos ista tabella rogat.

10. *Chartæ majores.*

Non est, munera quod putes pusilla,
Cum donat vacuas poëta chartas.

11. *Chartæ epistolares.*

Seu leviter noto, seu caro missa sodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

12. *Loculi eborei.*

Hos nisi de flavâ loculos implere monetâ
Non decet: argentum vilia ligna ferant.

13. *Loculi lignei.*

Siquid adhuc superest in nostri fæce locelli,
Munus erit: nihil est? ipse locellus erit.

14. *Tali eborei.*

Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

15. *Tessera.*

Non sim talorum numero par tessera, dum sit
Major, quam talis, alea sæpe mihi.

16. *Turricula.*

Quæ scit compositos manus improba mittere talos,
Si per me misit, nil nisi vota facit.

17. *Tabula lusoria.*

Hic mihi bis seno numeratur tessera puncto :
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

18. *Nuces.*

Alea parva nuces, et non damnosa, videntur :
Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

19. *Theca calamaria.*

Sortitus thecam, calamis armare memento :
Cætera nos dedimus : tu leviora para.

20. *Calculi.*

Insidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, et hostis erit.

21. *Graphiarium.*

Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro :
Si puero dones, non leve munus erit.

22. *Dentiscalpium.*

Lentiscum melius : sed, si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

23. *Auriscalpium.*

Si tibi morosâ prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

24. *Acus aurea.*

Tenuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus tortas, sustineatque comas.

25. *Pecten ad calvum.*

Quid faciet, nullos hîc inventura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

26. *Sapo.*

Caustica Teutonicos accendit spuma capillos:
Captivis poteris cultior esse comis.

27. *Mattiacæ Pilæ.*

Si mutare paras longævos cana capillos,
Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

28. *Umbella.*

Accipe, quæ nimios vincant umbracula soles,
Sit licet et ventus, te tua vela tegent.

29. *Causia.*

In Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

30. *Venabula.*

Excipient apros, exspectabuntque leones:
Intrabunt ursos, sit modo firma manus.

31. *Culter venatorius.*

Si dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem comminus ibit aprum.

32. *Parazonium.*

Militiæ decus hoc, et grati nomen honoris,
Arma tribunitium cingere digna latus.

33. *Pugio.*

Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis:
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

34. *Falx ex Ense.*

Pax me certa ducis placidos curvavit in usus.
Agricolæ nunc sum; militis ante fui.

35. *Securicula.*

Cum fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus emta fuit.

36. *Ferramenta tonsoria.*

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis utilis, illa genis.

37. *Scrinium.*

Constrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas, trucesque blattas.

38. *Fasces Calamorum.*

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliquâ tecta palude tibi.

39. *Lucerna cubicularia.*

Dulcis conscia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet, tacebo.

40. *Candela.*

Ancillam tibi sors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

41. *Lucerna polymyxos.*

Illustrem cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

42. *Cereus.*

Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

43. *Candelabrum Corinthium.*

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt.
Non nôrat parcos uncta lucerna patres.

44. *Candelabrum ligneum.*

Esse vides lignum: serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

45. *Pila paganica.*

Hæc, quæ difficilis turget paganica plumâ,
  Folle minus laxa est, et minus arcta pilâ.

46. *Pila trigonalis.*

Si me nobilibus scis expulsare sinistris,
  Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

47. *Follis.*

Ite procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas:
  Folle decet pueros ludere, folle senes.

48. *Harpasta.*

Hæc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
  Grandia qui vano colla labore facit.

49. *Halteres.*

Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti?
  Exercet melius vinea fossa viros.

50. *Galericulum.*

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos,
  Hac poteris madidas condere pelle comas.

51. *Strigiles.*

Pergamus has misit: curvo destringere ferro;
  Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

52. *Guttus corneus.*

Gestavit modo fronte me juvencus.
Verum rhinocerota me putabis.

53. *Rhinoceros.*

Nuper in Ausoniâ domini spectatus arenâ
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

54. *Crepitaculum.*

Siquis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenerâ garrula sistra manu.

55. *Flagellum.*

Proficies nihil, hoc cædas licet usque flagello,
Si tibi Purpureo de grege currit equus.

56. *Dentifricium.*

Quid mecum est tibi? me puella sumat.
Emtos non soleo polire dentes.

57. *Myrobalanum.*

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento constat et ex balano.

58. *Aphronitrum.*

Rusticus es? nescis quid Græco nomine dicar:
Spuma vocor nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

59. *Opobalsama.*

Balsama me capiunt: hæc sunt unguenta virorum:
Delicias Cosmi vos redolete, nurus.

60. *Lomentum.*

Gratum munus erit, scisso nec inutile ventri,
Si clarâ Stephani balnea luce petes.

61. *Laterna cornea.*

Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis;
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

62. *Laterna ex Vesicâ.*

Cornea si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam, contra qui venit, esse putat?

63. *Fistula.*

Quid me compactam ceris et arundine rides?
Quæ primum structa est fistula, talis erat.

64. *Tibiæ.*

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon, habet.

65. *Soleæ lanatæ.*

Defuerit si forte puer, soleasque libebit
Sumere, pro puero pes erit ipse sibi.

66. *Mamillare.*

Taurino poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

67. *Muscaria pavonina.*

Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiæ cauda superba fuit.

68. *Copta Rhodia.*

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam quam tibi misit, edat.

69. *Priapus siligineus.*

Si vis esse satur, nostrum potes esse Priapum.
Ipsa licet rodas inguina, purus eris.

70. *Porcus.*

Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

71. *Muscarium bubulum.*

Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

72. *Botulus.*

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

73. *Psittacus.*

Psittacus a vobis aliorum nomina discam:
   Hoc didici per me dicere, "Cæsar, ave."

74. *Corvus.*

Corve salutator, quare fellator haberis?
   In caput intravit mentula nulla tuum.

75. *Luscinia.*

Flet Philomela nefas incesti Tereos; et quæ
   Muta puella fuit, garrula fertur avis.

76. *Pica.*

Pica loquax certâ dominum te voce saluto.
   Si me non videas, esse negabis avem.

77. *Cavea eborea.*

Si tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
   Lesbia plorabat, hîc habitare potest.

78. *Narthecium.*

Artis ebur medicæ narthecia cernis habere
   Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

79. *Flagra.*

Ludite, lascivi, sed tantum ludite, servi:
   Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

80. *Ferulæ.*

Invisæ nimium pueris, gratæque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

81. *Pera.*

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat et tetrico cum cane, pera rogat.

82. *Scopæ.*

In pretio scopas testatur palma fuisse:
Otia sed scopis nunc analecta dabit.

83. *Scalptorium.*

Defendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel siquid pulice sordidius.

84. *Manuale.*

Ne toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

85. *Lectus pavoninus.*

Nomina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.

86. *Ephippium.*

Stragula succincti, venator, sume veredi:
Nam solet a nudo surgere ficus equo.

87. *Stibadia.*

Accipe lunatâ scriptum testudine sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

88. *Gustatorium.*

Femineam nobis cherson si credis inesse,
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

89. *Mensa citrea.*

Accipe felices, Atlantica munera, silvas.
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

90. *Mensa acerna.*

Non sum crispa quidem, nec silvæ filia Mauræ;
Sed nôrunt lautas et mea ligna dapes.

91. *Dentes eborei.*

Grandia taurorum portant qui corpora, quæris,
An Libycas possint sustinuisse trabes?

92. *Quincupedal.*

Puncta notis ilex, et acutâ cuspide clausa,
Sæpe redemtoris prodere furta solet.

93. *Pocula archetypa.*

Non est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

94. *Calices.*

Non sumus audacis plebeia toreumata vitri:
Nostra nec ardenti gemma feritur aquâ.

95. *Phiala aurea cælata.*

Quamvis Callaïco rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iste labor.

96. *Calices Vatinii.*

Vilia sutoris calicem monumenta Vatinî
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

97. *Lances chrysendetæ.*

Grandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

98. *Vasa Aretina.*

Aretina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

99. *Bascauda.*

Barbara de pictis veni bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

100. *Panaca.*

Si non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potâsti testâ Rhætica vina meâ.

101. *Boletaria.*

Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis (pudet, heu!) servio coliculis.

102. *Calices Surrentini.*

Accipe non vili calices de pulvere natos,
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

103. *Colum nivarium.*

Setinos, moneo, nostrâ nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

104. *Saccus nivarius.*

Attenuare nives nôrunt et lintea nostra:
Frigidior colo non salit unda tuo.

105. *Urceoli ministratorii.*

Frigida non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosâ ludere parce siti.

106. *Urceus fictilis.*

Hic tibi donatur pandâ ruber urceus ansâ:
Stoïcus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

107. *Calathi.*

Nos Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfusos domini lambere docta pedes.

108. *Calices Saguntini.*

Quæ non sollicitus teneat servetque minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

109. *Calices gemmati.*

Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice: quot digitos exuit iste calix!

110. *Ampulla potoria.*

Hac licet in gemmâ, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriose, bibas, si foliata sitis.

111. *Crystallina.*

Frangere dum metuis, frangis crystallina: peccant
Securæ nimium sollicitæque manus.

112. *Nimbus vitreus.*

Ab Jove qui veniet, miscenda ad pocula largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

113. *Murrhina.*

Si calidum potas, ardenti murrha Falerno
Convenit; et melior fit sapor inde mero.

114. *Patella Cumana.*

Hanc tibi Cumano rubicundam pulvere testam,
Municipem misit casta Sibyllà suam.

115. *Calices vitrei.*

Adspicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

116. *Lagena nivaria.*

Spoletina bibis, vel Marsis condita cellis?
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

117. *Nives.*

Non potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

118. *Idem.*

Massiliæ fumos miscere nivalibus undis
Parce, puer, constet ne tibi pluris aqua.

119. *Matella fictilis.*

Dum poscor crepitu digitorum, et verna moratur,
O quoties pellex culcita facta mea est!

120. *Ligula argentea.*

Quamvis me ligulam dicant equitesque patresque,
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

121. *Cochlearia.*

Sum cochleis habilis, sed nec minus utilis ovis:
Numquid scis, potius cur cochleare vocer?

122. *Annuli.*

Ante frequens, sed nunc rarus nos donat amicus.
Felix, cui comes est non alienus eques.

123. *Dactyliotheca.*

Sæpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

124. *Toga.*

Romanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

125. *Eadem.*

Si matutinos facile est tibi rumpere somnos,
Attritâ veniet sportula sæpe togâ.

126. *Endromis.*

Pauperis est munus, sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro lænâ mittimus endromida.

127. *Canusinæ fuscæ.*

Hæc tibi turbato Canusina simillima mulso
Munus erit: gaude: non cito fiet anus.

128. *Bardocucullus.*

Gallia Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

129. *Canusinæ rufæ.*

Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis;
Et placet hic pueris, militibusque color.

130. *Pænula scortea.*

Ingrediare viam cœlo licet usque sereno,
Ad subitas nunquam scortea desit aquas.

131. *Lacernæ coccineæ.*

Si Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?
Ne fias istâ transfuga sorte, vide.

132. *Pileus.*

Si possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

133. *Lacernæ Bæticæ.*

Non est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Sic placeant Tyriæ: me mea tinxit ovis.

134. *Fascia pectoralis.*

Fascia, crescentes dominæ compesce papillas,
Ut sit quod capiat nostra, tegatque manus.

135. *Cœnatoria.*

Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris.

136. *Læna.*

Tempore brumali non multum lævia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

137. *Lacernæ albæ.*

Amphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cum tegit algentes nostra lacerna togas.

138. *Gausapa villosa, vel Mantile.*

Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in nostris circulus esse potest.

139. *Cuculli Liburnici.*

Jungere nescisti nobis, o stulte, lacernas:
Indueras albas; exue callaïnas.

140. *Udones Cilicii.*

Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere sinu.

141. *Synthesis.*

Dum toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

142. *Focale.*

Si recitaturus dedero tibi forte libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

143. *Tunicæ Patavinæ.*

Vellera cum sumant Patavinæ multa trilices,
Et pingues tunicas serra secare potest.

144. *Spongia.*

Hæc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cum levis imbre tumet.

145. *Pænula gausapina.*

Is mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel mediâ sumere messe velis.

146. *Cervical.*

Tinge caput nardi folio; cervical olebit:
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

147. *Cubicularia gausapina.*

Stragula purpureis lucent villosa tapetis:
Quid prodest, si te congelat uxor anus?

148. *Lodices.*

Nudo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

149. *Amictorium.*

Mammosas metuo: teneræ me trade puellæ,
Ut possint niveo pectore lina frui.

150. *Cubicularia polymita.*

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

151. *Zona.*

Longa satis nunc sum: dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

152. *Gausape quadratum.*

Lodices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonià de regione sumus.

153. *Semicinctium.*

Det tunicam dives: ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

154. *Lanæ amethystinæ.*

Ebria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ,
Non video, quare sobria lana vocer.

155. *Lanæ albæ.*

Velleribus primis Appulia, Parma secundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

156. *Lanæ Tyriæ.*

Nos Lacedæmoniæ pastor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

157. *Lanæ Pollentinæ.*

Non tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet et calices hæc dare terra suos.

158. *Eædem.*

Lana quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

159. *Tomentum Leuconicum.*

Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ?
Vellera Leuconicis accipe rasa sagis.

160. *Tomentum Circense.*

Tomentum concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Leuconico stramina pauper emit.

161. *Pluma.*

Lassus Amyclæû poteris requiescere plumâ,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

162. *Fœnum.*

Fraudatâ tumeat fragilis tibi culcita mulâ:
Non venit ad duros pallida cura toros.

163. *Tintinnabulum.*

Redde pilam: sonat æs thermarum. Ludere pergis?
Virgine vis solâ lotus abire domum.

164. *Discus.*

Splendida cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

165. *Cithara.*

Reddidit Eurydicen vati: sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

166. *Eadem.*

De Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit silvas, detinuitque feras.

167. *Plectra.*

Fervida ne trito tibi pollice pusula surgat,
Exornent docilem garrula plectra lyram.

168. *Trochus.*

Inducenda rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

169. *Idem.*

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur?
Cedat ut argutis obvia turba trochis.

170. *Signum Victoriæ.*

Hæc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna, puer.

171. Βρουτου Παιδιον.

Gloria tam parvi non est obscura sigilli:
Istius pueri Brutus amator erat.

172. *Sauroctonos Corinthius.*

Ad te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

173. *Hyacinthus in Tabulâ pictus.*

Flectit ab inviso morientia lumina disco
Œbalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

174. *Hermaphroditus marmoreus.*

Masculus intravit fontes: emersit utrumque.
Pars est una patris: cætera matris habet.

175. *Danaë picta.*

Cur a te pretium Danaë, regnator Olympi,
Accepit, gratis si tibi Leda dedit?

176. *Persona Germanica.*

Sum figuli lusus, rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

177. *Hercules Corinthius.*

Elidit geminos infans (nec respicit) angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

178. *Hercules fictilis.*

Sum fragilis: sed tu, moneo, ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

179. *Minerva argentea.*

Dic mihi, virgo ferox, cum sit tibi cassis et hasta,
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

180. *Europa picta.*

Mutari melius tauro, pater optime Divûm,
Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

181. *Leander marmoreus.*

Clamabat tumidis audax Leander in undis,
Mergite me, fluctus, cum rediturus ero.

182. *Sigillum gibberi fictile.*

Ebrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus;
Saturnalitio lusit et ipse luto.

183. *Homeri Batrachomyomachia.*

Perlege Mæonio cantatas carmine ranas;
Et frontem nugis solvere disce meis.

184. *Homerus in Membranis.*

Ilias, et Priami regnis inimicus Ulysses,
Multiplici pariter condita pelle latent.

185. *Virgilii Culex.*

Accipe facundi Culicem, studiose, Maronis,
Ne, nugis positis, Arma virumque canas.

186. *Virgilius in Membranâ.*

Quam brevis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

187. *Menandri Thaïs.*

Hæc primum juvenum lascivos lusit amores;
Nec Glycere, vere Thaïs amica fuit.

188. *Cicero in Membranis.*

Si comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

189. *Propertius.*

Cynthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minus ipsa dedit.

190. *Livius in Membranis.*

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

191. *Sallustius.*

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romanâ Crispus in historiâ.

192. *Ovidii Metamorphosis in Membranis.*

Hæc tibi, multiplici quæ structa est massa tabellâ,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

193. *Tibullus.*

Ussit amatorem Nemesis lasciva Tibullum,
"In totâ" juvit quem "nihil esse domo."

194. *Lucanus.*

Sunt quidam, qui me dicunt non esse poëtam:
Sed, qui me vendit, bibliopola putat.

195. *Catullus.*

Tantum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

196. *Calda et frigida Aqua.*

Hæc tibi, quæ fuerint caldarum nomina, dicunt:
Ipsa suas melius charta natabit aquas.

197. *Mulæ pumilæ.*

His tibi de mulis non est metuenda ruina:
Altius in terrâ pæne sedere soles.

198. *Catella Gallicana.*

Delicias parvæ si vis audire catellæ,
Narranti brevis est pagina tota mihi.

199. *Asturco.*

Hic brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,
Venit ab auriferis gentibus, Astur equus.

200. *Canis vertagus.*

Non sibi, sed domino, venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

201. *Palæstrita.*

Non amo, qui vincit, sed qui succumbere novit,
Et dicit melius την ανακλινοπαλην.

202. *Simius.*

Callidus emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

203. *Puella Gaditana.*

Tam tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
Masturbatorem fecerit Hippolytum.

204. *Cymbala.*

Æra Celæneos lugentia Matris amores
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

205. *Puer cinædus.*

Sit nobis ætate puer, non pumice, lævis,
Propter quem placeat nulla puella mihi.

206. *Cestos.*

Collo necte, puer, meros amores,
Ceston de Veneris sinu calentem.

207. *Idem.*

Sume Cytheriaco medicatum nectare ceston :
Ussit amatorem balteus iste Jovem.

208. *Notarius.*

Currant verba licet, manus est velocior illis :
Nondum lingua, suum dextra peregit opus.

209. *Concha.*

Lævis ab æquoreâ cortex Mareotica conchâ
Fiat : inoffensâ curret arundo viâ.

210. *Morio.*

Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosâ.
Quisquis plus justo non sapit, ille sapit.

211. *Caput arietinum.*

Mollia Phryxei secuisti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit?

212. *Pumilio.*

Si solum spectes hominis caput, Hectora credas :
Si stántem videas, Astyanacta putes.

213. *Parma.*

Hæc, quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, scutum pumilionis erit.

214. *Pueri comœdi.*

Non erit in turbâ quisquam *μισουμενος* istâ:
Sed poterit quivis esse *δισεξαπατων*.

215. *Fibula.*

Dic mihi simpliciter, comœdis et citharœdis
Fibula quid præstat? Carius ut futuant.

216. *Accipiter.*

Prædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, et captas non sibi mœret aves.

217. *Opsonator.*

Dic, quotus et quanti cupias cœnare; nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

218. *Calami aucupatorii.*

Non tantum calamis, sed cantu fallitur ales,
Callida dum tacitâ crescit arundo manu.

219. *Cor bubulum.*

Pauper causidicus nullos referentia nummos
Carmina cum scribas, accipe cor, quod habes.

220. *Coquus.*

Non satis est ars sola coquo: servire palato,
Atque coquus domini debet habere gulam.

221. *Craticula cum Veru.*

Parva tibi curvâ craticula sudet ofellâ:
Spumeus in longâ cuspide fumet aper.

222. *Pistor dulciarius.*

Mille tibi dulces operum manus ista figuras
Exstruit: huic uni parca laborat apis.

223. *Jentacula.*

Surgite: jam vendit pueris jentacula pistor;
Cristatæque sonant undique lucis aves.

☞ *Qui sequitur* De Spectaculis Libellus, *si temporum rationem habere voluissemus, præcedere debuerat, non universos quidem (ut in aliis editionibus) at plerosque saltem, Martialis nostri libros qui* Epigrammatum *nuncupantur: neque aliâ sane de causâ huc ad calcem voluminis rejecimus, (quum alioqui parum referat, hîc an alibi legendus exhibeatur) quam ut, qui* primus *inscriptus est* Epigrammatum *liber,* primam *quoque stationem obtineret; cæterique deinceps, suum quisque locum, continuâ numerorum serie, servarent.*

M. VAL. MARTIALIS

DE SPECTACULIS

LIBELLUS.

1. *In Amphitheatrum Cæsaris.*

BARBARA Pyramidum sileat miracula Memphis;
Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur honores;
Dissimuletque Deum cornibus ara frequens;
Aëre nec vacuo pendentia Mausolea
Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor Amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

2. *In Opera publica Cæsaris.*

Hîc, ubi sidereus propius videt astra colossus,
Et crescunt mediâ pegmata celsa viâ;
Invidiosa feri radiabant atria regis;
Unaque jam totâ stabat in urbe domus.
Hîc, ubi conspicui venerabilis Amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hîc, ubi miramur velocia munera, thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est; et sunt, te præside, Cæsar,
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

3. *De Gentium Confluxu et Congratulatione.*

Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar,
  Ex quâ spectator non sit in urbe tuâ?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeïus Hæmo;
  Venit et epoto Sarmata pastus equo;
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
  Et quem supremæ Tethyos unda ferit.
Festinavit Arabs, festinavêre Sabæi;
  Et Cilices nimbis hîc maduêre suis.
Crinibus in nodum tortis venêre Sicambri,
  Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
  Cum verus *Patriæ* diceris esse *Pater.*

4. *Ad Cæsarem, quod expulerit Delatores.*

Turba gravis paci, placidæque inimica quieti,
  Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est titulis; nec cepit arena nocentes;
  Et delator habet, quod dabat, exsilium.
Exsulat Ausoniâ profugus delator ab urbe:
  Impensis vitam principis annumeres.

5. *De Pasiphaës Spectaculo.*

Junctam Pasiphaën Dictæo (credite) tauro
  Vidimus; accepit fabula prisca fidem.
Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
  Quidquid fama canit, donat arena tibi.

6. *Feminæ in Amphitheatro cum Leone Certamen.*

Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis,
  Non satis est, Cæsar; sævit et ipsa Venus.
Prostratum Nemees et vastâ in valle leonem,
  Nobile et Herculeum fama canebat opus.

Prisca fides taceat: nam, post tua munera, Cæsar,
  Hæc jam femineâ vidimus acta manu.

7. *Pœna Laureoli.*

Qualiter in Scythicâ religatus rupe Prometheus
  Assiduam nimio pectore pavit avem;
Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso,
  Non falsâ pendens in cruce, Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus;
  Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
  Vel domini jugulum foderat ense nocens;
Templa vel arcano demens spoliaverat auro;
  Subdiderat sævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
  In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

8. *De Dædalo.*

Dædale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
  Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas!

9. *De Rhinocerote.*

Præstitit exhibitus totâ tibi, Cæsar, arenâ,
  Quæ non promisit, prœlia rhinoceros.
O! quam terribiles exarsit pronus in iras!
  Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

10. *De Leone, qui Gubernatorem offendit.*

Læserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
  Ausus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas;
  Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
  Qui jubet ingenium mitius esse feris?

11. *De Urso.*

Præceps sanguineâ dum se rotat ursus arenâ,
Implicitam visco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto cessent venabula ferro;
Nec volet excussâ lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

12. *De Sue, quæ ex Vulnere peperit.*

Inter Cæsareæ discrimina sæva Dianæ,
Fixisset gravidam cum levis hasta suem,
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox! hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis neget esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite; nata fera est.

13. *De eâdem.*

Icta gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O! quam certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ,
Quâque soluta parens, quâque peremta fera est.

14. *De eâdem.*

Sus fera, jam gravior, maturi pignora ventris
Emisit fetum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O! quantum est subitis casibus ingenium!

15. *De Carpophoro Venatore.*

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille et præcipiti venabula condidit urso,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Stravit et ignotâ spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus;
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum:
Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

16. *De Tauro, qui Herculem in Cœlum sustulit.*

Raptus abît mediâ quod ad æthera taurus arenâ,
Non fuit hoc artis, sed pietatis, opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Jovis confer nunc schema: juvenci
Par onus ut tulerint, altius iste tulit.

17. *De supplice Elephante.*

Quod pius et supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic, modo qui tauro tam metuendus erat;
Non facit hoc jussus; nulloque docente magistro,
Crede mihi, numen sentit et ille tuum.

18. *De Tigride et Leone.*

Lambere securi dextram consueta magistri,
Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, silvis dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

19. *De Tauro et Elephante.*

Qui modo per totam, flammis stimulatus, arenam
  Sustulerat raptas taurus in astra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
  Dum facilem tolli sic elephanta putat.

20. *De Pari Gladiatorum.*

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum,
  Promisit pariter Cæsar utrâque manu.
Non potuit melius litem finire jocosam.
  O dulce invicti principis ingenium!

21. *De Orpheo.*

Quidquid in Orpheo Rhodope spectâsse theatro
  Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaque silva cucurrit,
  Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
  Et supra vatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso.
  Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

22. *De Rhinocerote.*

Sollicitant pavidi dum rhinocerota magistri,
  Seque diu magnæ colligit ira feræ;
Desperabantur promissi prœlia Martis:
  Sed tamen is rediit, cognitus ante, furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
  Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

23. *De Carpophoro.*

Dorica quam certo venabula dirigit ictu
  Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
  Illi cessit atrox bubalus, atque bison.
Hunc leo cum fugeret, præceps in tela cucurrit.
  I nunc, et lentas corripe, turba, moras.

24. *De Naumachiâ.*

Siquis ades longis serus spectator ab oris,
  Cui lux prima sacri muneris ista fuit,
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
  Et par unda fretis; hîc modo terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem:
  Parva mora est: dices, hîc modo pontus erat.

25. *De Leandro, Naumachiario.*

Quod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
  Desine mirari: Cæsaris unda fuit.
Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
  Et fessus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miser instantes affatus dicitur undas:
  Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

26. *De Natatoribus.*

Lusit Nereïdum docilis chorus æquore toto,
  Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit ancora curvo:
  Credidimus remum, credidimusque ratem;
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
  Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
  Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

27. *Blanditur Cæsari.*

Sæcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuisset;
Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros;
Solvere et Hesionen solus, et Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

28. *De Naumachiâ.*

Augusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tubâ:
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, et Galatea, feras.
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus;
Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prœlia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid et in Circo spectatur, et Amphitheatro,
Dives Cæsarea præstitit unda tibi.
Fucinus, et pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc nôrint unam sæcula naumachiam.

29. *De Prisco et Vero, Gladiatoribus.*

Cum traheret Priscus, traheret certamina Verus,
Esset et æqualis Mars utriusque diu;
Missio sæpe viris magno clamore petita est:
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat, ad digitum positâ concurrere palmâ:
Quod licuit, lances, donaque sæpe dedit.

Inventus tamen est finis discriminis æqui:
  Pugnavêre pares; succubuêre pares.
Misit utrique rudes, et palmas Cæsar utrique:
  Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo, nisi te, sub principe, Cæsar:
  Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

30. *Ad Cæsarem.*

Da veniam subitis: non displicuisse meretur,
  Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

31. *De Pugnâ imparium.*

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
  Illa gravis palma est, quam minor hostis habet.

32. *De Damâ et Canibus.*

Concita veloces fugeret cum dama molossos,
  Et variâ obliquas necteret arte moras;
Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti,
  Constitit; et prædam non tetigêre canes.

33. *Aliud, apud antiquum Juvenalis Scholiasten.*

Flavia gens, quantum tibi tertius abstulit hæres!
  Pæne fuit tanti, non habuisse duos.

EPIGRAMMATA QUÆDAM
M. VAL. MARTIALI
AFFICTA*;

excerpta partim ex MSS. Codd. et vet. Glossariis; partim ei ab Hadr. Junio et aliis assuta.

De Mediocritate.

NEC volo me summis fortuna, nec applicet imis,
  Sed medium vitæ temperet illa gradum.
Invidia excelsos, inopes injuria vexat;
  Quam felix vivit, quisquis utroque caret!

---

* In quibusdam Martialis editionibus, aliquot videre est epigrammata in supposititiorum numerum huc relata, quæ nihilominus eædem illæ editiones (ut et nostra quoque) inter germana auctoris scripta diversis in locis exhibent. Ea nos, recoctam velut cramben, noluimus iterum lectori obtrudere: ne tamen nesciret quænam sint, et ubi dispersa invenire possit, breviter hic indicanda censuimus.

Lib. iv. 78. Ad cœnam nuper....
Lib. iv. 90. Rure morans quid agam....
Lib. vii. 100. Pontice, per reges....
Lib. vii. 101. Tacta places....
Lib. vii. 102. Milo domi non est....
Lib. xii. 78. Ante Jovis statuam....
Lib. xii. 100. Os atavi....
Lib. xii. 101. Qui negat esse domi se....
Lib. xii. 102. Thura, piper, vestes....

Ad Scævolam.

Scævola, tu cœnas apud omnes, nullus apud te:
  Alterius siccas pocula, nemo tua.
Aut tu redde vices, aut desine velle vocari:
  Dedecus est semper sumere, nilque dare.

Ad Auctum.

Exigis a nobis, quem nulli solvis, amorem:
  Quam nulli præstas, exigis, Aucte, fidem.
Exigis a nobis, quem non merearis, honorem;
  Mirum est, quod non das, id tibi velle dari.

De Filo.

Pallia Filus habet; digitos circumligat auro:
  Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Sunt Tyriæ chlamydes, mille instrumenta, clientes
  Filo: sed tamen est paupere pauperior.
Atria sunt Filo regali consita cultu:
  Sed tamen est Filus paupere pauperior.
Esurit atque sitit, gemmis instructus et auro:
  Cyclade vestitus esurit atque sitit.
Pondus adesse famis, pallor maciesque loquuntur:
  Aurea bulla negat pondus adesse famis.
Ergo miser se servitio pro pane locabit:
  Sed, ne sit servus, aurea bulla facit.
Si vero quemquam pulsabit supplice voto,
  Ut non exoret, serica vestis adest.
Ergo, ne pereat, fiat de divite pauper:
  Pauper enim factus, ditior esse potest.

Ad Aulum.

Non sanguis, non oris honor, non gloria censûs,
  Non gravitas morum proderit, Aule, tibi.

Pauper enim tu semper eris, quia pauper es: et te
Colligit ulterior ulteriore gradus.

Ad Regulum.

Prædicat Hermagoras, non omnibus esse placendum.
Elige de multis, Regule, cui placeas.

Ad Aulicum.

Multa mihi donas, vereor ne multa requiras.
Nolo mihi dones, Aulice, si repetas.

Ad Germanicum.

Exaltas in lite tuam, Germanice, vocem,
Ut furias mentis vox furiosa sonet.

Ad Bassum.

Omnis amicus amat; sed non, qui amat, omnis amicus:
Sed quem, Basse, tu ames, esto et amicus ei.

In Turgidum.

In noctem prandes; in noctem, Turgide, cœnas;
Multimodoque mades nocte dieque mero.
Cumque cuti studeas, uxorem ducere non vis:
Cum nolis, dicis, Vita pudica placet.
Turgide, mentiris: non est hæc vita pudica.
Vis dicam, quæ sit vita pudica? modus.

In Chloën.

Lascivo Ganymede cales: te quilibet intrat:
Hippolytos etiam reddis amore graves.
Plurimus interea tibi limen servat adulter:
Exposita es cuivis: quam populare sapis!

Demophilen cuperem te dicere, te nisi mater
  Esse Chloën vellet: non sapit, atque sapit.

In Laïdem.

Formosissima Laï feminarum,
Dum noctis pretium tuæ requiro,
Magnum continuo petis talentum:
Tanti non emo, Laï, pœnitere.

In Macrinum.

Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
  Boleti leti causa fuêre tui.

FINIS.

Excudit S. Hamilton, Weybridge, Surrey.